

Ohcejoga gielda

GIRKOSIIDDA SAJÁDATLÁVVA

SAJÁDATLÁVA NUPPÁSTUS JA VIIDDIDEAPMI

Nuppástus guoská goartiliid 2-40, 42-47, 49-51, 55, 60-61 ja asttuáigge-, eana- ja vuovdedoallo-, sierra-, johtolat-, gáhtta- ja čáhceguovlluid.

Viiddideapmi guoská giddodagaid 890-401-12-28, 890-401-12-29, 890-401-12-33 ja oassái giddodagaid 890-895-2-2, 890-895-2-4, 890-401-82-0, 890-401-12-15 ja 890-401-12-19.

Sajádatlávain šaddá oassi goartilis 1, goartilat 2, 4-7, 9-42, 44-61, 63-68 ja asttuáigge-, johtolat-, gáhtta-, sierra- ja čáhceguovllut.

Sajádatláva čilgehus

28.3.2024, dárk. 2.9.2024

Lávadahkki AFRY Finland Oy
Maarit Suomenkorpi, eanadatarkiteakta, YKS-359
Jaakonkatu 3, 01620 Vantaa
tel. 050 574 4167

Álguibidjan teknihkalaš lávdegoddi 30.03.2012 § 38

Giedahallan

Oassálastin- ja árvoštallanplána (OÁP)

teknihkalaš lávdegoddi 30.03.2012 § 41
albmosis 12.04.–02.05.2012

Sajádatlávvaemus

gielddaráđdehus 11.2.2014 § 23
albmosis 19.2.2014 – 20.3.2014

1. Sajádatlávvaevttohus

teknihkalaš lávdegoddi 11.5.2020 § 27
gielddaráđdehus 18.5.2020 § 43
albmosis 1.6 – 30.6.2020, xx.xx.- xx.xx.2024

1. Sajádatláva dohkkeheapmi

teknihkalaš lávdegoddi 18.1.2022 § 6
gielddaráđdehus 26.4.2021 § 52
váldostivra 6.5.2021 § 5

2. Sajádatlávvaevttohus

teknihkalaš lávdegoddi 2.5.2024 § 36, 6.8.2024
§ 58

gielddaráđdehus xx.xx.2024 § xx
albmosis xx.xx.- xx.xx.2024

2. Sajádatláva dohkkeheapmi

teknihkalaš lávdegoddi xx.xx.2024 §
gielddaráđdehus xx.xx.2024 § xx
váldostivra xx.xx.2024 § xx

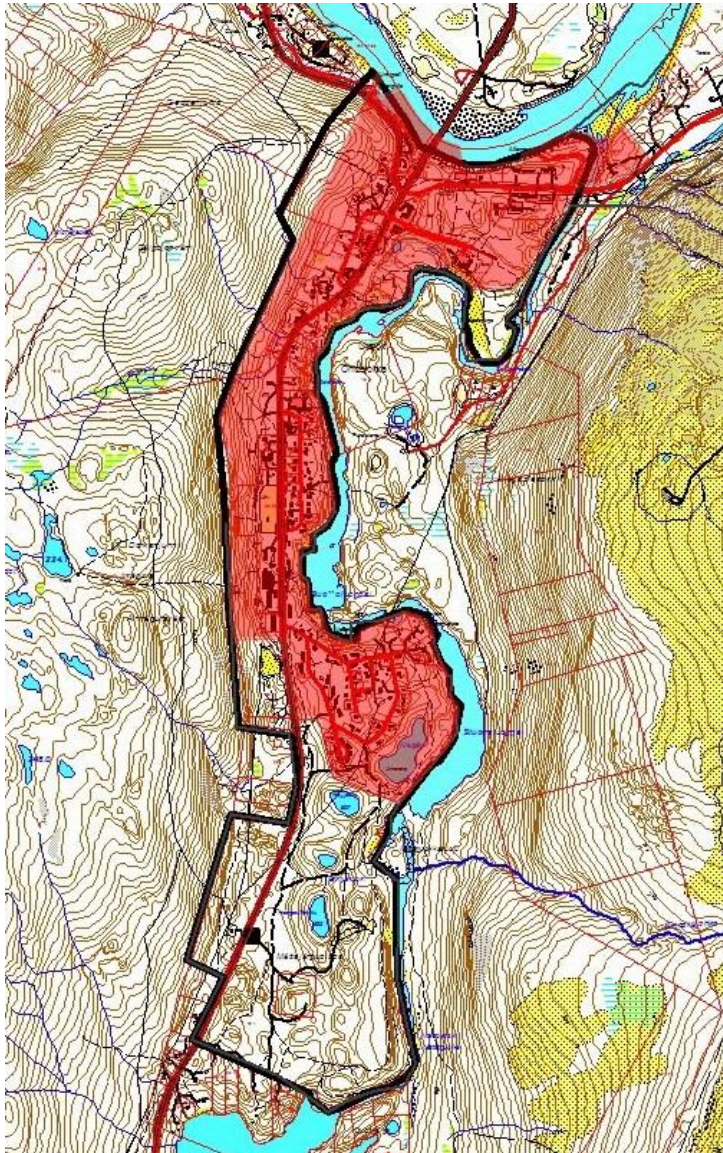
1. VUOĐĐO- JA DOVDDALDATDIEĐUT

1.1 DOVDDALDATDIEĐUT

Gč. bearbmásiidu.

1.2 LÁVVAGUOVLLU BÁIKI

Sajádatlávvguvlui gullá Ohcejoga girkosiiida. Lávvguovllu rádjá davvin lea Deanus, nuortin Ohcejoga viesttargáttis ja máddin Máttajávrrí gáddegiddodagain. Lávvguovllu viesttarbeali guvlui gullet riikkageaidnu 4 ja dán geaidnuguora huksejuvvon eatnamat oktan daid lagašbirrasiguin.

Govva: Girkosiiida sajádatláva nuppásteami ja viiddideami guovllu ráját leat merkejuvvon govas čáhpes oktilis sárgáin. Áigeguovdilsajádatlávvguovlu lea fas merkejuvvon ruoksadiin. Dohkkehanmutter guovllus lea guđdon eret Njuorggángeainnu davábealli.

1.3 LÁVA NAMMA JA ULBMIL

Láva namma:	Girkosiidda sajádatláva nuppástus ja viiddideapmi
Váldoulbmil:	Beaivedit guovllus fámolaš huksen/ sajádatlávaid ja ráhkadit láva ođđa guovlluide boahhtevuođa dárbbuid várás.
Lávvaguovllu viidodat:	n. 267,6 ha
Geardeviidodat:	n. 120 850 k-m ²
Lávvačilgehus guoská:	2.9.2024 beaividuvvon sajádatlávvakártta

1.4 ČILGEHUSA SISDOALLU

1. VUOĐĐO- JA DOVDDALDATDIEĐUT	2
1.1 <i>Dovddaldatdieđut.....</i>	2
1.2 <i>Lávvguovllu báiki</i>	2
1.3 <i>Láva namma ja ulbmil</i>	3
1.4 <i>Čilgehusa sisdoallu</i>	4
1.5 <i>Logahallan čilgehusa čuovusáššebáhpáriin.....</i>	5
1.6 <i>Logahallan eará áššebáhpáriin, mat gusket láva.....</i>	5
1.7 <i>Logahallan lávaide guoski eará áššebáhpáriin, duogáščilgehusain ja gáldomateriálas.....</i>	5
2. ČOAHKKÁIGEASSU	7
2.1 <i>Lávvguovllu muttut</i>	7
2.2 <i>Sajádatlávva</i>	8
2.3 <i>Sajádatláva ollašuttin.....</i>	9
3. VUOLGGASAJIT	10
3.1 <i>Čilgehus plánenguovllu diliin</i>	10
3.1.1 <i>Guovllu oppalaš válddahallan.....</i>	10
3.1.2 <i>Luonddubiras.....</i>	10
3.1.3 <i>Huksejuvvon biras</i>	16
3.1.4 <i>Eanaomasteapmi</i>	23
3.2 <i>Plánendilli</i>	23
3.2.1 <i>Lávvguovllu guoskevaš plánat ja mearrádušat</i>	23
4. SAJÁDATLÁVA PLÁNEMA MUTTUT	35
4.1 <i>Sajádatláva plánema dárbu</i>	35
4.2 <i>Plánema álggaheapmi ja dan guoskevaš mearrádušat</i>	35
4.3 <i>Oassálastin ja ovttasbargu</i>	36
4.3.1 <i>Oasálaččat</i>	36
4.3.2 <i>Álguibidjan.....</i>	36
4.3.3 <i>Oassálastin ja vuorrováikkuhusvuogit</i>	36
4.3.4 <i>Eiseváldoovttasbargu</i>	39
4.4 <i>Sajádatláva ulbmilat.....</i>	39
4.4.1 <i>Vuolggasadjemateriála ulbmilat.....</i>	39
4.4.2 <i>Proseassa áigge riegdan ulbmilat, ulbmiliid dárkkálmuvvan</i>	39
4.5 <i>Sajádatlávvačovdosa molssaeavttut ja daid váikkuhusat</i>	40
4.5.1 <i>Álgomolssaeavttuid válddahallan.....</i>	40
4.5.2 <i>Sajádatlávvačovdosa válljen ja vuoduštusat</i>	41
5. SAJÁDATLÁVA VÁLDDAHALLAN	42
5.1 <i>Láva struktuvra.....</i>	42
5.1.1 <i>Mihttodallan</i>	43
5.1.2 <i>Bálvalusat</i>	44
5.2 <i>Birrasa kvalitehta guoskevaš ulbmiliid ollašuvvan</i>	44
5.3 <i>Guovlovárremat.....</i>	45
5.3.1 <i>Goartilguovllut.....</i>	45
5.3.2 <i>Eará guovllut ja oasseguovllut</i>	47

5.3.3	Almmolaš mearráduusat	49
5.4	Láva váikkuhusat	50
5.4.1	Váikkuhusat huksejuvvon birrasii	50
5.4.2	Váikkuhusat lundui ja luonddubirrasii	54
5.5	Birrasa hehtejeaddji dahkkit	56
5.6	Lávamerkemat ja mearráduusat	56
5.7	Namat.....	56
5.8	Láva gaskavuohka fámoláš oppalašlávvi, eanagoddelávvi ja ásahuvvon mihttomeriide	57
5.9	Láva gaskavuohka váldegottálaš guovlluideavaheami ulbmiliidda.....	59
6.	SAJÁDATLÁVA OLLAŠUHTTIN	63
6.1	Ollašuhttima stivrejeaddji ja áiccalmahtti plánat	63
6.2	Ollašuhttin ja áigeplána	63
6.3	Ollašuhttima čuovvun.....	63

1.5 LOGAHALLAN ČILGEHUSA ČUOVUSÁŠŠEBÁHPÁRIIN

1. Sajádatláva čuovvunskovvi (deavdit dohkkehuvvon lávas)
2. Lávvakárta, unniduvvon
3. Lávamearráduusat
4. Gilit čáppisin, Duovddagovva –kárta (A3 válddus)
5. Eanadatráhkadus
6. Duovdda- ja kulturárvvut
7. Eiseválderáđđádallamiid čoahtkinreferáhtat
8. Ruoja leavvama rehkenastin, AFRY Finland Oy, 2023

1.6 LOGAHALLAN EARÁ ÁŠŠEBÁHPÁRIIN, MAT GUSKET LÁVA

- Oassálastin- ja árvvoštallanplána
- Sajádatlávvakárta oktan mearráduusaiguin 1:4000
- Vástáduusat lávvehápmosii addojuvvon cealkámušaide ja oaiviliidda
- Vástáduusat lávvaevttohusii addojuvvon cealkámušaide ja cuigemiidda

1.7 LOGAHALLAN LÁVAIDE GUOSKI EARÁ ÁŠŠEBÁHPÁRIIN, DUOGÁŠČILGEHUSAIN JA GÁLDOMATERIÁLAS

Sajádatláva várás ráhkaduvvon sierračilgehusat:

- Ohcejoga viiddiduvvon sajádatlávvalu luonddučielggadusat 2012, Faunatica Oy
- Ohcejoga girkosiiida sajádatláva nuppástus ja viiddideapmi. Huksenkultuvra. Tmi Lauri Putkonen, 4.4. 2013.
- Vuodđočáhceguovlu gaskkas Ohcejohgeaidnu-Ohcejohka ja Máttajávri-čáziváldinsadji čoahtkáigeassu dahkkon vuodđočáhcedutkamiin oktan lassedutkanevttohusaiguin 29.05.2015, Lapin Yhdyskuntateknikka Ky.
- Ohcejohka, Ohcejoga ja Suhpevári vuodđočáhceguovlluid dutkan lávvaráhkadeami várás, 4.10.2017, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

- Lávvaráhkadeapmi / váikkuhusaid árvvoštallan Ohcejoga, Suhpevári ja Tenola vuodđočáhceguovlluin, 8.11.2017, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.
- Ruoja leavvama rehkenastin, AFRY Finland Oy, 2023

Deanu ovddidanplána ja Gáregasnjárgga, Ohcejoga ja Njuorggáma oasseguovlluid lávvaráhkadeami áigge dahkkon čielggadeamit ja plánat (2003 -2007):

- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Ohcejoga oasseguovllu oasseoppalašlávva. Lávvakárttat ja lávamearrádusat. Evttohus. Pöyry Environment Oy. 31.5.2007
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Ohcejoga oasseguovllu oasseoppalašlávva. Lávvačilgehus. Evttohus. Pöyry Environment Oy. 31.5.2007
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Ohcejoga oasseguovllu gádderegisttar. Pöyry Environment Oy. 4.12.2007
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Huksenvuohkerávvgat. Pöyry Environment Oy. 30.05.2006.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Eanadatráhkadus. Kulturbiras. Luonddubiras. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 2.6.2005.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Ovddidanplána 2020. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 22.11.2004. Dárkkistuvvon, váldostivrra mearrádus 21.12.2004 50 §.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Vuolggasadjeraporta. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 31.5.2004.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Oassálastin- ja árvvoštallanplána. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 22.12.2003
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávát. Prošeaktaplána. Jaakko Pöyry Infa, Maa ja Vesi Oy. 21.03.2003.

Guvlui guoski eará čielggadusat ja plánat:

- Váldegottálaččat divrras eanadatguovllut, VAMA 2021. Badje-Lappi. Birasministerija/Syke.
- Vuodđočáziid suodjaleami ja geađgeávnnašfuolahusa oktiiheiveheamis Lappis, muddu 2 (Lapin POSKI2). GTK, 31.12.2019.
- Gilit čáppisin -prošeakta. Ohcejoga gielda ja FCG Finnish Consulting Group Oy. 2012
- Eanadatčielggadus. Lappi lihttu. Davvi-Lappi eanagoddelávva. Juovlamánnu 2005.
- Váldegottálaččat mearkkašahti huksejuvvon kulturbirrasat (RKY 2009). Musealágádus 2009.
- Davvi-Lappi gávppalaš bálvalusat. Anu Ruonakoski ja Sanna Tainio. Lappi lihttu. 2005.
- Davvi-Lappi eanagoddeláva johtolatčielggadus. Johtolatortnega dálá dilli. Johtolatortnetplána. 26.1.2005.
- Davvi-Lappi eanagoddelávaguovllu geologalaš duogášdieđut. Geologiija dutkanguovddáš (GTK), Jari Nenonen. 2004.
- Deanu- ja Ohcejohleagi kulturinventeren. Loahpparaporta. Maria Sofia Aikio. Sámemuseavuodđudus 2003-2004. Sámemusea almmustahttimat nr 6. 2005.

2. ČOAHKKÁIGEASSU

2.1 LÁVVAPROSEASSA MUTTUT

Álguibidjan

Lávvaráhkadanmearrádus lea dahkkon 15.11.2010 ja álguibidjamis lea gulahuvvon 12.4.2012.

Teknikalaš lávdegoddi lea gieđahallan álguibidjama ja Oassálastin- ja árvoštallanplána 30.3.2012. Oassálastin- ja árvoštallanplána lei oaidnin láhkái 12.4. – 2.5.2012.

Álggahanmuttu eiseválderáđđádallan lea dollon 12.06.2012. Bargoráđđádallamat leat ordnejuvvon EJB-guovddážiin 13.2.2012, 5.11.2014, 27.8.2015 ja 25.9.2023.

Lávvehámus

Gielddaráđdehus gieđahalai sajádatlávvehápmosa 11.2.2014 § 23 ja hámus lei oaidnin láhkai 19.2.2014 – 20.3.2014. Hápmosis addojedje 8 cealkámuša ja 8 oaivila. Čoahkkáigeassu máhcahagas ja vástádusain leat čilgehusa čuovusin. Lávvi dahkkon nuppástusat leat válldahallon čilgehusa čuoggás 4.3.

Lávvaevttohus 2020

Lávvaráhkadanbargojoavku lea gieđahallan sajádatlávvehápmosii addojuvvon máhcahaga 26.11.2014, suodjaleami várás merkenláhkai visttiid 26.11.2014 ja sajádatlávvaevttohusa gárvviteami 15.10.2019 ja 19.3.2020.

Gielddaráđdehus gieđahalai sajádatlávvaevttohusa 18.5.2020 § 43 ja evttohus lei oaidninláhkai 1.6.2020 – 30.6.2020. Evttohusas bohte 5 cealkámuša ja 6 oaivila. Čoahkkáigeassu máhcahagas ja vástádusain leat čilgehusa čuovusin. Lávvi dahkkon nuppástusat leat válldahallon čilgehusa čuoggás 4.3. Lávvaráhkadanbargojoavku lea gieđahallan sajádatlávvaevttohusii addojuvvon máhcahaga 14.10.2020.

Oassi goartilis 1 lea guđđojuvvon eret lávvaovuillus dohkkehanmuttus ja dat dohkkehuvvo manjelabbos sierra.

Gielddaráđdehus mearridii 26.4.2021 § 52 evttohit sajádatláva nuppástusa ja viiddideami váldostivrii dohkkehan láhkai. Gieldda váldostivra mearridii 6.5.2021 § 5 goittotge máhcahit láva ruovttoluotta válmmaštallamii, nu ahte lávvaevttohusas VL-guovlu, mii báhcá Gieddemielli parkerenbáikki ja tontte (mas lávvaamerken AL) gaskii, rievdaduvvo AL-guovlun.

Njuorggáingeainnu (Nuorgamintie) davábealli (Gieddemielli) lea guđđojuvvon ollásit eret lávvaovuillus dohkkehanmuttus ja guovllu plánen joatkašuvvá sierra sajádatlávvan.

Teknikalaš lávdegoddi gieđahalai dárkkistuvvon lávvaevttohusa 18.01.2022 § 6. Lávdegotti mearrádusa mielde ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartila 2 (AL) tonte 3 nuppástuhtui turismabálvalusaid goartilguovlun (RM) ja huksenvuoigatvuohta lasihuvvui 1000 k-m², nu ahte huksenvuoigatvuohta lea tonttes oktiibuot 1500 k-m². Gielddaráđdehus dohkkehii láva 26.4.2021 § 52 ja váldostivra 6.5.2021 § 5. Lappi EJB-guovddáš dagai dohkkehanmearrádusas vuigenávžžuhusa (MRL 195 §) goartila 2 tontte 3 birra, dasgo dat govčcai dološbázahusa ja luondubáikki. Ohcejoga váldostivra divttii láva dohkkehanmearrádusa healbat ja lávva máhcahuvvui evttohusmuddui.

Lávvaevttohus 2024

Barggu álgomuttuid lea dahkan Tengbom Oy. Ođđa lávvaevttohusa lávvakonsuleantan bargá AFRY Finland Oy, mii válmmaštallá láva ovddos.

Ođđa evttohusas goartila 2 tontte 3 lea unniduvvon, nu ahte dat ii šat govčča dološbázahusa dahje luonddubáikki. Tonte hábme goartila 48. Ovddit dohkkehanmutter eret guđđojuvvon Gieddemielli guovlu, earret goartil 1, lea máhcahuvvon ruovttoluotta lávvi. Lávvaevttohusas leat dárkkistuvvon guovlovárremat goartil 10 ja 23, lasihuvvon stuorámus lobálaš geardelohku muhtin sajiin guoktái ja lassin dárkkistuvvon huksenvuoigatvuođat. Láva čielggadusat leat dievasmahtton ruodjačielggadusain (AFRY Finland Oy, 2023). Ruodjaavádat lea lasihuvvon lávvakártii.

Deanugeaidnoguorra lea govddiduvvon Gáregasnjárgga guvlui geainnu viesttarbealde, vai lea vejolaš hukset vázzin- ja sihkelastinmáđija. Ođđa vázzin- ja sihkelastinmáđija ollašuttimii ráhkanit maiddá Njuorggáma guvlui. Geavahusas eret guđđojuvvon ruskabáikki guovlu lea nuppástuhtton lagašáhpásmahttinguovlun. Dohko lea merkejuvvon eanaguovlu, man galgá buhtistit/ordnet (saa).

Evttohusas lea vuhtiiváldojuvvon váldegottálaččat divrras eanadatguovlluid beaividaninventeren 2021 ja POSKI-proševtta divrras buolžaguovllut.

Ođđa lávvaevttohus biddjo albmosii ja das bivdit eiseváldecealkámušaid. Vuostáiváldojuvvon máhcahagaide čállojuvvojit vástádušat. Sajádatláva dohkkeha Ohcejoga váldostivra.

2.2 SAJÁDATLÁVVA

Sajádatlávvaiguovllun viidodat lea sullii 267,6 ha ja ollislaš huksenvuoigatvuohta lea sullii 120 850 k-m². Guovlobeaktivuohtan (ea) šaddá sullii 0,04. Ollislaš huksenvuoigatvuohta geahppána sullii 9 790 k-m² fámoláš sajádatláva ektui.

Sajádatlávvaiguvlui gullá stuorámus oassi dain Ohcejohnjálmme gili guovlluin, maida lea juo ráhkaduvvon sajádatláva. Sajádatlávain dárkkistuvvo fámoláš sajádatlávaid eanageavaheapmi dan oasil, go lávat eai leat ollašuvvan ja ulbmilat leat nuppástuvvan.

Guovddáža nuorttabeale dálá ráhkadus lea ovdanbukton lávvanuppástusas eanáš dakkárin, go dat lea fámoláš sajádatlávaid mielde. Guovddášguovllus fitnodathuksema vejolašvuođat leat lasihuvvon. Viesttarbealde hálddahus- ja doaimmahatviesuid goartilguovllut (YH) leat rievdaduvvon fitnodatvisttiid goartilguovlun (KL) ja ássan-, ja fitnodatvisttiid goartilguovlun (AL). Ollašuvakeahtes ássantonttet, mat leat fámoláš sajádatlávain, leat rievdaduvvon AL- dahjege ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlun. Gieddemielli guvlui lea čujuhuvvon fitnodatvisttiid goartilguovlu (KL) ja ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu (AL). Nuorggágeaidnogurrii lea čujuhuvvon ET-goartilguovlu. Doppe leat eaktodáhtolaš čáskkadangotti čáskadanstašuvdna ja geainnu fuolahussii gullelaš priváhtta doaimmat.

Valástallangietti davábeallái lea čujuhuvvon servodatteknihkalaš fuolahusa guovlu (ET) ja dan máttabeale oasis lea váldon vuhtii skuvlla (YO) viiddidandárbu, skuvlla tonte lea vehá viiddiduvvon. Ohcejohgeainnu viesttarbeallái lea čujuhuvvon várren ođđa liggerfápmorusttegi (ENT). Ođđa ássanguovllut (AO AP) čujuhuvvojit Savelai, Ohcejohgeaidnogurrii ja Máttajávri davábeallái. Máddin Ohcejohgeainnu viesttarbeallái lea čujuhuvvon ođđa vuorkáguovlu (TV), gos leat juo guokte fitnodaga.

Guovllu geaidno- ja gáhttafierpmádat lea eanáš juo leamen. Gáhttafierpmádat lea dievasmahttojuvvon dárbbášlaš osiid mielde. Dálá Ohcejohgeaidnoguora johtti vázzin- ja sihkkelastinmáđijat álget Siula bokti davás guvlui. Máttás čujuhuvvon ođđa guovlluide lea dárbu joatkit dálá vázzin- ja sihkkelastinoktavuođa ja buhtes- ja duolvačáhcefierpmádaga. Deanugeainnu (Tenontie) ja Njuorggáingeainnu (Nuorgamintie) gurrii plánejuvvo maiddái vázzin- ja sihkkelastingeaidnu ja Ohcejoga rasttildeaddji šalddi divodeapmi.

Guovllu dálá olgolihkadan- ja mohtorgielkámáđijaid seailuheapmái figgan leamaš lávas vuolggasadjin. Máddin ođđa ássansajit gáhtaideasetguin lea biddjon nu, ahte guovllu čađa beassá johkagátti mielde mohtorgielkkáin almmá gáhtaid rasttildeami gitta Ohcejohgeainnu dálá rasttildansadjái. Olgolihkadanmáđijain guvlui šaddet mohkit, maid bokti guovllu sáhtta garvit birra. Olgolihkadanmáđidja Máttajávrái lea maiddái seailuhuvvon guovllu máttaoasis.

Sajádatlávvaguovlu gullá oppalaččat váldegottálaččat divrras Ohcejohleagi eanadatguvlui. Lávvaguovllu máttaoassi ja Njuorggáingeainnu máttaoassi lea divrras buolžaguovlu (ge). Sajádatlávvaguovllus leat mánggat dološbázahusguovllut (sm), divrras viesut (sr) sihke luonddu mánggahámatvuoda dáfus erenomáš dehálaš guovllut (luo-1-4, s, x-1).

Vuođđočáhceguovllut

Sajádatlávvaguovllu máttabeale oassi lea Ohcejoga čáziváldima várás dehálaš vuođđočáhceguovllus, man davveoasis lea várrečáziváldinsadji. Geavahuvvon čáziváldinsadji lea Suhpevári vuođđočáhceguovllus sajádatlávvaguovllu olggobealde davveviestaris. Sajádatláva čielggadusat leat dievasmahtton vuođđočáziid oasis (Lapin Yhdyskuntateknikka Ky, 2015 ja FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2017). Čielggadusa ja váikkuhusaid árvvoštallama (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2017) vuodul Ohcejoga vuođđočáhceguovllu viidodat, gos leat dievva gárrerokkit, lea oppalohkái buorre vuođđočázi šaddamii. Vuođđočáhci šaddá maiddái viesttarbeale duottarvielttis. Golganhálti lea máddin davás.

Máttajárguolbana guovllus lea seailuhuvvon viiddes ruonasguovlu (VL). Guvlui čujuhuvvon ođđa ássan- ja luopmoássanguovllut leat geahpeduvvon hámusmuttus. Lávas huksen stivrejuvvo garvit šiljuid roava giehtadallama ja seailuhit šiljuid huksekahtes osiid nu luonddudilis go vejolaš. Guovllu gusket lassin vuođđočáhceguovllus (pv) addojuvvon mearrádušat. Huksenvuloš guovllut laktojuvvojit gieldateknihkalaš fierpmádahkii. Buhtes eanačázit njamihuvvojit eatnamii. Čielggadusa mielde dáid doaimmaiguin vuođđočázi mearri ii mearkkašahtti láhkai geahppán iige dan kvalitehta fuotnán.

2.3 SAJÁDATLÁVA OLLAŠUHTTIN

Váldooassi lávvanuppástusguovllu davveoasis ja dan gieldateknihkas lea juo huksejuvvon. Davveoasi ollašuhttin vuođđuduvvá dálá gieldateknihka dievasmahttimii unnánaš.

Máttaoasi ođđa ássan- ja vuorkáguovllut gáibidit gieldateknihka huksema. Guovlluid lea vejolaš ollašuhttit dađistaga. Guovlluid ollašuhttima olis maiddái Ohcejohgeaidnoguora vázzin- ja sihkkelastinfierpmádaga skuvlla ja guovddáža guvlui berre buoridit.

3. VUOLGGASAJIT

3.1 ČILGEHUS PLÁNENGUOVLLU DILIIN

3.1.1 Guovllu oppalaš válddahallan

Ohcejoga girkosiiida guovllus ássat arvat 500 ássi. Ohcejogas gávdnojit mánggalágan almmolaš ja priváhta bálvalusat. Almmolaš bálvalusat leat Ohcejohnjálmmi skuvla (maiddái sámeskuvla), dearvvasvuodaguovddáš, bátneivššohat, gielddadoaimmahat ja fuođđo- ja guolledoalu dutkanlágádusa Deanu dutkanstašuvdna. Logenár fitnodaga, mat fáallet turismabálvalusaid, leat giliguovddáža olggobealde.

Ohcejohka beaggá sápmelašvuodastis, rájárasttildeaddji ealáhusdoaimmain, áidnalunddot kultur- ja luondduturismabálvalusain ja luondduealáhusain.

3.1.2 Luonddubiras

Eanadatráhkadus

Gilit čáppisin -fidnus lea ráhkaduvvon girkosiiida dálá čoahkkebáikki gokči eanadatdikšunplána / eanadatčielggadus (FCG Oy 31.10.2012). Čielggadussii gullá eanadaga ja luonddu árvvuid ja eanadatgova guorahallan. Duovdaga oasis dieđut leat dievasmahttojuvvon sajádatláva ráhkadeami oktavuodas.

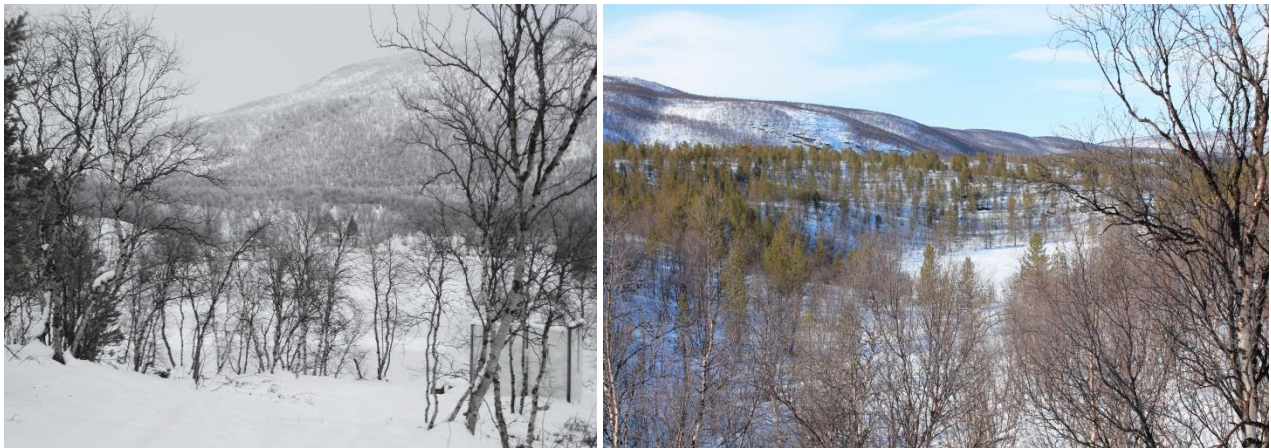
Guovllu eanadatráhkadus šaddá ceakkohámát duottarguovlluin ja daid gaskii báhcci guhkes, seakka ja ceakkoravddat johkalegiin. Leagi vuodus lea dušše uhcán duolba leahkeguovlu. Lávvaguovllu máttabealde johka šaddá govddibun ja viidu Máttajávrrin. Máttajávrris davás joatkašuvvi Ohcejohka ovtastuvvá Detnui girkosiiida davveoasis. Ohcejogas leat mángga sajis guoikkat ja duoddariin luitet johkii mánggat ádjagat ja jogat.

Guovllu geainnut sojedit eanadaga mielde duoddariid máddagis. Eanadatráhkadusa geažil Ohcejohnjálmmi gilli lea báddelágan Ohcejohleagis váldogeainnu guoras johkaleagi duolbadasain. Ohcejoga ja Deanu ovtastuvvansadji davvin šaddá eanadagaid čuolbmabáikin. Jogaid lassin doppe earránit Norgga beallái geainnut Gáregasnjárgii ja Njuorggámii. Guovlu lea nappo dehálaš čuolbmabáiki nu geainnuid mielde go maiddái jogaid mielde jođedettiin.

Ohcejohleahki lea sullii 75-100 mehtera meara dási bajábealde. Máttajávrrí čázeoivi lea sullii 74 mmdb. ja Deanu čázeoivi lea girkosiiida bokti sullii 65 mmdb. Leagi birastahtti duoddarat badjánit sullii 300 mmdb. Áilegasduoddara aláš guovllu nuorttabealde lea 340 mehtera allodagas. Visttit leat leagis gaskkal 72-89 mmdb. Vilttiin eai leat olus visttit.

Govva: Govva: Johkaleagi birastahtti duoddarat hálldašit eanadatgova.

Govat: Oainnus Nisojávrrri vuojadangátti badjel Áilegasa guvlui. Johkaleagis leat báikkuid maiddá beahcevuovddit dábálaš váldošattu soagi lassin.

Eanadatgova

Guovlu gullá Birasministeriija eanadatbargojoavkku eanadateanagoddejuogu (1992) mielde Davvi-Lappi duottarduovdagiidda, main leat viiddis duottarčearut. Duoddariid alášguovllut leat guorbasat ja jalgadat. Duoddariid gaskasaš leagit leat sierra hápmásaččat ja eanemus geahčastahttit dalle go dat leat čiekŋalat ja ávžerokkiid láganat. Jeakkit leat unnán. Guorba boreála avádaga šaddogearddi lassin alášguovlluin šaddogearddis leat alpiidna sárgosat. Muorat leat eanáš soagit, muhto čiekŋaleamos jogaid (nugo Ohcejohka) vuodus lea báikkuid gáržžes beahcevuovddit. Ássan lea bieđgguid ja unnán. Ealáda olbmot leat fidnen badjedilis ja guolle- ja meahce bivddus ja smávvalágan šibitdoalus.

Govat: Báhpánuorri vuojadangátti máttabealde. Máttajávraí luoti vielti guovllu máttaoasis.

Vaikko čeahkkebáiki leage huksejuvvon Ohcejohleahká, johka ii olus oidno gilgeidnui. Ohcejoga lagašvuoda lea muhtin sajiin váttis áicat. Buoremusat jogaid fuomáša lávvaguovllu davveoasis Ohcejoga ja Deanu ovtastuvvansaji lahkosiin, mii dagaha guvlui iežas earenomáš dovdamušaid. Dan nanosmahttet iežaset oasil Ohcejohleagi birastahtti duoddarat.

Ohcejohnjálmmi gili ja Ohcejohleagi birastahttet duoddariid rámsšas vielttit, mat hálddašit sakka guovllu eanadatgova. Muorat leat vuollegis soagit, nuba duoddarat oidnojit goappát bealde leagi guovllus jođedettiin. Iežas mihtilmasvuodas buktá guovllu šattohisvuohhta. Guovllu muorat leat mihtilmasat vuollegaččat, seakkaruŋgot ja roancás soagit. Gieddegearddi šaddun leat vuollegis dakŋasat.

Gáidduseanadat lea čalbmáičuohcci fámoláš duoddariiddisguin ja jogaidisguin. Lagašeanadagas leat valjis luondučáppis oidnosat ja detáljat. Ohcejohleagis joga lagasvuoda ii báikkuid fuomáš. Eanadatgova dáfos dehálamos guovlu leage giliguovddáža guovlu Deatnogáttis. Čuolbmásajis leahkkasit guhkes oidnolagat Detnui ja birastahtti duoddariidda. Dasa lassin eanadatgovas eanamearkan doaimbá goarggus Sámi šaldi.

Govat: Eanadaga čuolbmásadji guovllu davveoasis. 1. Áilegasa čohkka badjána oidnosa loahppačuokkisin. Dan ovddabealde čohkahámat johkadearbmi. 2. Eanamearkan guovllus doaimbá Sámi šaldi.

Govat: Guovllus rahpasit oidnosat sihke Deatno- ja Ohcejohleahká.

Eanamearkkat dahjege eanadatgovas guhkás oidnojeaddji, báikki meroštallama álkibun dahkki áššit, leat guovllus unnán. Huksejuvvon birrasa oasis jáddadanstašuvnna vilges, muoraid bajábeallái loktaneaddji doardna doaibmá eanamearkan. Ohcejoga rádjárasttildanšaldi lea nubbi čielga eanamearka.

Eanavuodđu ja šaddogeardi leat guorbbasvuoda dihte oalle hearkkit guorbat. Mánngga sajis leat oaidnimis duovdagiidda guorban sáttobálgát, báljis eanasajit ja álit, main leat sátto/geađgebajildus ja main šattut eai loavtte.

Visttit leat leagis hárvvet ja ássanguovllut báhcet eanáš váldogaidnoguoraid muoraid suodjái. Eanadatgovva šaddá nie čoahkkebáikkisge oalle luondduláganin ja huksejuvvon guovllut biedggusin. Vuollegis visttit suddaluvvet eanáš eanadahkii sturrodagaset ja ivnniideaset dáfos. Sierraahkásaš ja -stiillalaš visttiin šaddá goittotge juohkásan eanadatgovva.

Guovllu máttaoasis gárrerokkis lea boares anus eret báhcán ruskabáiki. Guovllu ravddain leat ainge ruskkat. Skuvlla máttabealde lea eanaváldinguovlu.

Govva: Gárrerokkis guovllu máttaoasis lea boares, anus eret báhcán ruskabáiki.

Luonddudilit

Sajádatláva ráhkadanguovllus lea dahkkon luonddučielggadeapmi 2012/Faunatica Oy.

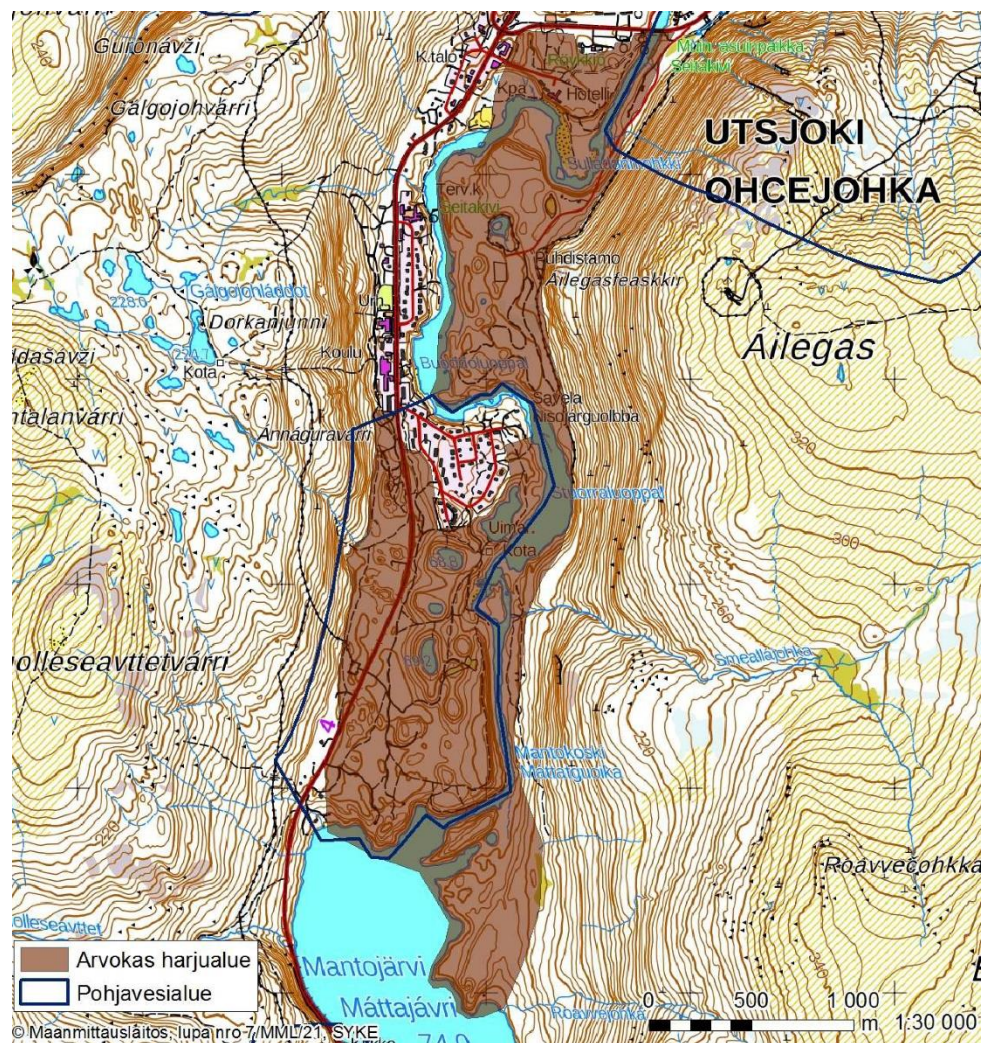
Ohcejohnjálmmi gili sajádatláva ráhkadanguovlu lea subárktalaš avádagas guovtti stuorra joga, Deanu ja Ohcejoga ovtastuvvansajis. Váldoassi guovllus lea duolba, sátto- ja morenavuđot johkaleahki, mas leat mánnggain sajiin jiekŋaáiggi suddanáigodagas riečádan

roggečohkiideamit. Guovllu viesttarravda lea Báišduoddara meahcceguovllu duottaraláži badjáneaddji duottarvielti, ja nuortaravddas ja davveravddas leat johkagátti ceakkus sáttomiellit.

Čielggadanguovllus stuorámus oasi hálddašeaddji soahkeguolbaniid vuovdešattut leat eanáš viehka ovttabealagat, ja maiddá olbmo luottat vuhttojit čoahkkebáikki lahkosiin mánggáin sajiin ee. geaidnun, bálggisin, čievraváldinguovlun jna. Fuomášan veara luondduitiippaid gávdnonsajit leat eanáš čáziid golganoliid lahka ja árbebiotopain.

Luonddusuodjaleapmi

Lávvguovllu máttaoassi ja Njuorggáingeainnu máttaguovlu leat báikkálaččat divrras Ohcejohka-Máttajávri-buolžaguovlu (GTK, Lappi POSKI2-prošeakta 2019). Prošeavtta báikeválddahallama mielde hápmašupmi lea davvi-máttááksá guvlui, sullii 4,8 km guhkkošaš morenačielgi, mii lea geardašuvvan johkavuđđui. Hápmášumis leat 10–25 m allosaš, boldnás, muhtin muddui eahpesymmetralaš čielggit, viidáneamit, duolbadasat, steallit, gárrerokkit ja dološ johkaráiggit ja dálá Ohcejoga dearpmit ja gárgot. Stuorámus gárrerokkiin Máttajárguolbana gaskaoasis leat 30 mehtera vielttit. Hápmášupmi spiehkka čielgasit birrasisttis ja ovtastuvvá Ohcejohleahkái ja Máttajávri čáhceduovdagii ja váldegottálaččat divrras eanadattoppalašvuhtii. Buolžaguovlu lea váldegottálaččat dehálaš.

Govva: Báikkálaččat divrras Ohcejohka-Máttajávri-buolžaguovlu. Lapin POSKI2, GTK 2019.

Luonddučielggadusas (Faunatica Oy 2012) guovllus áicojuvvojedje oktiibuot 24 fuomášan veara luonddutiipabáikki. Čielggadeamis áicojuvvon luonddutiipabáikkiin stuorámus oassi leat gáržžit ja daid mearkkašupmi luondduárvvuid dáfos lea lagamusat báikkálaš.

Čielgasit mávssoleamos luonddubáiki guovllus lea eanagottálaččat mávssolaš Boaresbáikki árbebiotohpa birastahtti vuovdebihtáidisuin. Mávssolaččat leat Ohcejohsisikkoža vieltti goarddabirrasat, ájarokki rohtoollisvuohta, guokte gáržžes, šattolaš luonddutiipabáikki ja luonddučohkiidussan eahpedábálaš, viiddis ja gárgolágan goikan gáddi. Báikkálaččat mávssolaš báikkiin eanemus fuomášan veara leat suovkaluvvi rássegiettit ja geologalaččat miellagiddevaš gárrerokkilágan guovlu. Njealji luonddutiipabáikái gullá maiddá čáhcelága mielde suodjalanláhká luonddudilis leahkki johka- dahje ájaroggi.

Loddešlájain áicojuvvojedje čalmmis adnojuvvon gáddeviroš ja fuomášan veara loddešládja cizášfáli. Luonddutiipaáiccuid ja soaittáhat loddeáiccuid vuođu oassi Ohcejoga gáddeguovllus sáhttá leat lottiid dáfos mearkkašahtti guovlu.

Guovllus áicojuvvojedje golbma fuomášan veara beaiveloddešlája: davvegiehpabeaiveloddi, davveunnagollesoadjá ja sáhpalbeallemuohtu. Šlájaid dáfos dehálaččat leat jalga goarddaguovllut. Heivvolaš eallinbirrasat leat nappo huksejuvvon guovlluin, šlájat eai ceavzze luonddudili guovlluin daid suojisvuođa geažil.

Guovllus áicojuvvojedje oktiibuot 6 luondduárvoluohkáide I ja II gulli, báikkálaččat divrras dahje báikkálaččat mearkkašahtti divrras luonddutiipabáikki.

Čuovvovaš báikkít M, R ja X (X1+X2), mat čuvvot čielggadeami ávžžuhusaid ja mat leat báikkálaččat divrrasat luohkain I-II ja báikkálaččat divrrasat luohkás III, leat lasihuvvon lávvakártii luo-merkejumiiguin:

- A. šattolaš rohtodielkkut, vuovdeláhka, árvoluohkká II, guorbamii hearkkes guovlu.
- B. goarddavielttit, árvoluohkká II, guorbamii hearkkes guovlu
- L. jalgalágan jeakkit, vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká II, guorbamii hearkkes guovlu, 3-oasát báiki
- A. šattolaš rohtodielkkut, vuovdeláhka, árvoluohkká II, guorbamii hearkkes guovlu.
- N. sáttu- ja juovvaguovllut: maiddá goarddavieltti, vuovdeláhka, árvoluohkká II, guorbamii hearkkes guovlu
- R. ádjagiid ja ájastagaid lagašbirrasat, vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká III
- S. eanagottálaččat divrras árbeeanadat: gieddi (Boaresbáikki gieddi), árvoluohkká I
- T. oassái eanagottálaččat divrras árbeeanadat: šattolaš rohtodielkkut, ádjagiid ja ájastagaid lagašbirrasat (Boaresbáikki gieddi), vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká I, guorbamii hearkkes guovlu
- U. šattolaš suhkes vuovddit: sitno- ja suoidnevuovdi, vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká II, guorbamii hearkkes guovlu
- W. juovvaguovllut, goarddabirrasat, eanaávnasláhka, Vuovdeláhka (oassái), árvoluohkká II
- X. gieltit, goike gieddi (rássegieddi), goarddavieltti (geaidnuguorra), árvoluohkká III

Davvegiehpabeaivelotti eallinbirasin leat huksejuvvon geaidnoravddat ja -guorat 1 ja 11 leat merkejuvvon luo-merkejumiiguin. Jalgatvuohta ja goarddáhat leat davvegiehpabeaivelotti ja mánggaid earáidge fuomášan veara beaiveloddešlájaid dáfos sakka dehálaččat. Geaidnoravddaid galggašii seailuhit jalgadin ja sáttovuododin, go dalle dat doaimmašedje beaivelottiid johtingaidnun sierra eallindilkkožiid gaskkas. Erenomážit galggašii garvit davvegiehpabeaiveloddái heivvolaš eallindilkkožiid cuovkanemi, ja danin šládji dál heivvolaš báikkiid dikšun lea dehálaš.

Áitatvuloš ja ráfáidahtton nuortasiemanástti dehálaš šaddanguovllut leat merkejuvvon s1 -merkejumiin suodjaluvvon guovlun. Čielggadeami oktavuodas mánggat áitatvuloš čoavddarásiid šaddanbáikkít áicojuvvojedje Boaresbáikki árbebiotohpas govadagas S. Maiddá Njuorggángeaidnoguora rássegieddeguovllut govadagain X1 leat ainge eallinbirasin čoavddarásiide heivvolaččat. Govadagat gáibidit jeavddalaš dikšuma (láddjema dahje guođoheami), vai čoavddarásit ja eará árbebiotohpaid šaddošlájat sáhttet ceavzit maiddá boahttevuodas. Govadagas X galggašii maiddá dahkat vuodđoordnema, nappo ee. muorralánjaid čuohppama.

Luonddubáikkít leat válddahalloyuvvon dárkilabbot luonddučielggadanraporttas (Faunatica Oy, 2012).

Čázadagat ja čáhcedoallu

Guovllu máttabealde lea Máttajávri, mas Ohcejohka joatkašuvvá davás guvlui ja ovtastuvvá Detnui guovllu davveoasis. Johkii luitet duottarguovlluin mánggat čáhcerokkít. Jeakkit leat unnán.

Ohcejoga I luohká vuodđočáhceguovlu gokčá lávvaguovllu máttabeale ollásit. Várrečáziváldinsadji lea johkagáttis Savela guovllus. Ođđa čáziváldinsadji lea ollašuttton lávvaguovllu olggobeallai Suhpevári vuodđočáhceguvlui, mii lea davveviestaris.

Davvin lávvaguovllu guktuid bealde lea vuodđočáhceguovlu. I luohkkái gullevaš Suhpevári ollá binnáš lávvaguvlui davveviestaris.

Sajádatláva čielggadusat leat dievasmahtton vuodđočáziid oasis (Lapin Yhdyskuntateknikka Ky, 2015 ja FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2017).

3.1.3 Huksejuvvon biras

Veahkadaga ráhkadus ja ovdáneapmi lávvaguovllus

Ohcejohnjálmmi gili guovllus ássat badjelaš 500 olbmo dahje sullii 40 % gieldda olmmošmearis. Gieldda olmmošlohku lea sullii 1200. Statistihkkaguovddáža veahkateinnostusa mielde gieldda olmmošlohku bissu sulli seammán, ja lea jagi 2035 sullii 1199 ássi.

Jagi 2022 loahpas Ohcejogas ledje statistihka mielde 589 dálloalu. Geassebarttat fas 713 st. Gildii leat bohtán mañimuš jagiid olu gažaldagat friija tonttiin sihke luopmoviesuid go maiddá fásta ássama várás.

Statistihkkaguovddáža jagi 2021 statistihka mielde oppa gielddas 0-6-jahkásaččat leat sullii 67 dahjege 6 %, 7-18-jahkásaččat leat sullii 128 dahjege 11 %, 19-65-jahkásaččat leat sullii 654 dahjege 54 % ja badjel 66-jahkásaččat sullii 352 dahjege 30 %. Dállodoalu gaskasturrodat lea guokte olbmo. Ohcejogas leat gaskamearálaččat 0,23 ássi/ km².

Servodatráhkadus

Lávvaguovllu viidodahkii gullá olles Ohcejohnjálmmi gilli, mii lea Njuorggáma ja Gáregasnjárgga lassin okta Ohcejoga gieldda golmma čoahkkebáikkis. Huksen lea dáhpáhuvvan báddeláganin ja lupmosit Ohcejohleahkáii joga viestarbeallái ja Ohcejohgainnu (vg. 4) gurrii.

Giligeaidnu álgá máddin boađedettiin skuvlagoovddáža bokti ja nohká Ohcejohgeainnu, Deanugeainnu ja Njuorggáingeainnu geaidnoerrui. Girkosiidda guovddáš lea giligeainnu davágeahčen gielddadálu ja gávppálaš bálvalusaid lahkosiin.

Čoahkkebáikegovva

Ohcejoga girkosiida lea Ohcejohleagis báddelágan guktuid bealde čoahkkebáikki váldogeainnu. Dasa lassin skuvlagoovddáža máttanuortta beallái Ohcejohgeainnu ja Ohcejoga gaskasaš guovllus lea iežas ollisvuoda dahkki ássanguovlu geainnuid Siula, Ringi, Rievanradnu, Jorri ja Jorrinjalk guoraide. Maiddái Seitatie gurrii lea šaddan iežas ássanguovlu ja lassin lávvaguovllu davveoassái Njuorggáingeainnu guktuid beallái.

Dálá, guvlui mihtilmas bieđggus ja leahkevuođu čuvodeaddji huksenvuohki lea luonddulagaš. Buot tontesajiin lea eanáš njuolggooktavuohta viiddes luondduguovlluide. Luondu ja dan lagašvuoha gullá guovllu árbevirrui maiddái guovddášguovlluin. Viiddis ja teahtta huksejuvnon guovllut eai leat guvlui mihtilmas huksenvuohki. Ráhkadus dahká vejolažžan ee. kultuvrra árbevieruide gulli mohtorgielkkáin vuojašeami. Visttit maiddái báhcet oalle vuollegis ja vuorjjes vuovddi suodjái eaige nu oidno čoahkkebáikegovvas. Fámolaš sajádatlávas leat goartiliin ollašuvakeahtes viessosajit, ja dát ain lasiha bieđggusvuoda dovdu čoahkkebáikegovva dáfos.

Girkosiidda leage muhtin osiin váttis fáhtet ja ieš guovddáš orru váilumin ollásit. Maiddái giliássan báhcá mánggain sajiin čihkosii geaidnoguora muoraid duohkáí. Čoahkkebáikki earenomášvuoha lea gáhttasajiid saddjásvuoha, ja guovllus váilu measta oalát gililágan mihttolávva.

Dálá goartilguovlluin ii leat oktílaš huksenvuohki. Visttit spiehkcasit olggoainnu, stiillaset ja ivnniideaset dáfos sakka nubbi nuppis. Visttit leat oalle molsašuddit, dat ovddastit sierra áigodagaid ja sierra huksenstiillaid. Eanáš visttiin leat goittotge 1- 1½ gearddi. Guovddáža guovllus leat soames guovtti gearddi fitnodatdálut.

Govat: Ássanvisttit Seitatie guoras.

Govva: Ráidodállu, mii lea Ringi guoras.

Ássan

Statistihkkaguovddáža mielde Ohcejoga ássanvisttiin measta 74 % leat sierrasmávvadálut, ráido- dahje laktojuvvon dálut leat sullii 18% sihke gearededálut dušše vádjit 1%. Gaskamearálaš ássanluomusvuohta lea 42,2m²/olmmoš. Ovtta heakka dállodealut leat 42 %, guovtti heakka 29 %, golmma 14 %, njealji vádjit 10% ja stuorábut sullii 5 %.

Bálvalusat

Ohcejoga guovddážis lea Ohcejohnjálmmi skuvla (72 oahppi), vuojadanhálla ja girjerádju. Ohcejogas lea sámelogahat (19 oahppi), mii lea gieldda áidna gaskadási oahppolágáduš. Sámegeilat oahpahas dahkko ovttasbargu Norggain. Gielddas doaibmá maiddá rávesolbmuidskuvla. Guovllus doibmet maiddá beaivedikšun- ja dearvvasvuođabálvalusat. Guovddážis leat dasa lassin okta gávpi, (geasse)geaidnogrilla, gáffebeáiki, restoránja ja hotealla, guokte galbmajuogadanstašuvnna, bánku ja searvegoddedállu. Deatnogáttis doaibmá duollu. Guovllus lea Fuođđo- ja guolledoalu dutkanlágádusa Deanu dutkanstašuvdna. Logenár fitnodaga, mat fáillet turismabálvalusaid, leat giliguovddáža olgobealde.

Bargosajit ja ealáhusdoaimma

Guovllus leat dehálaččat árbevirolaš sámeealáhusat: boazodoallu ja guolle- ja meahccebivdu. Giella lea guovllus stuorámuš bargoadi. Dasa lassin guovllus leat turismasuorggi fidnodoaimmit, industriijafitnodagat ja gávppálaš bálvalusaidfállit.

Statistihkkaguovddáža mielde jagi 2022 Ohcejogas sullii 20 % bargguiduvve dearvvas- ja sosiálabálvalusaid suorggis, skuvlejumis ja grossa- ja bođugávppi suorggis sullii 13 %. Eana-, vuovde- dahje guolledoalus fidnejedje ealáhusas sullii 10% bargoolbmuin.

Áhpásmahttin

Deanus guollebivdu, duottarguovlluin vánddardeapmi ja mohtorgielkkáin vuojašeapmi leat dehálamos asttuáiggedoaimmat. Girkosiidnas leat spáppastallangieddi, álšamáđidja ja láhttu čuovggaiguin, jiekņaskearrobáiki, lihkadansále, álšasále, vuojadanhálla ja vuojadangáddi. Guovllus leat dasa lassin dádjadeami fástačuoggát ja álbmotčuoiganláhtut.

Johtolat

Girkosiida lea váldogeaidnoruossas. Gáregasnjárggas Njuorggámii johtá Deatnogátti guovlogeaidnu 970, máttás johtá Ohcejohleagis váldogeaidnu 4. Njuorggámii manná mohtorgielkámáđidja, mii manná ain viidásabbot Norgga Njávdamii ja Jiekņameara lusa. Guovllus leat álo johtán olu maiddá čáziid mielde. Avvilis johtá beaivválaččat okta linnjábiila.

Ohcejohgeaidnoguoras Savela ássanguovllu geaidnoearus guolledutkanstašuvnna rádjái, mii lea Njuorggámii manni geaidnoguoras, johtá vázzin- ja sihkelastinmáđija.

Jagi 2023 lea dahkkojuvvon ruodjačielggadus geaidnojohtolaga ruoja leavvama birra (AFRY Finland Oy). Geaidnoruodja rádjašuvvá eanáš geaidnoguvlui. Muhtin osiin 55 dBA ruodjaavádat ollá eanemusat mottiin mehteriin dálá tonttiide. Moatte gárves vistti dáfos ruodjaavádat ollá oassái huksenavádhkii.

Huksejuvnon kulturbiras

Guvlui lea ráhkaduvvon Gilit čáppisin -prošeavtta oktavuodas huksejuvnon kulturbirrasa čielggadeapmi. Báikkiid mávssolašvuohta lea árvvoštallojuvnon sajádatláva ráhkadeami várás sierra raporttas (Putkonen 2013).

Sámemusea Siida lea ráhkadan guvlui inventerema gaskandaga oasseoppalašláva ráhkadeami (2007) oktavuodas; Deanu- ja Ohcejohleagi kulturinventeren. Inventeren dahkkojuvvui 2003-2004, loahpparaporta Maria Sofia Aikio 2005.

Báikkiid sadji lea buktojuvnon ovdan čilgehusa čuovuskárttas. Nummirastin vástida čuovuskártta báikenummirastima.

Gáldu Putkonen:

Huksendáiddalaččat dahje kulturhistorjjálaččat mávssolaš visti (sr)

Kártái leat merkejuvnon čuovvovaš báikkít:

1. Onnela virgedállu

Leansmánni jugend-stiilasaš virgedállu Onnela, lea jagis 1922. Visttit leat suodjaluvvon lánkaásahusain 480/85. Dálus lea priváhtta oamasteaddji.

2. Ovddeš poastadállu

Dát priváhtta oamasteaddji muorrovisti lea 1940-50 –loguid molsašumis.

3. Villa Tenó (Tenon maja)

Ohcejoga vuosttas guosseviessu huksejuvvui 1950-logu álggus.

4. Ohcejoga gielddadállu

Mášolaččat postmodearna, ođđa gielddadállu válbmanii 1985 Arkkitehtitoimisto Pasanen & Vahtera plána mielde.

5. Hotel Utsjoki, ovd. Utsjoen matkailuhotelli

Hotealla válbmanii 1959 ja dat viiddiduvvui 1967. Vuodđodivvumat leat dahkkon 1980 ja 2004-2005.

6. Syrjälä

Luopmobáikin doaibmi boares ássanbáiki. Hirsavisti lea válbmanan jagi 1916 ja dat lea guovddáža boarrásamos visti. Vistti leat maŋŋá joatkán.

7. Buohcciidvisti

Klassihkalaš hirsavisti lea jagis 1929.

8. Boastaalbmáid idjadanstohpu

Girkosiidii huksejuvvui 1920-logus boastaalbmáid idjadanstohpu, mii lea olggosoidnit klassihkalaš.

9. Ohcejoga boares skuvla (Áilegasdálut ja ng. láigodállu)

Vuosttas skuvla álggahii doaimmas Ohcejogas 1878. Skuvla fidnii iežas vistti goittotge easkka 1929. Boares ásodatvisti lea 1930-logus, ođdasut jagis 1957.

Earát

Sámi šaldi

1993 huksejuvvon Suoma davimus rájárasttildeaddji šaldi buoridii sakka johtinoktavuođaid. Dat lea tiippa dáfos modearna vinjuduovvešaldi guvttiin pylonain.

Birrasa plánemis galgá váldit vuhtii šalddi mearkašumi eanadagas.

Gáldu Siida (Sámemusea Deatno- ja Ohcejohlegiid kulturinventeren):

Kulturhistorjjálaččat, huksenhistorjjálaččat dahje eanadatgova dáfos mávssolaš visti, vistejoavku dahje eará báiki

Lávvaávžžuhus:

Visttiid dahje báikkiid ii galggašii almmá bákkoheaddji siva burgit, iige daid olggosoinnu rievdadit dan láhkái, ahte daid kulturhistorjjálaččat mávssolaš dahje gilibirrasa dáfos mávssolaš luondu billašuvvá.

S12. Savela

Guovllus lea boares ássanvistin doaibman hirsastohpu. Manjimus stohpu lea doaibman sávzabuvrin. Stohpu lea sirdojuvvon dál guovllus leahkki guovtti gearddi dálu nuorttabeallái.

S109. Keskitalo roggi (Juntejohka-oktavuohta 137)

Ohcejoga guovddáža boares ássanbáiki Gálgojoga bálldas. Visti lea leamaš ng. Keskitalo-rokkis, gos lea ainge láhtu.

S147. Báhpabuođđu / Papinpato

Guoika Ohcejogas, gos lea leamaš buođđosadji Máttatguoikkas sullo bokti. Buođuin joga nuppi suorgi buđđojuvvui gitta. Buođđu ii leat leamaš šat anus.

S173. Sieidegeađgi / Seitakivi

Ohcejoga šalddi bajábealde joga viesttargáttis leahkki unna guollesieidegeađgi čáhcerájás, mii oidno dušše coahkin.

S174. Sieidegeađgi / Seitakivi

Dearvasvuodadálu bokti Ohcejoga viesttargátti dulverájás leahkki salamahtosaš goddesieidegeađgi, mas leat ráiggit.

Dološbázahusat (SM)

Guovllus leat dieđus čuovvovaš tabeallas ovdan buktojuvvon giddes dološbázahusat (válddus Musealágádusa dološbázahusregistaris 28.2.2024). Báikkiid sadji lea buktojuvvon ovdan čilgehusa čuovuskárttas. Nummirastin vástida čuovuskárta báikenummirastima.

Báiki nr	Dbdovddaldat	Áigi	Báikenamma	Tiipa	Vuollettiipa
1	890010070	meroštalakeahttä	Girkosiida	ássanbáikkít	duktasajit
2	1000001296	ovdahistorjjálaš	Máttajárguolbba 1	dološbázahusjoavkkut	ii meroštallon
3	1000014764	mánnggaperiodalaš	Boaresbáiki	ássanbáikkít	ii meroštallon
4	1000020165	historjjálaš	Seitatie	geađgeráhkkanusat	lánat

5	1000020185	meroštalakeahhtá	Heargeduššanláttu	geađgeráhkkanusat	lánat
6	1000020187	meroštalakeahhtá	Máttajárguolbba 3	ássanbáikkít	gobádatduktasajit
7	1000012196	meroštalakeahhtá	Gieddemielli	ássanbáikkít	duktasajit
8	1000001297	mánnggaperiodalaš	Máttatguoikkasuolu	dološbázahusjoavkkut	ii meroštallon
9	1000001298	mánnggaperiodalaš	Rievanradnu	dološbázahusjoavkkut	ii meroštallon
10	1000001294	ovdahistorjjálaš	Geaidnolágádus N Matkailuhotelli	ássanbáikkít bargo- ja	duktasajit
11	1000000898	meroštalakeahhtá	(máttanuorti)	válmmaštansajit	bivdorokkit
12	1000000931	geađgeáiggi	Nisojávri	ássanbáikkít	ii meroštallon
13	890010110	historjjálaš	Matkailuhotelli	ássanbáikkít	giettit
14	890010102	ovdahistorjjálaš	Geaidnolágádus	geađgeráhkkanusat	lánat
15	890010019	mánnggaperiodalaš	Onnela	dološbázahusjoavkkut	ii meroštallon
16	890010033	meroštalakeahhtá	Sieidegeađgi	diida- ja máinnassajit	sieiddit
17	890010034	meroštalakeahhtá	Onnela	diida- ja máinnassajit	sieiddit
19	890010061	geađgeáiggi	Girkosiida	ássanbáikkít	ii meroštallon

Dološbázahusat leat dološbázahuslágain (295/1963) ráfáidahtton. Almmá dološbázahuslága vuodul addojuvvon lobi lea giddes dološbázahusa roggan, gokčan, nuppástuhttin, vahágahttin, eretváldin ja eará dasa duohtadeapmi gildojuvvon. Guvlui guoski plánain galgá bivdit museaeiseválddi (Musealágádus dahje eanagoddemusea) cealkámuša.

Divrras duovddaguovllut

Sajádatlávvaguovlu gullá ollislaččat váldegottálaččat divrras Ohcejohleagi duovddaguvlui. Guovlu lea válldahallon Birasministeriija čielggadusas Valtakunnallisesti arvokkaat maisema -alueet VAMA 2021 čuovvovaš láchkai:

Ohcejohleagi kulturduovdagis ovtastuvvet johkaráiggi mánnggabealagit molsašuvvi luondu, sápmelaš ja suomelaš kultuvra ja turismaealáhusa váikkuhus. Ohcejohka golgá čiekŋalis leagis, man duogábealde allánaddet šleađu njoaiddos, jorba hámit. Johgáttiid bieđggus ja unnamihtot ássan čuovvu jahkečuđiid boares ássanráhkadusa. Máttajávri girkoduovdda ovtastahtá dássedettolaš oppalašvuoda, masa gullet typihkalaš suomelaš girko- ja báhppalhuksen ja sápmelaš girkostohpoárbi. Ohcejohleahki lea okta Suoma 27 álbmotduovdagiin.

Johkaleagi birastahttet morena eatnamii gokčasán duottarčearut, maid alášguovlluin lea báljes bákti ja juovahat. Ohcejohleagi bodni lea topográfalaččat ja šattolašvuodas dáfos unnamihtot ja molsašuvvi. Johkaleagi máttaoasis šaddet viiddes beahceguolbanat, muhto beazi oassi geahppána davás guvlui manadettiin. Joganjálmmi guovllus ja vilttiin šaddet lagešguolbanat.

Ohcejohsiste leat olu ovdahistorjjálaš ja historjjálaš áiggi dološbázahusat. Historjjálaš áiggiis johkaleagi ássit leamašan lávga oktavuodas duottarbadjeeatnamiid boazodoalliiguin ja sis lea leamaš lonuhusgávppašeapmi. Johkaleagis leat maiddái mátkkáiduvvan guolástit, loddebivdui ja murjet duoddarii.

Johkaleagi kulturhistorjjálaččat eanemus mearkkašahtti báiki lea kulturduovdda Máttajávri gáttis, gos leat Ohcejoga girkostobut ja girku.

Ohcejoga girkosiida lea Deanu ja Ohcejoga ovtastuvvanbáikkis, njálmmádatguovllu njoaiddos gáddesteallis. Gili duovdaga hálddaša jogaid gáttis okta Ohcejoga golmma

Áilegasas, man aláži lea cegejuvvon rádiostivli. Ohcejoga báddelágan gili ráhkadusmáddodat lea oalle molsašuddi ja bálvalusráhkadusat leat čoahkis. Idjadanbálvalusat leat eanáš Deanuleagis. Ohcejohkii gárvvásmuvai jagi 1993 Sámi šaldi Deanu rastá.

Govva: Oainnus Máttajávraí guovllu máttaoasis.

 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue 2021

Govva: Váldegottálaččat divrras Ohcejohleagi eanadatguovlu gokčá Ohcejoga Mierasjávrris gitta Detnui. Birasministeriija 2021.

Teknikkalaš fuolahus

Ohcejogas doaibmá Tunturiverkko Oy. Ohcejohgeainnu viestarbeallái lea plánejuvvon ođđa liggenguovddáš.

Ohcejoga giliguovddášis lea čáhcejođas- ja duolvačáhcefierpmádagat čáziváldinrusttegiin ja duolvačáziid buhtistanrusttegiin. Ođđa čáziváldinsadji lea ollašutton Suhpevári guvlui. Várrečáziváldinsadji lea Savela guovllus johkagáttis ja buhtistanrusttet joga nuppi bealde, giliguovddáša máttabealde.

Olles Ohcejoga gielda gullá ordnejuvvon bázahusfievrrideami ollái. Dál boaldindohkálaš bázahusat fievrriduvvojit Oului.

Birassuodjaleapmi ja birasheađuštus

Guovllu eanavuoddu diehtoortnegii lea registrerejuvvon boares ruskabáiki guovlu máttaoasis. Doaibma lea heaittihuvvon 1967 ja guovllu eanadat lea heivehuvvon ja čábbudahtton birrasii. Buhtistandárbbu galgá árvvoštallat sierra. Dasa lassin diehtoortnegii leat merkejuvvon guovllu dálá boaldámušjuogadanstašuvnnat (2 stuhka).

3.1.4 Eanaoamasteapmi

Stuorámus oasi guovllus oamasta gielda.

3.2 PLÁNENDILLI

3.2.1 Lávvaguovllu guoskevaš plánat ja mearrádusat

Váldegottálaš guovlluideavahanulbmilat

Váldegottálaš guovlluideavaheami ulbmilat gullet guovlluideavaheami plánenvuogádahkii, mat čuvvot eanageavahan- ja huksenlága. Riikkaviidosas guovlluideavahanulbmilat leat boahtán fápmui jagi 2000. Stáhtaráđdi mearridii váldegottálaš guovlluideavaheami ulbmiliid beaivideamis 14.12.2017. Beaividuvvon riikkaviidosas guovlluideavahanulbmilat bohte fápmui cuoŋománu 1. beaivve 2018. Eanageavahan- ja huksenlága 24 § mielde ulbmiliid galgá váldit vuhtii buot guovlluid geavaheami plánemis.

Sajádatláva guoski riikkaviidosas guovlluideavahanulbmilat leat válddahallon čilgehusa čuoggás 5.9.

Eanagoddelávva

Davvi-Lappi eanagoddelávva

Eanagoddelávas leat addojuvvon mearrádusat olles eanagoddeguvlui ee. ruodjajehttehusaid eastima várás, mávssolaš luonddubirrasiid, duovddaguovlluid, huksejuvvon kulturbirrasiid vuhtiváldimis ja daid plánemis, gáddeguovlluid plánemis, dulce-, njirran- ja fierranvárraguovlluin, málmmaid ohcamis, boazodoalus ja eará luondduealáhusain, suodjalan- (S), luonddusuodjalan- (SL) ja meahcceguovlluid (Se) dikšun- ja geavahanplánain ja lassin gávnnavuvvon, ahte plánemis galgá giddet erenomáš fuomášumi huksejuvvon birrasa kvalitehttii. Oppa eanagoddelávvguovllu mearrádusain leat addojuvvon suodjalanmearrádusat ja evttolaš huksenráddjehus (eanageavahan- ja huksenláhka (EHL/MRL 33 §), mii guoská áhpásmahttin- ja suodjalanguovlun dahjege johtolaga dahje teknikkalaš fuolahusa fierpmádagaid dahje guovlluid várás merkejuvvon eatnamiid (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, Se, sr, vt, kt, st, yt, tv elerávdnjelinjá). Ráddjehus lea

viiddiduvvon guoskat bealuštanfámuid guovlluid (EP), suodjeavádagaid (sv) ja dehálaš vuodđočáhceguovlluid čázi váldimii.

Eanagoddelávas lea riikkageaidnu 4 ja guovllugeaidnu 970 Ohcejogas Njuorggáma guvlui merkejuvvon ovddidanvuodđojurddamerkejumiin (jk 8451) jieknameara oallin. Gažaldagas lea váldegottálaččat dehálaš riikkaidgaskasaš johtolatgeaidnu. Guovllugeaidnu 970 lea čujuhuvvon nuppástahttot máttageaidnun (kt) seammá oasis. Deatnogáddi Badjegeavngás gitta Njuorggámii ja Ohcejohgáddi olles sajádatlávvaráhkadeami guovllu dáfus leat čujuhuvvon mátkeealáhusa geasuhanfápmoguovlun, mátkeealáhusa ja astoáiggedoaimmaid ovddidanguovlun (mv 8405). Ohcejoga girkosiidii lea merkejuvvon čeahkkebáikedoaimmaid guovlu (A 32). Girkosiidii lea čujuhuvvon maiddái guovddášdoaimmaid guovlu (C 109) ja dan davveviesttar bealde ja máttaoasis dehálaš dahje čázi váldimii heivvolaš vuodđočáhceguovlu. Girkosiidas lea maiddái Norgga ja Suoma gaskasaš rájárasttildanbáiki.

Ohcejoga giella lea sámiid ruovttuguovlu (sa). Lávvaguovllus lea Sámi šaldi merkejuvvon (ma 5922) ja Ohcejoga ovddeš bolesstašuvdna (S 3027) suodjalanmerkejumiin.

Eatnamat Ohcejohleagis ja Deanu lahkosis, váldoássama olggobealde, leat merkejuvvon eanáš luondduealáhusa guovlun (Ms 6609).

Eanagoddelávas leat dasa lassin čujuhuvvon guovllugeaidnu Ohcejohnjálmmi gilis viestarii Gáregasnjárgga guvlui ja mohtorgielkámáđijat, olgolihkadanmáđijat ja daid oktavuodadárbbut.

Govva: Válldus Davvi-Lappi eanagoddelávas, mii lea ožžon lágafámu 28.1.2008. Girkosiidas sajádatláva nuppástus- ja viiddidanguovllu ráját sullii lea čájehuvvon rukses ivnniin.

Eanagoddelávas leat addojuvvon čuovvovaš mearrádusat:

Sámiid ruovttuguovlu (sa):

Eiseválddit galget várret sámediggái dilálašvuođa gullamii ja ráđđádallat buot viidát váikkuheaddji ja mearkkašahhti doaibmabijuin, mat sáhttet dalán ja erenomáš vugiin váikkuhit sámiid sajádahkii eamiálbmogin ja mat gusket sámiid ruovttuguovllus servodatplánema, stáhtaeatnama, suodjalanguovlluid ja meahcceguovlluid dikšuma, geavaheami, láigoheami ja luohpadeami, ruvkeminerálaid eanaváldima ja ruvkebiire vuođđudeami mearkkašeaddji lohpeohcamušaid dahje eará vástideaddji ášši, mii laktása guovlluid geavaheapmái ja mii váikkuha sámiid gillii, kultuvrii dahje sin sajádahkii eamiálbmogin. (Mearrádus vuođđuduvvá láhkii sámedikki birra 974/1995, 9 §) Meahcceráđđehusa hálddus leahkki luondduriggodagaid dikšuma, geavaheami ja suodjaleami galgá heivehit oktii Sámedikki birra addojuvvon lágas oaivvilduvvon sámiid ruovttuguovllus nu, ahte sámiid kultuvrra hárdjeheami eavttut dorvvastuvvojit, sihke boazodoallolágas oaivvilduvvon boazodoalloguovllus nu, ahte sámiid kultuvrra hárdjeheami eavttut dorvvastuvvojit, sihke boazodoallolágas oaivvilduvvon boazodoalloguovllus nu, ahte boazodoallolágas ásahuvvon geatnegasvuođat ollašuvvet. (Láhkka Meahciráđđehusa birra 1378/2004, 4.2 §) Ávžžuhus: Sámiid ruovttuguovllus vuovdedoallu galggašii geavahit lunddolaš ođasmahttima dasa heivvolaš sajiin ja garvit eanagierraga roava giehtadallama.

Jieknameara manahat:

Jieknameara manahat ovddiduvvo riikkaidgaskasaš johtolatmanahahkan, man eanageavaheami plánemis berre giddet erenomáš fuopmášumi johtolaga njuovžilvuhtii ja dorvvolašvuhtii, johtolaga ja turismma bálvalusaide, johtolatberras kvalitehttii ja luonddu-, duovdda- ja kulturbirasárvvuide. Eanageavaheami plánemis galgá váldit vuhtii alladását geainnu sihke energiija- ja diehtojoholatjohtasiid sadjevárremiid ja ráddjehusaid birastahtti eanageavaheapmái.

Turismma geasuhanfápmoguovlu, turismma ja áhpásmuvvama ovddidanguovlu (mv):

Guovlluid berre ovddidit turismaguovddážiid, dálanguovllu turismma, bálvalusaid ja geinnodagaid ovttasdoaibmi oppalašvuohtan dan láhkai, ahte dat heivejit oktii guovllu váldogeavahanulbmiliiguin.

Kulturbirrasa dahje duovdaga gáhttema dáfus dehálaš guovlu (ma):

Guovllu plánemis galgá dorvvastit mearkkašahhti kulturhistorjjálaš ja duovddaárvvuid seailuma.

Oppa eanagoddeláva guoski mearrádusat:

Ruodjajehttehusaid eastadeami várás ja birrasa geasuhahttivuođa dorvvasteami várás eanageavaheami, johtolaga ja huksema plánemis sihke huksema lohpeameannudemiin galgá váldit vuhtii stáhtaráđi mearrádusa ruodjadásiid ávžžuhusárvvuin.

Eanageavaheami plánemis galgá váldit vuhtii divrras luondubirrasiid, divrras duovddaguovlluid ja huksejuvvon kulturbirrasiid ja giddet erenomáš fuopmášumi huksejuvvon birrasa kvalitehttii.

Duovdagiid dáfus hearkkes guovlluin, nugo duottarguovlluin, johka- ja jávregáttiin sihke váldogeainnuid, turismaguovddážiid, vánddardangeinnodagaid ja čoahkkebáikkiid lagaš vuovddiin sierra giehtadallandoaibmajuid galgá plánet fuolalaččat, nu ahte vuhtiiváldit duovdaga sierrasárgosiid ja geahččalit garvit stuorra nuppástusaid.

Gáddeguovlluin čoahkkebáikedoaimmaid guovlluid (A) olggobealde friija gáddesárgá oassi galgá leat uhcimustá bealli nuppástuhtton gáddesárgás.

Gáddeguovlluin galgá sihkkarastit johtinoktavuođa gátti mielde.

Dulve-, njirran- ja fierranvárraguovlluid galgá čujuhit oppalaš- ja sajádatlávain jogo guovllun dahje huksenráddjehussan. Huksensajiid ii oaččo plánet sajuštuvvot guovlluide, main lea dulvvi, njirrama dahje fierrama várra.

Málbmaohcama ja dasa guoski doaibmabijuid guovllus galgá sihkkarastit.

Boazodoalu ja eará luondduealáhusaid guovlluidegeavaheapmái guoski doaibma- ja ovddidanvejolašvuođaid galgá sihkkarastit. Vuovdedoalu, lavdnjebuvttadeami, turismadoaimmaid ja luopmoássama plánedettiin galgá váldit vuhtii boazodollui dehálaš guovlluid. Plánedettiin stáhta eatnamiidda guoski, boazodollui čielgasit váikkuheaddji doaimmaid, galgá ráđđádallat áššáigullelaš bálgoša ovddasteaddjiiguin.

Suodjalan- (S), luonddusuodjalan- (SL) ja meahcceguovlluid (se) dikšun- ja geavahanplánain galgá bivdit cealkámuša guovllu gielddain, Lappi lihtus, Lappi birasguovddážiš, Lappi bargofápmo- ja ealáhusguovddážiš, Sámedikkis sámiid ruovttuguovllus ja nuortalaččaid giličoahkkimis nuortalašguovllus, Bálgošiid ovtastusas, guovllu bálgošiin sihke eará eiseváldiin ja servošiin, maid doaibmasuorgái plána laktása.

Viesuid dahje eará stuorra ráhkadusaid ii galgga plánet duovdagiid dáfus rašes sajiide, nugo seakka njárgagežiide ja guotkkuide dahje gáddeduovdaga hálddašeaddji bolnniide.

Buorre, oktilis dahje duovdagiid dáfos dehálaš bealdduide ii galgga plánet eará go eana- ja vuovdedollui guoski huksema, jos dat eai leat dárkilut lávas huksemii heivvolažžan čujuhuvvon.

Huksenráddjehus:

Eanageavahan- ja huksenlága 33 § meroštallan evttolaš huksenráddjehus lea fámus áhpásmahttin- ja suodjalanguovllun dahje johtolaga dahje teknihkalaš fuolahusa fierpmádagaid dahje guovlluid várás čujuhuvvon guovlluin (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, Se, sr, vt, kt, st, yt, tv šleađgalinnjá). Ráddjehus viiddiduvvo guoskat bealuštanfámuid guovlluid (EP), suodjeavádagaid (sv) sihke dehálaš ja čáhcehákkamii heivvolaš vuođđočaheguovlluid.

Suodjalanmearrádušat:

Plánedettiin dakkár guovllu geavaheami, mas lea giddes dološbázahus, galgá ráđđádallat Musealágádusain. Almmá dološbázahuslága vuođul addojuvvon lobi lea giddes dološbázahusa roggan, gokčan, nuppástuhttin, vahágahttin, eretváldin ja eará dasa duohtadeapmi gildojuvvon. Lohpi ohccojuvvo birasguovddážiš, mii galgá gullat áššis Musealágádusa.

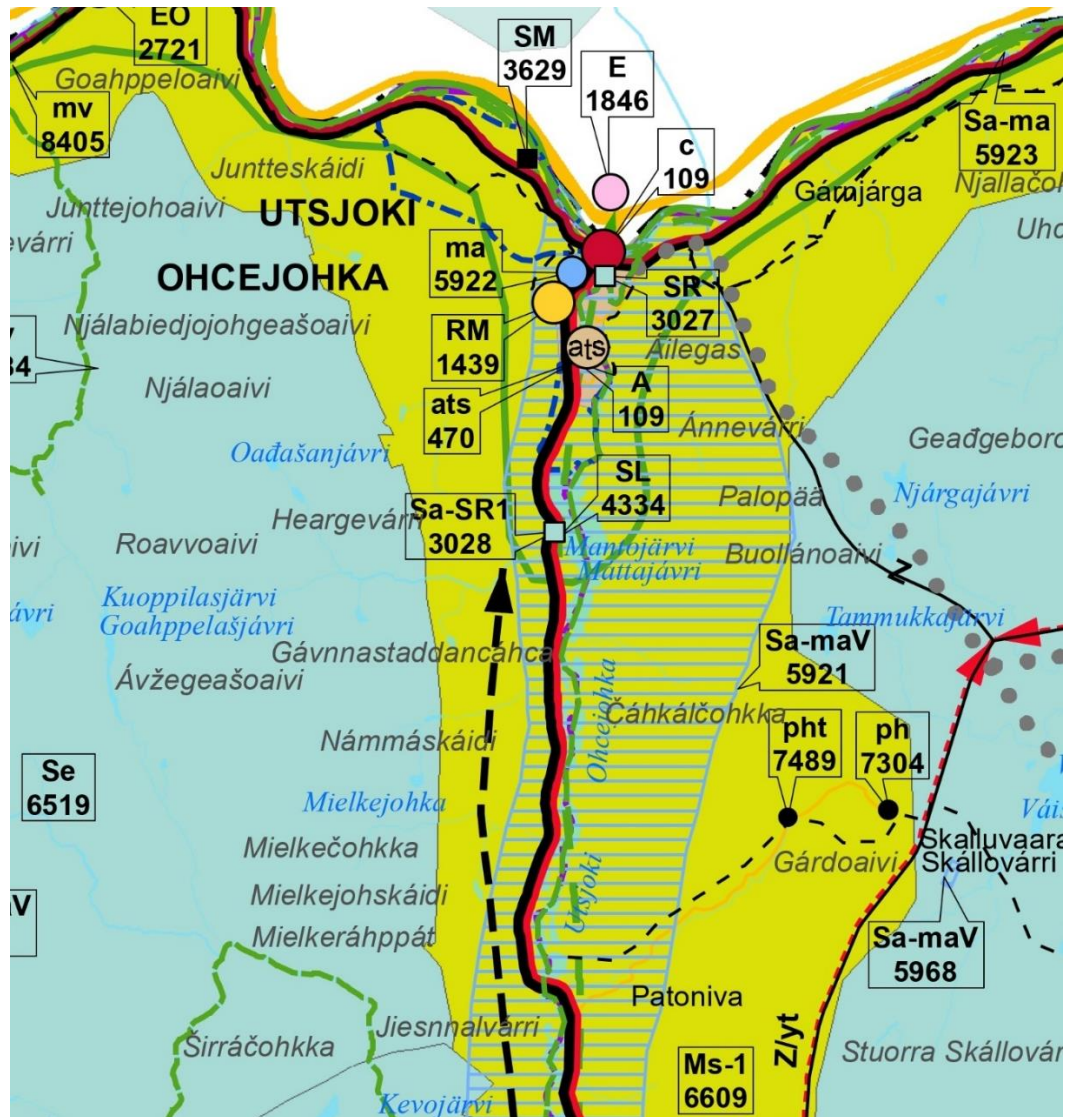
Plánedettiin suodjalanguovllu dahje suodjalanprográmmii gullelaš guovllu geavaheami, galgá ráđđádallat luonddusuodjalusas ja guovllu hálddašeamis vástideaddji eiseválddiiguin. Natura 200 guovlluide čuohcci váikkuhusaid árvvoštallama dárboguorahallama ja dárbbu mielde váikkuhusaid árvvoštallama berre dahkat luonddusuodjalanlága 65 ja 66 § mielde.

Davvi-Lappi eanagoddelávva 2040

Davvi-Lappi eanagoddelávva 2040 evttohus lei oaidnin láhkai 7.12.2023-16.1.2024.

Eanagoddelávas leat oppa eanagoddeláva guovllu mearrádušat ee. servodatráhkadusa čavdemis, johtolagas, sámiid vuoigatvuođain kultuvrra gáhttemii ja ovddideapmái, eatnanbealuštusas, rádjagoziheamis ja maiddái luondduárvvuid, kulturbirrasa ja duovddaárvvuid dorvvasteamis, bieggafápmorusttegiid sajúšteamis, boazodoalus, dálkkádatnuppástussii ráhkkaneamis, ruoja, spargasa ja áimmu kvalitehta dagahan dearvvasvuođahehttehusaid eastadeamis. Guovlludásis mearkkašahhti bođugávppi stuorraovttadaga sturrodaga vuollerádjá lea 4 000 k-m². Guvlui leat addojuvvon maiddái huksenráddjehusat.

Sajádatláva ráhkadanguovlu lea čujuhuvvon eanáš čoahkkebáikedoaimmaid guovlun (A). Máttabeale oassi ja Ohcejohgeainnu viesttarbealle lea luondduealáhus- ja boazodoalloguovlu (Ms-1). Eanagoddelávas leat lassin čujuhuvvon báikemerkejumiin sámekultuvrra ja hálddahusa guovddášgilli (ats), guovddášdoaimmaid báiki (C), turismabálvalusaid báiki (RM) ja rájárasttildanbáiki (E). Sajádatlávaguovlu lea sámekultuvrra, kulturbirrasa ja/dahje duovdaga gáhttema dáfus riikkaviidosaččat dehálaš guovlu (Sa-maV 5921, Ohcejoga Leahki), davveoasis kulturbirrasa ja/dahje duovdaga gáhttema dáfus dehálaš čuožáhat (ma 5922, leansmánni virgedállu Onnela, Poostaalbmáid idjadanstohpu, Ohcejoga boares skuvllat, buohcciidvisti ja Sámi šaldi) ja viessosuodjalanbáiki (SR 3027, Ohcejoga ovddeš bolesstašuvdna). Guovlu gullá sámekultuvrra, kulturbirrasa ja/dahje duovdaga gáhttema dáfus dehálaš guvlui (Sa-ma 6102, Ohcejohleagi duovdagat). Guvlui lea merkejuvvon dehálaš dahje čázi váldimii heivvolaš vuođđočáhceguovlu. Ohcejohgeaidnu lea merkejuvvon váldogeaidnun, Njuorggángeaidnu guovllugeaidnun, Deanugeaidnu lea čujuhuvvon geaidnun, mii galgá divvojuvot mearkkašahhti ollu. Oppa guovlu gullá mátkeealáhusa geasuhanfápmoguvlui, mátkeealáhusa ja áhpásmuvvama ovddidanguvlui (mv). Ekologalaš oktavuodadárbu lea čujuhuvvon johtit guovllu čađa. Čoahkkebáikkis lea Gálddoaivvi ja Báišduoddara bálgosiid rádjá.

Govva: Válddus 8.6.2020 beaividuvvon Davvi-Lappi eanagoddelávvaevttohusas 2040.

Eanagoddelávas leat addojuvvon čuovvovaš mearráduusat:

Turismma geasuhanfápmoguovlu, turismma ja áhpásmuvvama ovddidanguovlu (mv):
Guovlluid berre ovddidit turismaguovddáziid, turismabálvalusbáikkiid, eanaguovloturismma, bálvalusaid ja máđijaid ovttasdoaimbi oppalašvuohtan dan láhkai, ahte dat heive oktii guovllu váldogeavahanulbmiliiguin Turismadoaimmaid galgá ovddidit vuosttas sajis juo gárvves ráhkadusa dievasmahttimiin. Kulturárbe-, duovdda- ja luondduárvvuid galgá gáhttet turismma geasuhanfápmomodahkkin. Sámiid ruovttuguovllus guovlluideavaheami plánemis dorvvastuvvo sámiide eamiálbmogin vuogiatvuohta seilluhit ja ovddidit iežaset giela ja kultuvrra.

Ekologalaš oktavuodádarbu:

Dárkilut plánemis galgá váldit vuhtii luonddu mánggahámatvuođa dáfus dehálaš oktavuodáid.

Sámekultuvrra ja hálddahusa guovddášgilli (ats):

Guovllus galgá seilluhit ja ovddidit mánggabealagit sámekultuvrii doarjaleaddji ealáhusaid, bálvalusaid, ássama ja kulturbirrasa ja lassin sámiid iežaset giela ja kultuvrra iešstivrejumi. Guovllu plánemis ja huksemis galgá váldit vuhtii sámi huksenárbbi ja maid dorvvastit lagaš ja lunddolaš oktavuodá luonddubirrasii.

Guovddášdoaimmaid báiki (c):

Guovllu plánemis ja huksemis ja stuorramihttolávat viesuid sajušteamis guovddáži galgá giddet fuopmášumi buori huksenvuogi ja čeahkkebáikegova ollašuttimii, mánggabealat bálvalusráhkadusa ovddideapmái ja divrras huksejuvnon kulturbirrasa gáhttemii. Gávppi stuorraovttadagaid ollašuttima áigemeroštallamis galgá váldit vuhtii guovllu bálvalusráhkadusa dássedettolaš ovddideami nu, ahte bálvalusfálaldagas eai šatta guovlluid dahje veahkadatjoavkkuid bálvalusaid olahahttivuođa dáfus negatiiva nuppástusat.

Luondduealáhus- ja boazodoalloguovlu (Ms-1):

Guovllu plánemis ja huksemis galgá váldit vuhtii sámi huksenárbbi ja maid dorvvastit lagaš ja lunddolaš oktavuoda luonddubirrasii.

Gálddoaivvi ja Báišduoddara bálgošiid rádjá:

Mohtorgielkávuodjin- ja olgolihkadanmáđijaid galgá plánét nu, ahte dat rasttildit dušše hárvves sajiin bálgoša boazoáiddiin ja ahte bohccuid johtin áiddi čađa máđija buohta geahččaluvo eastit

Turismabálvalusaid guovlu/čuozáhat (RM):

Guovllu plánemis galgá fuolahit das, ahte turismma ovddidandárbbut heivehuvvojit guovllu luonddu-, duovdda- ja kulturbirasárvvuide daiguin ávkkástallamiin. Sámiid ruovttuguovllus váldojuvvojit vuhtii sámiid kulturárbe- ja birasárvvuid erenomášsárgosat. Dárkilut plánemis guvlui sáhtta čujuhit turisma-, áhpásman- ja valástallanbálvalusaid lassin asttuáiggi ja bissovaš ássama. Dárkilut plánemis galgá váldit vuodđun eanáš huksejuvnon birrasa nu, ahte guovllu luonddubiras- ja duovddaárvvut gáhttejuvvojit ja áhpásmuvvama ja olgolihkadeami dárbbut dorvvastuvvojit.

Sámekultuvra, kulturbirrasa ja/dahje duovdaga gáhttema dáfus riikkaviidosáččat dehálaš guovlu (Sa-maV 5921, Ohcejoga leahki):

Guovllu plánemis galgá váldit vuhtii kulturbirrasa ja duovdaga mihtilmasvuodaid gáhttema ja dorvvastit duovdda- ja kulturhistorjjálaš árvvuid seailuma. Báikái dahje guvlui čuoheci proševttain galgá várret guovllu vástumuseai dilálašvuoda addit cealkámuša.

Kulturbirrasa ja/dahje duovdaga gáhttema dáfus dehálaš čuozáhat (ma 5922, leansmánni virgedállu Onnela, Poastaalbmáid idjadanstohpu, Ohcejoga boares skuvllat, buohcciidvisti ja Sámi šaldi):

Guovllu plánemis galgá váldit vuhtii kulturbirrasa ja duovdaga mihtilmasvuodaid gáhttema ja dorvvastit duovdda- ja kulturhistorjjálaš árvvuid seailuma. Báikái dahje guvlui čuoheci proševttain galgá várret guovllu vástumuseai dilálašvuoda addit cealkámuša.

Sámekultuvrra, kulturbirrasa ja/dahje duovdaga gáhttema dáfus dehálaš guovlu (Sa-ma 6102, Ohcejohleagi duovdagat):

Guovllu plánemis galgá váldit vuhtii kulturbirrasa ja duovdaga mihtilmasvuodaid gáhttema ja dorvvastit duovdda- ja kulturhistorjjálaš árvvuid seailuma. Báikái dahje guvlui čuoheci proševttain galgá várret guovllu vástumuseai dilálašvuoda addit cealkámuša.

Viessosuodjalančuozáhat (SR 3027, Ohcejoga bolesstašuvdna):

Suodjalanbáikki kulturhistorjjálaš árvvuid geahnohuhttin lea gildojuvnon. Ođđa- ja lassehuksema galgá heivehit sajádagas, mihttolávas ja huksenvuogis dáfus mávssolaš viesuide ja huksejuvnon kulturbirrasii. Báikki guoski plánain galgá Musealágádussii várret dilálašvuoda addit cealkámuša.

Dehálaš dahje čáziváldimii heivvolaš vuodđočáhceguovlu:

Guovlluid geavaheami ja guovllu guoski doaimmaid galgá plánet nu, ahte vuodđočázi kvalitehta, mearri dahje anihahttivuohta čáziháhkamii eai daid váikkuhusas hedjon.

Oppa eanagoddeláva guoski mearráduusat:

Guovlluidgeavaheami ja doaimmaid plánedettiin galgá ovddidit servodatráhkadusa čavdema, eallinbirrasa kvalitehta buorideami sihke joavkojohtolaga ja vázzima ja sihkkelastima eavttuid ovddideami. Plánemis galgá giddet fuopmášumi guovllu erenomášdiliide.

Sámiid ruovttuguovllus guovlluidgeavaheami plánemis dorvvastuvvo sámiide eamiálbmogin vuoigatvuohta sealluhit ja ovddidit iežaset giela ja kultuvrra.

Guovlluidgeavaheami plánemis galgá váldit vuhtii eatnanbealuštusa ja rádjegoziheami dárbbuid ja dorvvastit daidda doarvái guovlluviidosas ovddidanvejolašvuođaid ja doaibmavejolašvuođaid.

Lávvguovllus guovlludásis mearkkašahtti bođugávppi stuorraovttadaga sturrodaga vuollerádjá lea 4 000 k-m².

Gáddeguovlluin čoahkkebáikedoaimmaid viidodagaid (A), guovddášgiliid (at ja ats), guovddášdoaimmaid báikkiid (c) ja bálvalusaid viidodagaid ja rádjagávpegiliid (p) olggobealde friija gáddesárgá oassi galgá leat uhcimustá bealli rievdaduvvon gáddesárgás. Bissovaš ássama sajáiduvvama galgá ovddidit nu, ahte dievasmahtto dálá ráhkadus. Gáddeguovlluin galgá sihkkarastit johtinoktavuođa gátti mielde.

Eanageavaheami plánemis galgá váldit vuhtii divrras luonddubirrasiid, divrras duovddaguovlluid ja huksejuvnon kulturbirrasiid, sápmelaš kulturbirrasa erenomášsárgosiid, arkeologalaš kulturárbbi ja lassin giddet erenomáš fuopmášumi huksejuvnon birrasa kvalitehtii. Plánemis galgá fuolahit riikkaviidosáččat divrras kulturbirrasiid ja luondduárbbi árvvuid dorvvasteamis ja lassin ovddidit luonddu mánggahámatvuođa dáfos divrras guovlluid ja ekologalaš oktavuođaid seailuma.

Duovdagiid dáfus hearkkes guovlluin, nugo duottarguovlluin, johka- ja jávregáttiin sihke váldogeainnuid, turismaguovddážiid, vánddardangeinnodagaid ja čoahkkebáikkiid lagaš vuovddiin giehtadallandoaibmajuid galgá plánet fuolalaččat, nu ahte vuhtiiváldit duovdaga erenomášsárgosiid ja geahččalit garvit stuorra nuppástusaid.

Visttiid dahje eará stuorra ráhkadusaid ii galgga plánet duovdagiid dáfus rašes sájiide, nugo seakka njárgagežiide ja guotkkuide dahje gáddeduovdaga hálddašeaddji bolnniide.

Guovlluidgeavaheami plánemis galgá fuolahit eana- ja vuovdedoalu dáfus mearkkašahtti oktilis bealdo- ja vuovdeguovlluid sihke sáme kultuvrra ja -ealáhusaid ja boazodoalu dáfus mearkkašahtti guovlluid seailumis.

Bieggafápmorusttegiid galgá sajáiduhttit nu, ahte dat čohkkejuvvojit mángga bieggafápmorusttega ovttadagaide. Gieldda lávvabarggus ja eará guovlluidgeavaheami plánemis galgá vuhtiiváldit bieggafámu huksenváikkhusaid duovdagii, ássamii, luopmoássamii, lottiide ja eará ealliide, lundui ja kulturárbbi ja lassin geahpedit vahátlaš váikkhusaid. Bieggafápmorusttegiid plánemis galgá sihkkarastit bealuštanfámuid doaibmavejolašvuođaid ja čielggadit ja vuhtiiváldit bieggafápmorusttegiid váikkhusaid rádárvuogádagaide, bealuštanfámuid rádío-oktavuođaide ja eará gulahallanvuogádagaide.

Bieggafápmorusttegiid ja eará alla ráhkadusaid plánedettiin galgá vuhtiiváldit girdineastagiid allodatráddjehusaid.

Guovlluidegeavaheami plánemis galgá sihkkarastit váldegottálaš energiijafulahusa dáfos dehálaš fápmojohtasiid ja guhkes mátkki fievrrideapmái dárbbášuvvon gássabohcciid linnjemiid ja daid ollašuttinvejolašvuođaid. Fápmojođaslinnjin galgá geavahit ávkin vuosttas sajis gárvves jođaslinnjáid.

Boazodoalloguovllus galgá dorvvastit boazodoalu ja eará luondduealáhusaid guovlluidegeavaheapmái guoski doaibma- ja ovddidanvejolašvuođaid. Boazodollui čielgasit váikkuheaddji guovlluid geavaheami plánedettiin galgá váldit vuhtii boazodollui dehálaš guovlluid. Stáhta eatnamiid plánemis galgá ráđđádallat áššáigullelaš bálgoša ovddasteaddjiiguin ja sámiiid ruovttuguovllus Sámedikkiin ja nuortalašguovllus maiddá Nuortalaččaid giličoahkkimiin.

Eanageavaheami plánemis galgá ráhkanit erenomáš garra dálkefenomenaide ja dulvviide ja dálkkádatnuppástusa váikkuhusaide. Dulve-, njirran- ja fierranvárraguovlluid galgá čujuhit oppalaš- ja sajádatlávain jogo guovlun dahje huksenráddjehussan. Huksensajiid ii oaččo plánet sajuštuvvot guovlluide, main lea dulvvi, njirrama dahje fierrama várra. Das sáhtta spiehkastit dušše, jos dárbo- ja váikkuhusčielggadusaid vuođul čájehuvvo, ahte dulveriskaid sáhtta hálddašit ja ahte huksen čuovvu suvdilis ovdáneami prinsihpaid. Guovlluidegeavaheami plánemis galgá vuhtiiváldit dulveriskaguovlluid ja dulvviid hálddašanplánaid.

Plánemis galgá eastadit biras- ja dearvvasvuođahehttehusaid, mat šaddet ruojas, spargasis ja áimmu heajos kvalitehtas.

Guovlluidegeavaheami plánedettiin galgá sihkkarastit, ahte kulturárbedieđut leat beaividuvvon (kulturbirrasa ja/dahje duovdaga dáfus dehálaš viidodat dahje báikkit, giddes dološbázahusat dahje eará arkeologalaš kulturárbebáikkit), ja galgá gulahallat guovllu vástumuseain ja ráhkanit dárbbášlaš čielggadusaide. Almmá dološbázahuslága vuođul addojuvvon lobi lea giddes dološbázahusa roggan, gokčan, nuppástuhttin, vahágahttin, eretváldin ja eará dasa duohtadeapmi gildojuvvon. Mearrádus guoská maiddá čázi vuloš dološbázahusaid.

Plánedettiin suodjalanguovllu dahje suodjalanprográmmii gullelaš guovllu geavaheami, galgá ráđđádallat luonddusuodjalusas ja guovllu hálddašeamis vástideaddji eiseválddiiguin. Natura 2000 -fierpmádahkii laktojuvvon guovlluide čuohcci doaimmaid váikkuhusaid galgá dárbbu mielde guorahallat LSL 35 § mielde.

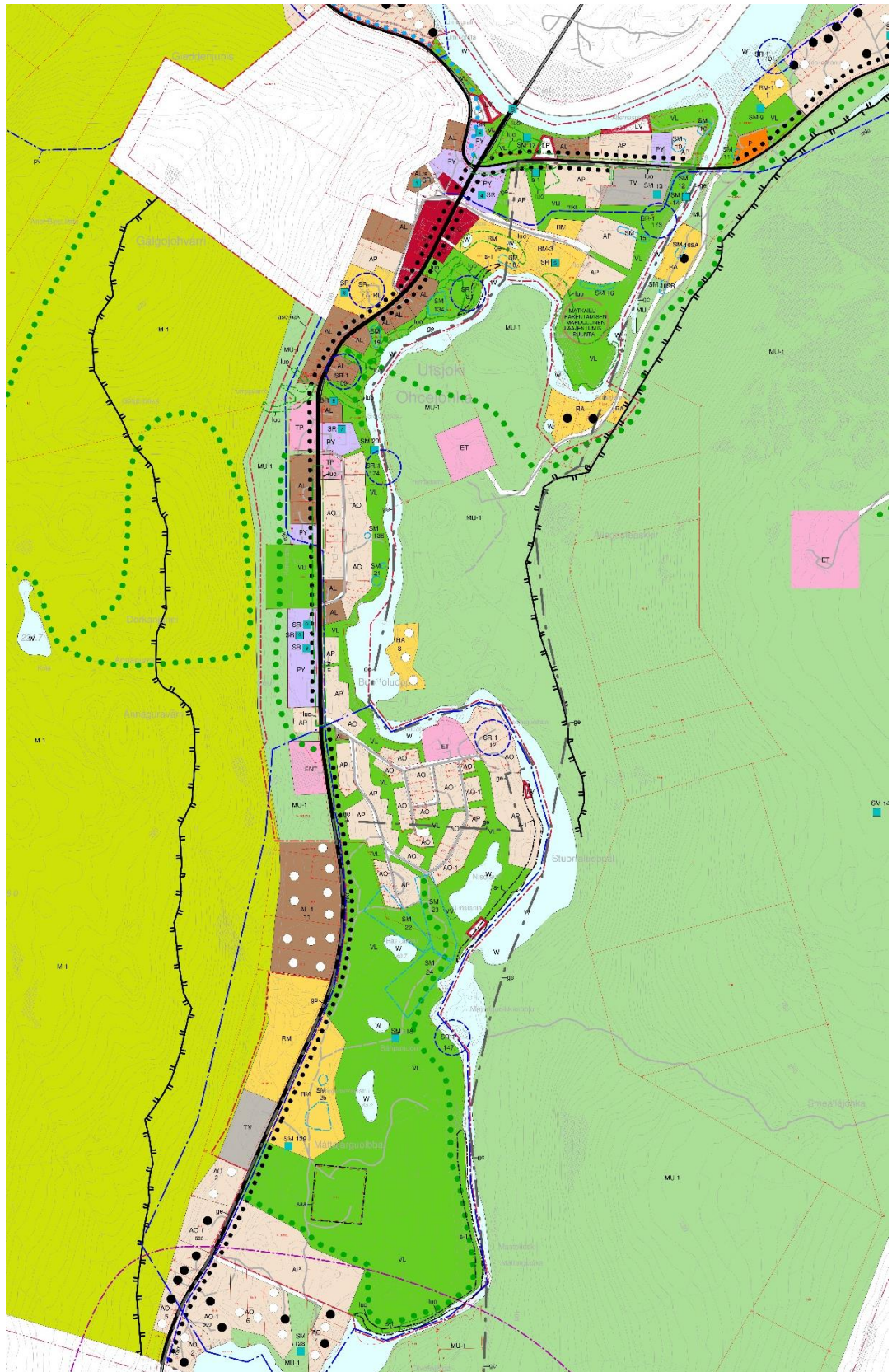
Huksenráddjehus:

Eanageavahan- ja huksenlága 33 § meroštallan evttolaš huksenráddjehus lea fámus áhpásmahttin- ja suodjalanguovlun čujuhuvvon guovllus, Bealuštanfámuid dahje Rádjagozihanlágádusa ulbmiliidda čujuhuvvon guovllus ja johtolaga dahje teknikkalaš fuolahusa fierpmádagaid dahje guovlluid várás čujuhuvvon guovlluin (V, L, LL, EA, EN, EJ, EP, EP-2, EAH, er1, SL, Se, SM, SRV, Sa-SRV, SR, Sa-SR, SR1, Sa-SR1, vt, kt, st, yt, fápmojođas). Ráddjehus viiddiduvvo guoskat ruvkeguovlluid (EK), suodjeavádagaid (sv), ruodjaavádagaid (me, me1, me4 ja me5), čáhceguovllu (W-1) ja dehálaš ja čáziháhkamii heivvolaš vuođđočáhceguovlluid. Ráddjehus ii guoskka bieggafápmorusttegiid guovlluid (tv).

Oppalašlávva

Girkosiidda sajádatláva nuppástus- ja viiddidanguovllus lea fámus Deanuleagi gáddeoasseoppalašlávvi gullelaš Ohcejoga oasseguovllu oasseoppalašlávva. Váldostivra lea dohkkehan oasseoppalašlávva 20.5.2019 § 14. Davvi-Suoma hálddahušriekti njeiddii 21.10.2021 oasseoppalašlávva dohkkehanmearrádusas Girkosiidda mátkeealáhusbálvalusaid guovllu RM-3, sajádatlávvguovllu oarjedavveguovllus. Lávva oaččui láhkafámu 25.5.2022.

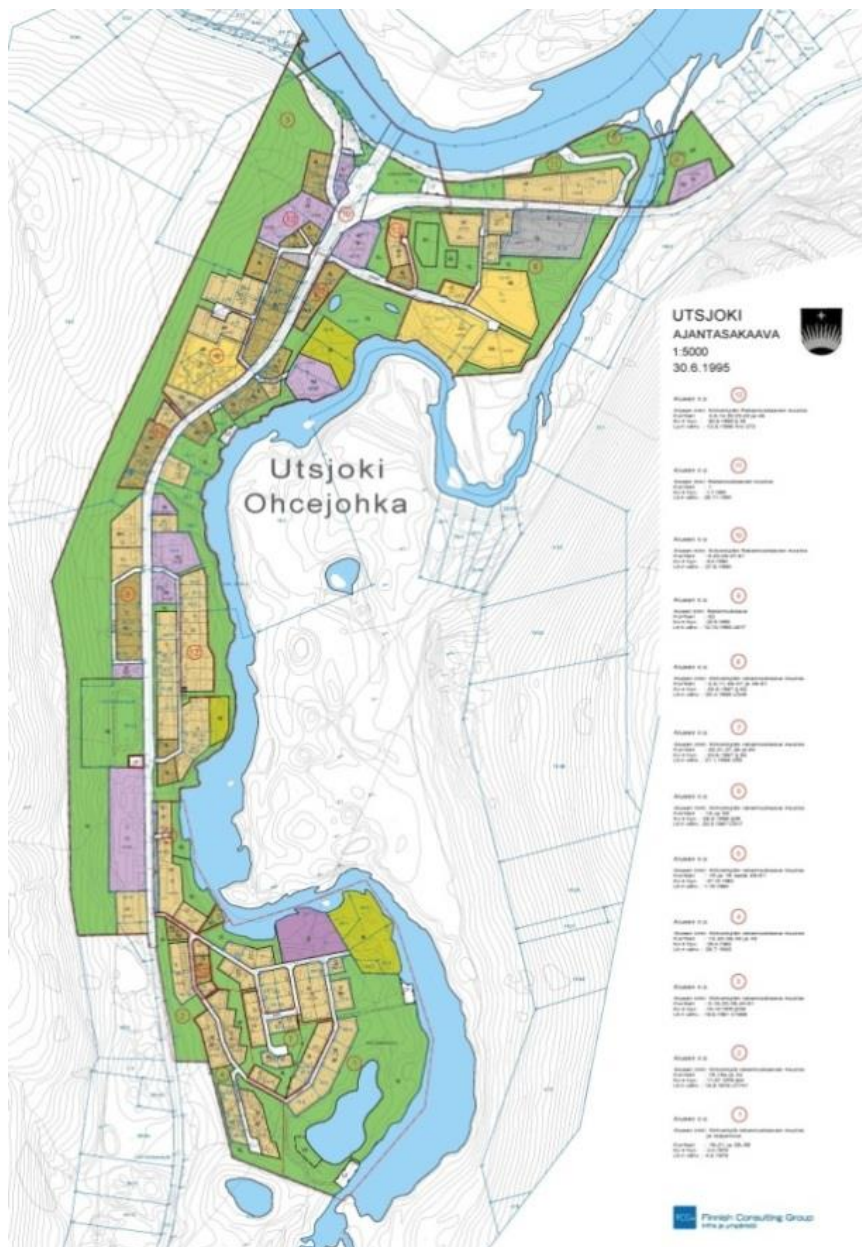
Oasseoppalašlávvas Girkosiidda davveoassái lea čujuhuvvon guovddášdoaimmaid guovlu (C). Lávvas leat čujuhuvvon Ohcejohgeaidnogurrii báddelágan ráhkadussan ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid guovlu (AL), turismabálvalusaid guovlu (RM) ja guovllut, main leat eanáš smávvdálut (AP) ja sierrasmávvdálut (AO). Almmolaš bálvalusaid guovllut ja hálddahušguovllut (PY) leat guovllu gaska- ja davveoasis, okta vuorkáguovlu (TV) lea guovddáša nuorttabealde, okta guovllu máttabealde. Guovddáša máttabeallái lea čujuhuvvon okta bargosadjeguovlu (TP). Savela čáziváldinbáiki lea čujuhuvvon teknihkalaš fuolahusa guovlun (ET) ja Ohcejohgeaidnogurrii lea čujuhuvvon energijafuolahusa ja industriijavisttiid guovlu, gos biras ráddje doaimma kvalitehta erenomáš láhkai (ENT). Gáttit ja viiddes guovlu máddin leat čujuhuvvon lagašáhpásmahttinguovlun (VL). Lávvi leat merkejuvvon vuodđočáhceguovlu (pv), dološbázahušguovllut (SM), kulturhistorjjálaččat, huksenhistorjjálaččat dahje eanadatgova dáfos divrras visti, vistejoavku dahje eará báiki (SR), visttit, maid galgá suodjalit (sr), divrras buolžaguovlu (ge), váldegottálaččat divrras duovddaguovlu ja divrras luonddubáikkat (s-1) ja luonddu mánggahámatvuodá dáfos erenomáš dehálaš guovllut (luo).

Govva: Deanuleagi gáddeosseoppalašlávii gullevaš Ohcejoga oasseguovllu oasseoppalašláva lea váldostivra dohkkehan 20.5.2019 § 14.

Sajádatlávva

Ohcejoga girkosiidii lea gárvvistuvvon huksenlávaidda oktiibidju 1995. Ovdal jagi 2000 dohkkehuvvon huksenlávat leat eanageavahan- ja huksenlága njuolggadusaid mielde dán áigge sajádatlávat. Guovllus fámoláš huksen-/sajádatlávat leat eanáš ollašuvvan. Huksekahtta leat báhcán ee. moadde tontte, goartil ássansmávvadáluid, luopmoviesuid goartilguovlu ja gohttensadji.

Govva: Girkosiidda áigeovuodilsajádatlávva

Huksenortnet

Ohcejoga gieldda huksenortnega lea dohkkehan gieldda váldostivra 24.5.2010 §23.

Vuodđokárta

Vuodđokárta lea gárvvistuvvon sajádatlávvema várás ja dat čuovvu eanageavahan- ja huksenlága (MRL) nuppástusa 323/2014.

Huksengiiddut

Guovllus ii leat huksengiieldu.

Lávvguovllu guoskevaš plánat ja mearrádusat

Ohcejoga gieldda birassuodjalanmearrádusaid lea váldostivra dohkkehan 15.12.2009 § 107.

Lávvaráhkadanbargojoavku lea gieđahallan 26.11.2014 viesuid, mat merkejuvvojit suodjaluvvot.

Lávvaráhkadeami várás gárvvistuvvon čilgehusat leat logahallon čilgehusa čuoggás 1.7.

Dasa lassin plánenguovlu gullá guvlui, gosa lea gárvvistuvvon Deanuleagi ovddidanplána. Dan prošeavtta ja lávaid ráhkadeami várás leat ráhkaduvvon vuolggasadječielggadeamit, maid guovddáš oasit lea raporterejuvvon sierra vuolggasadjeraportan (Maa ja Vesi Oy 2004). Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeasseoppalašlávvaráhkadeami olis dahkkon čielggadeamit vuodđuduvvet viiddes gárvves materiálie, jearahallamiidda, oasálaččaid oaviliidda ja gieddeinventeremiidda.

4. SAJÁDATLÁVA PLÁNEMA MUTTUT**4.1 SAJÁDATLÁVA PLÁNEMA DÁRBUI**

Girkosiiddas fámolaš sajádatlávaid lea dárbu dárkkistit daid sajiin go dat eai leat ollašuvvan. Girkosiidda fitnodat- ja industriijadoaimmaid háliidit ovddidit ja máttuoassái dahkat vejolažžan ođđa birrajagi ássama.

4.2 PLÁNEMA ÁLGGAEAPMI JA DAN GUOSKEVAŠ MEARRÁDUSAT

Lávvaráhkadanmearrádus lea dahkkon 15.11.2010 § 67.

Teknikkalaš lánvegoddi giehtadalai láva johtui bohtima 30.03.2012 § 38.

Teknikkalaš lánvegoddi giehtadalai Oassálastin- ja árvoštallanplána 30.03.2012 § 41.

Gielddaráđdehus gieđahalai sajádatlávvaehápmosa 11.2.2014 § 23.

Lávvaráhkadanbargojoavku lea gieđahallan sajádatlávvaevttohussii addojuvvon máhcahaga 26.11.2014. Lávvaráhkadanbargojoavku lea gieđahallan visttiid, mat merkejuvvojit suodjaluvvot 26.11.2014, sajádatlávvaevttohusa gárvvisteami 15.10.2019 ja 19.3.2020.

Gielddaráđdehus gieđahalai sajádatlávvaehápmosa 18.5.2020 § 43.

Lávvaráhkadanbargojoavku lea gieđahallan sajádatlávvaevttohussii addojuvvon máhcahaga 14.10.2020.

Oassi goartilis 1 lea guđđojuvvon eret lánvaguovllus dohkkehanmutter 2021 ja dat lea ovddiduvvon sierra sajádatlávvaeprošeaktan.

Gielddaráđdehus mearridii 26.4.2021 § 52 evttohit sajádatláva nuppástusa ja viiddideami váldostivrii dohkkehan láhkai. Gieldda váldostivra mearridii 6.5.2021 § 5 goit máhcahit láva ruovttoluotta válmmaštallamii, ahte lánvaevttohusas VL-guovlu, mii báhcá

Gieddemielli parkerenbáikki ja tontte (mas lávamerken AL) gaskii, rievdaduvvo AL-guovlun.

Teknikkalaš lávdegoddi gieđahalai dárkkistuvvon lávvaevttohusa 18.01.2022 § 6. Lávdegotti mearrádusa mielde ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvistiid goartila 2 (AL) tonte 3 nuppástuhtui turismabálvalusaid goartilguovlun (RM) ja huksenvuoigatvuohta lasihuvvui 1000 k-m², nu ahte huksenvuoigatvuohta lea tonttes oktiibuot 1500 k-m².

Gielddaráđđehus dohkkehii láva 26.4.2021 § 52 ja váldostivra 6.5.2021 § 5.

Lappi EJB-guovddáš dagai dohkkehanmearrádusas vuigenávžžuhusa (MRL 195 §) goartila 2 tontte 3 birra, dasgo dat govččai dološbázahusa ja luonddubáikki. Ohcejoga váldostivra divttii láva dohkkehanmearrádusa healbat ja lávva máhcahuvvui evttohusmuddui.

Barggu álgomuttuid lea dahkan Tengbom Oy. Ođđa lávvaevttohusa lávvakonsuleantan bargá AFRY Finland Oy, mii válmmaštallá láva ovddos.

4.3 OASSÁLASTIN JA OVTTASBARGU

4.3.1 Oasálaččat

Oasálaččat lea eanaomasteaddjit ja dat, geaid ássamii, bargamii dahje eará diliide barggu vuolde leahkki lávva sáhtta sakka váikkuhit. Dasa lassin osolaččat leat dat eiseválddit ja servošat, geaid doaimmasuorggi láva plánemis gieđahallat.

Oasálaččat leat logahallon dárkilabbot Oassálastin- ja árvvoštallanplánas.

4.3.2 Álguibidjan

Álguibidjamis lea gulahuvvon 12.4.2012.

4.3.3 Oassálastin ja vuorrováikkuhusvuogit

Osolaččain lea vuoigatvuohta váldit oasi láva válmmaštallamii, árvvoštallat dan váikkuhusaid ja cealkit lávvas oaiviliiddiset (MRL 62 §).

Oasálaččaid vejolašvuođat oassálastit ja vuorrováikkuheami meannudeamit leat govvejuvnon dárkilabbot Oassálastin- ja árvvoštallanplánas.

Oassálastin- ja árvvoštallanplána lei oaidnin láhkái 12.4. – 2.5.2012. Oassálastin- ja árvvoštallanplána doaimmahuvvui diehtun oasálaš eiseválddiide.

Oassálastin- ja árvvoštallanplána dárkkistuvvo dárbbu mielde lávvaráhkadeami ovdánettiin ja dat dollojuvvo dieđuid fidnema várás olles lávvaerseassa áigge gieldda interneahhtasiidduin ja gielddadoaimmahagas.

Lávvehámus

Sajádatlávvehámus lei oaidninláhkái 19.2.2014 – 20.3.2014. Čoahkkáigeassu máhcahagas ja vástádusain leat čilgehusa čuovusin.

Hápmosis bohte 8 cealkámuša. Cealkámušaid vuodul dárkkistuvvui vuodđočáhceguovllu luohkkájuohku, dasa guoski mearrádus sihke gárvvistuvvui vuodđočáhceguovlluide guoski čilgehus ja váikkuhusaid árvvoštallan. Sajádatláva máttabeale oassái čujuhuvvon ođđa

goartilguovllut geahpeduvvojedje ja Ohcejohgeainnu viesttarbeale industriijaguovlu rievdaduvvui vuorkáviesuid goartilguovlun. Guovddáži čujuhuvui ássan- ja fitnodatviesuid goartilguovlu (AL-1), masa oážžu sajáiduhttit bensenstašuvnna. Onnela guovlu lea rievdaduvvon fitnodatdoaimbasajiid goartilguovlun KL/s. Sajádatláva nuortadavveoasis gáddái doalvu geaidnu lea rievdaduvvon gáhttan. Dološbázahasguovllut leat beaividuvvon ja nummiraston lávvakártii. Huksema almmolaš mearrádušat leat dievasmahtton ee. vuolimus huksenalloaga ja bázahusčáziid dáfus. Čilgehus lea beaividuvvon maidái ee. eanagoddelávabarggu, váldegottálaš guovlluideavahanulbmiliid ja oppalašláva sisdoallogáibádusaid dáfus ja váikkuhusaid árvvoštallan dárkkálmahtton ee. vuoddočáziid, sámekultuvrra ja buolžaguovlluid dáfus.

Gieldda mearrádušaid mielde leat lassin guovllu huksenvuoigatvuođat dahkkon oktilažžan nu, ahte sierrasmávvadáluid (AO) huksenvuoigatvuohta lea 300 k-m² ja ássansmávvadáluid (AP), ássan- ja fitnodatviesuid (AR, AL, KL), turismabálvalusaid (RM) huksenvuoigatvuohta lea eanáš 500 k-m². Muhtun stuorát tonttiin huksenvuoigatvuohta lea eanet lávvaguovllu máttabeale oasis. Máttajárguolbana ja Máttajávrrí guovllus AP-tonttiid huksenvuoigatvuohta lea vehá uhcit dahjege 300 k-m² duovdagiidda guoski árvvuid geažil. Juo huksejuvvon tonttiin geavahuvvon huksenvuoigatvuohta lea jorbejuvvon čuovvovaš čuohte geardenjealjehasmehterii. Sajádatlávvaguovllu nuortadavveoasis hálddahuš- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu YH) rievdaduvvui ássan- ja fitnodatvisttiid goartilguovlun (AL) ja lassin guovlu gielddadálu ja hotealla nuortadavábealde máhcahuvvui dakkárin, ahte dat čuovvu fámollaš sajádatláva. Guovddáža fitnodathuksen dahkkojuvvoi mánggabealagabbon (AL-1, KL). Guovddáža viesttarbeallái vieltái čujuhuvvon ođđa smávvadállotonttet váldojuvvojedje eret. Valástallangietti davábeale industriija- ja ássan- ja fitnodatvisttiid goartilguovlu beaividuvvui ja lassin váldui vuhtii skuvlla viidánandárbu gietti guvlui. Savela guovllu buohta Ohcejohgeaidnogurrii čujuhuvvui ođđa smávvadállogoartil (AP) ja dan máttabeallái Máttajávrrí guvlui čujuhuvvon ođđa luopmo- ja ássangoartilat sihkkujuvvojedje eret.

Hápmosis addojedje 8 cealkámuša ja 8 oaivila. Oaiviliid vuodul guovddáža fitnodattonttiide lea lohpi sajáiduhttit bensenstašuvnna. Sajádatláva máttabeale oassái čujuhuvvon ođđa goartilguovllut geahpiduvvojedje. Mohtorgielkámáđijaid sajádat lea dárkkistuvvon.

Lávvaevttohus 2020

Sajádatlávvavevttohus lei oaidniinláhka 1.6.2020 – 30.6.2020. Čoahkkáigeassu máhcahagas ja vástádušain leat čilgehusa čuovusin.

Evttohusas (21.4.2019) bohte 5 cealkámuša. Cealkámušaid vuodul ovddeš ruskabáikki eanaguovlu (saa), man galgá buhtistit/ordnet, lea lasihuvvon merkejumiide ja mearrádušaide. Goartilii 12 lea lasihuvvon rávamearriduvvon tonterádjá, mii čuovvu dálá giddodatrájá ja lea juhkkujuvvon huksenvuoigatvuohta goappat tontii 500 k-m². AL-goartila 40 tonte lea nuppástuhtton 5 VL-guovlun. Geologalaš bálggis lea čujuhuvvon bagaduslaš olgohkadanmáđidjan valástallangietti (VU) davveoasi rájes máttás ja duoddara guvlui. Dološbázahusbáikkiid ráddjemat leat dárkkistuvvon kártii ođđasamos dološbázahasregistara dieđu mielde. Lassin goartilguovllut ja huksenvuoigatvuođat leat ráddjejuvvon nu, ahte dološbázahusbáikkít báhcet huksema olggobeallái. Deanugeaidnuguora su-merken lea váldon eret ja luonddulági miel seailuhanvuloš guovllu merken s lea dárkkálmahtton.

Lávvaevttohusas sihkkujuvvoi eret mearráduš duolvačáhcefierpmádhkii searvakeahtes giddodagaid bázahusčáziid giehtadallamis, dievasmahttojuvvojedje sátkkuid ja ENT-

guovllu mearrádušat ja dárkkálmahttojedje ja beaviduvvojedje vuodđočáhceguovllu mearrádušat. Lassin cealkámušaid vuodul rievdaduvvojedje sr- ja ma-merkejumi mearrádušat ja lassin lasihuvvui málle ruoja leavvamis, ruodjaavádat merkejuvvui kártii, lasihuvvui ruoja duostuma várás oppalašmearráduš, dievasmahttojuvvui mohtorgielkámáđijaid merkejupmi ja rievdaduvvui dološbázahusaid guoski mearráduš.

Lávvi lea lasihuvvon oppalašmearráduš, mii váldá vuhtii guovllu boazodoalloguovllu ja stivre dárkilut plánema boazodoalu dorvvasteapmin. Lassin čilgehusas leat guorahallon láva váikkuhusat boazodollui ja buolžaguovlluide čuohcci váikkuhusat. Čilgehussii lea lasihuvvon váikkuhusaid árvvoštallamii fuopmášupmi, ahte kulturbirasbáikkii ja beaiveloddebirasin gávnnavuvvon goarddaguovllut seilot jeavddalaš dikšuma geažil ja lassin dárkkálmahtton TV-goartilguovlu 24. Cealkámušaid vuodul eanagoddelávušaid lávvamearrádušat leat lasihuvvon čilgehussii.

Jagi 2021 beaviduvvon váldegottálaččat divrras duovddaguovlluid inventeren lea vuhtiiváldon almmolaš mearrádušain. Váikkuhusárvvoštallan lea dievasmahtton divrras buolžaguovllu dáfos.

Evttohusas bohte 6 cuigema. Cuigemiid vuodul Boaresbáiki -gáhtta lea váldon eret dárbbášmeahttumiin. Seammás goartilat 6 ja 8 ovttastahttojedje oktan goartilin. Goartilii čujuhuvvojedje tonttet 1 ja 2 AP-guovlun. Goartila 5 ráddjen dárkkistuvvui nu, ahte dat sisttisdoallá vuodjinoktavuođa Luossa bealde. VL-guovlu ja VL-1-guovlu lea váldon eret goartila 41 buohta ja tonttet leat olahuvvon gitta Ohcejoga gáddái. Lassin gáhttagurrii čujuhuvvon lagašáhpásmahttinguovlu lea váldon eret ja ovttastahtton goartila tonttiide. Goartila 51 TV-goartil lea rievdaduvvon ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvistiid goartilguovlun AL.

Dasa lassin goartila 42 tontte 1 lávvamerken lea oasálaš visteoasussearvvi álgagis nuppástuhtton sierrasmávvadáluid goartilguovllus (AO) ráidodáluid ja eará laktojuvvon ássanviesuid goartilguovlun (AR), ja lassin huksenvuoigatvuohtan lea nuppástuhtton 500 k-m² nu mo eará AR-goartilguovlluin.

Lávvaevttohus 2024

Ođđa evttohusas goartila 2 tontte 3 lea unniduvvon, nu ahte dat ii šat govčča dološbázahusa dahje luonddubáikki. Tonte hábme goartila 48. Ovddit dohkkehanmuttus eret guđđojuvvon Gieddemielli guovlu, earret goartil 1, lea máhcahuvvon ruovttoluotta lávvii. Lávvaevttohusas leat dárkkistuvvon guovlovárremat goartilis 10 ja 23, lasihuvvon stuorámuš lobálaš geardelohku muhtin sajiin guoktái ja lassin dárkkistuvvon huksenvuoigatvuođat. Láva čielggadusat leat dievasmahtton ruodjačielggadusain (AFRY Finland Oy, 2023). Ruodjaavádat lea lasihuvvon lávvakártii. Geavahas eret guđđojuvvon ruskabáikki guovlu lea nuppástuhtton lagašáhpásmahttinguovlun. Dohko lea merkejuvvon eanaguovlu, man galgá buhtistit/ordnet (saa).

EJB-guovddáža ulbmilin lea ráhkanit vázzin- ja sihkelastinmáđija ollašuhttimii Gáregasnjárgga ja maddái Njuorggáma guvlui. Deanugeaidnoguorra lea govddiduvvon Gáregasnjárgga guvlui geainnu viesttarbealde, vai lea vejolaš hukset vázzin- ja sihkelastinmáđija.

Ođđa lávvaevttohus biddjo albmosii ja das bivdit eiseváldecealkámušaid. Vuostáváldojuvvon máhcahagaide čállojuvvojit vástádušat.

Sajádatláva dohkkeha Ohcejoga váldostivra.

4.3.4 Eiseváldeovttasbargu

Álggahanmuttu eiseválderáđđádallan lea dollon 12.06.2012.

Bargoráđđádallamat leat ordnejuvvon EJB-guovddážiin 13.2.2012, 5.11.2014 ja 25.9.2023.

4.4 SAJÁDATLÁVA ULBMILAT

4.4.1 Vuolggasadjemateriála ulbmilat

Sajádatlávva

Girkosiidda sajádatláva nuppástusa viiddideami ulbmilin lea beaivdit guovllus fámolaš huksen-/sajádatlávaid ja lávvet ođđa guovlluid boahhtevuođa dárbbuid várás. Guovllus fámolaš huksen-/sajádatlávat leat eanáš ollašuvvan. Huksekeahhtá leat báhcán ee. moadde tontte, goartil ássansmávvaluide, luopmoviesuid goartilguovlu ja gohttensadji. Fámolaš sajádatlávaid galgá dárkkistit ja viiddidit sajádatlávvaguovllu girkosiidda ovddideami várás.

Gieldda ulbmilat

Guvlui galgá dahkat vejolažžan eanet fitnodat- ja gáiddusbarganvejolašvuođaid. Fitnodatvittit sajáidduhttojit guovddážiin ja toargga biras ovddiduvvo. Dáid ovdáneapmi gáibida maiddávi viessosajiid fáluheami lasiheami guovllus sihke birrajagi ássamii ja luopmoássamii. Ássan sajáidduhtto máttás lahka skuvlla. Vurkkodeapmái fállorjot viessosajit máddin Ohcejohgeainnu viesttarbealde.

Plánendilis hábmejuvvon ulbmilat

Oppalašlávva

Oppalašlávva čujuha guovllu servodatráhkadusa ovddideami váldoáššiid ja lassin luonddu, kulturbiras- ja duovddaárvvuid, maid galgá váldit plánemis vuhtii.

Guovllu diliin ja iešvuođain hábmejuvvon ulbmilat

Čielggademiid mielde guvlui mihtilmas ja divrras luonddu-, eanadat- ja kulturbáikkiid galgá seailluhit ja vejolašvuođaid mielde daiguin galgá ávkkástallat guovllu luonddu- ja kulturturismmas ja áhpásmahttimis.

4.4.2 Proseassa áigge riegdan ulbmilat, ulbmiliid dárkkálmuvvan

Sajádatláva kvalitehtalaš ulbmilat

Ulbmilin lea lađastallat giliguovddáža ja toargga birrasa. Servodatráhkadusa deahtisteapmi veahkeha earuhit giliguovddáža sáji servodatráhkadusas.

Ássanvittit galget vuogáiduvvat eanadahkii nu stilla, materiálaid go maiddávi ivnniid beales. Báikkuid duovdagiid hámiid geažil gártá duovdagiid duohtadit gáhtaid ja dáluid sajuštettiin. Lávas lea suvvojuvvon dáluid huksen vieltái tontte dili mielde. Vieltehuksema ja duovdagiid duohtadeami lea oavil dahkat buriin kvalitehtain ja duovdagiid eavttuid mielde.

Govva: Álgosaš molssaeavttut (A-C) mátti ođđa ássanguovllus.

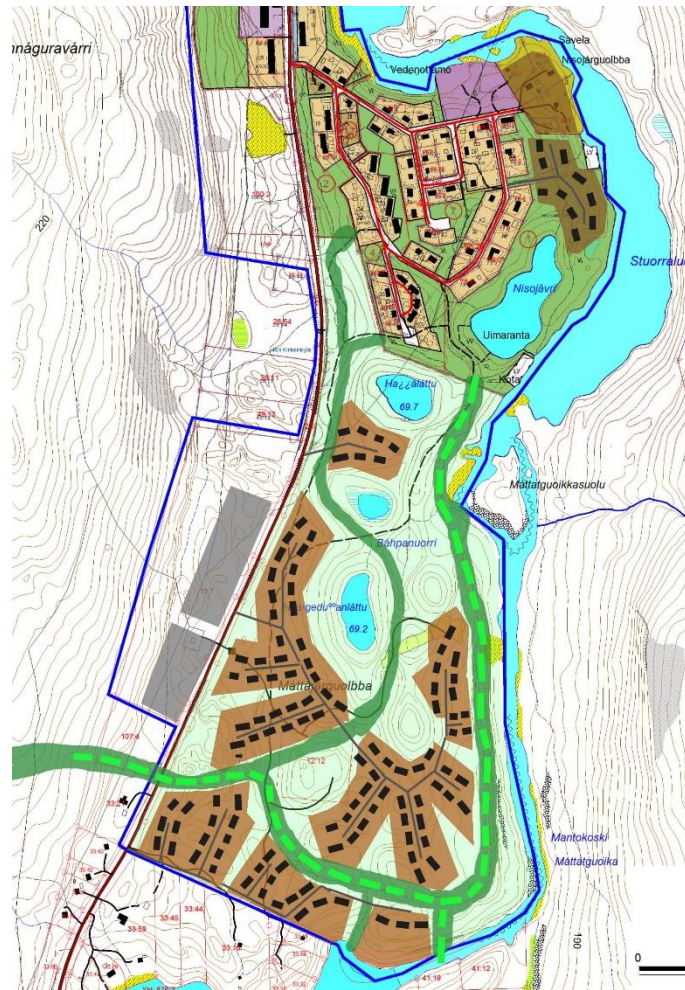
4.5.2 Sajádatlávvačovdosa váljen ja vuoduštusat

Váikkuhusčielggademiid ja árvoštallama bohtosat

Máttaguovlluid oasil álgohápmosa čoavddus, mas oppa guovllu birra johtá čohkkengáhtta, dovddahuvvui fuotnin. Sivvan lea dat, go dat dagahivččii dušši johtolaga. Nuba johtolatčoavddus ovddiduvvui čuggestatgáhtaid guvlui. Čuggestatgáhtat dahket dasa lassin dállojoavkkuin unnit ja deahtásut ollisvuodaid dássidis báddin oktilis ráhkadusa sajis. Čuggestatgáhtat dahket vejolažžan maiddái guovllu ollašuttima gulul muttuid mielde buorebut.

Guovllus leat dehálaš olgolihkadan- ja mohtorgielkámáđijat ja ruonasoktavuođa. Ruonasguovllut loktejuvvojedje vállejuvvon čovdosis eanet oidnosii ja dat válldojuvvojedje plána vuolggasadjin. Oktavuođaid leat háliidan sealluhit boatkkaheapmin ođđa ráhkadusa gaskkas. Goartiliid gaskii leat guđđojuvvon oktilis ruonasguovllut ja olgolihkadanmáđijat, mii mohkohallá guovllus. Mohtorgielkámáđidja joatkašuvvá dálge viestarii Ohcejohgeainnu badjel. Njuovžilis oktavuođa seailumis lea fuolahuvvon. Máđija jođedettiin ii dárbbáš rasttildit guovllu gáhtaid. Viessosajiin leat kultuvrii mihtilmasat njuolggooktavuođat birrasa luondduguovlluide.

Dárkilut, sajádatlávvaráhkadeami várás válbmanan vuodđogártamateriála olis plána heivehuvvui buorebut duovdagiidda. Goartilráhkadussii ohccojuvvui lasi báikki vuoigņa.

Govva: Dárkkistuvvon álgohámuš máttabeale guovllus sajádatláva ráhkadeami vuodđun.

5. SAJÁDATLÁVA VÁLDDAHALLAN

5.1 LÁVA STRUKTUVRA

Sajádatlávvguvlui gullá stuorámuš oassi dain Ohcejohnjálmmi gili guovlluin, maidda lea juo ráhkaduvvon sajádatlávva. Guovddáža nuorttabeale dálá ráhkadus lea ovdanbukton lávvanuppástusas eanáš dakkárin, go dat lea fámoláš sajádatlávaid mielde.

Ohcejoga girkosiidda gili dálá ráhkadus oidno bieđggusin sihke eanadat- ja čoahkkebáikegova dáfos, ja guovddáža ii earut čielgasit. Luondu lea hui sakka mielde. Čoahkkebáikeráhkadusa leat háliidan lađastallat lávain. Guovddáža fitnodatgoartilat leat dehtistuvvon ja čavdejuvvon, goittotge nu, ahte seailuhuvvojit gokčevaš ruonasfierpmádaga ráhkadusa siste.

Bálvalusat ja fitnodatdoaimma lea čohkkejuvvon girkosiidda davveoassái, guovddáža guvlui. Viesttarbealde hálddahus- ja doaimmahatviesuid goartilguovllut (YH) leat rievdaduvvon fitnodatviesuid goartilguovlun (KL) ja ássan-, ja fitnodatviesuid goartilguovlun (AL). Guovddážis dálá ráhkadussii doarjaleaddji fitnodat- ja ássanhuksema

vejolašvuođat leat lasihuvvon. Ollašuvakeahtes ássantonttet, mat leat fámoláš sajádatlávain, leat rievdaduvvon mánggabealagat ássan-, fitnodat- ja doaimmahatviesuid goartilguovlun (AL) maiddá guovddáža máttabealde. Hotealla viiddidanvejolašvuohta ja doaimma ovddideapmi lea lávas váldojuvvon vuhtii. Gieddemielli guvlui lea čujuhuvvon fitnodatvisttiid goartilguovlu (KL) ja ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu (AL).

Guovddáža máttabeallái leat čujuhuvvon guokte ollašuvvan fitnodatvisttiid tontte (KL). Valástallangietti davábeallái lea čujuhuvvon servodatteknihealaš fuolahusa guovlu (ET) ja dan máttabeale oasis lea váldon vuhtii skuvlla (YO) viiddidandárbu. Skuvlla tonte lea vehá viiddiduvvon davásguvlui. Ohcejohgeainnu viesttarbeallái lea čujuhuvvon várren ođđa, čoahkkebáikái heivvolaš liggerfápmorusttegi (ENT). Ođđa ássanguovllut (AO AP) čujuhuvvojit máttás Savelai, Ohcejohgeaidnogurrii ja Máttajávrrii davábeallái. Máddin Ohcejohgeainnu viesttarbeallái lea čujuhuvvon ođđa vuorkáguovlu (TV), gos leat juo guokte fitnodaga.

Máddin Ohcejohgeainnu gurrii sajustuhtton ođđa vuorká- ja ássantonttiid guovllus leat háldan deattuhit girkosiidda ráhkadusa ja mitalit buvteheamis čoahkkebáikái. Dálá viesut báhcet guhkás eret geainnus vuovddi duohkái iige čoahkkebáikeráhkadus oidno meaddeljohtái.

Guovllut leat logisttalaččat álkit olaheamis. Ássanguovlluid lahkossii sajáiduvvi industriija ja vuorkuma iešvuođaide ja daid doaimma váikkuhusaide galgá goit giddet erenomáš fuopmášumi, amaset dat vaháguhttit birrasa. Vuorkáviesuid lea oaivil sajáiduvttit tontte gáhta beale ravdii ja vuorkášilju viesuid duohkái, vai guovlu čájeha čorgadin geainnu guvlui.

Máddin tontesturrodat lea govttolaš stuoris, sullii 3000-4000 njealjehasa eatnama hámiid mielde. Viesut leat jurddašuvvon sajáidahttot smávva joavkkuid mielde čuggestatgáhtaid gurrii.

Guovllu geaidno- ja gáhttafierpmádat lea eanáš juo leamen. Gáhttafierpmádat lea dievasmahttojuvvon dárbbášlaš osiid mielde. Dálá Ohcejohgeaidnoguora vázzin- ja sihkelastinmáđijat álget Siula bokti davás guvlui. Máttás čujuhuvvon ođđa guovlluide lea dárbu joatkit dálá vázzin- ja sihkelastinoktavuođa.

Máttajárguolbana guovllus lea seailluhuvvon viiddes áhpásmanguovlu (VL), mii joatkašuvvá oppa lávvaguovllus goartiliid gaskkas. Guovllu olgolihkadan- ja mohtorgielkávuodjinmáđijaid leat lávas geahččalan dábálaččat seailluhit. Leat maid sihkarastán, ahte dat joatkašuvvet sihke lávvaguovllus ja guovllu olggobealde. Máđijaid joatkašuvvan lávvaguovllu čađa gáibida doarvái viiddes ruonasfierpmádaga seailluheami goartilráhkadusa oktavuodas.

5.1.1 Mihttodallan

Lávvaguovllu viidodat lea sullii 2 676 300 m². Ollislaš huksenvuoigatvuohta lea sullii 120 850 k-m². Ollislaš huksenvuoigatvuohta geahppána sullii 9 790 k-m² fámoláš sajádatláva ektui.

Ássan

Guovllus leat muhtun veardde luohpatkeahtes huksensajit fámoláš sajádatlávvas meroštallon huksekeahtes tonttiin.

Ollásit ođđa ássangoartilat Savela ja Máttajárguolbana guovllus. Sierrasmávvdáluid tonttet (AO) leat čieža, ássansmávvdáluid tonttet (AP) leat 31 ja lea okta ráidodállotonte (AR). Daid huksenvuoigatvuohta lea oktiibuot 13 400 k-m². Jos geavahuvvo ássanluomusvuohta 50 k-m² / ássi, dahká sajádatlávva vejolažžan sullii 270 ođđa ássi boahtima guvlui. Jáhkahahti lea, ahte ođđa guovllut ollašuvvet lupmosabbot. Dálá dálodoalu sturrodaga (2 heakka) mielde ođđa ássit boadášedje guvlui sullii 100, jos tonttiide boahdá eanáš okta visti.

Dálá ahkeluohkáid gaskasaš gaskavuodaid mielde dat oaiivildivččii buoremus muttus ođđa beavedikšoahkásaččaid (0-6-jahkásaččat) 15 heakka, skuvlaahkásaččaid (7-18-jahkásaččat) 30 heakka, bargoahkásaččaid (19-65-jahkásaččat) 145 heakka ja ealáhatolbmuid (badjel 66-jahkásaččat) 80 heakka.

Bargobáikkít

Dálá vel huksekeahtes fitnodat- ja turismabálvalusaid goartilguovlluid lassin ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlun (AL) rievdaduvvon ássantonttiide lea vejolaš sajáidduhttit maiddá bargobáikkiid. Ođđa fitnodattonttet leat guhitta stuhka. Guovddáži šaddet hálddahus- ja virgebargobáikkiid sadjái gávppálaš suorggi bargobáikkít (KL, AL). Máttás šaddá ođđa vuorkáviesuid goartilguovlu (TV), gos leat vihtta huksekeahtes tontte. Ođđa bargobáikkít dáidda fitnodagaide šaddet várra eanemustá moadde.

Dáinna láhkai lávva dahká vejolažžan sullii 50 ođđa bargobáikki šaddama guvlui. Árvvoštallan ii leat nu dárki, dasgo guvlui šaddi bargobáikkiid suorggis lea guhkás gitta dat, galli olbmui dat addet barggu. Ássan- ja fitnodatvisttiid oasis bargobáikkiid mearri lea gitta ollašuvvi ássanviesuid mearis (AL-goartilguovllut). Nuppe dáfus guvlui lea maiddá vejolaš sajustit doaimmahatvisttiid, main leat láigobargosajit gáiddusbarggu várás. Dalle ođđa bargobáikkít sáhttet šaddat sakka eanet.

5.1.2 Bálvalusat

Guvlui eai leat čujuhuvvon ođđa várremat gielddalaš bálvalusaide. Dálá bálvalusaid kapasitehta reahkká ođđa ássiid bálvalusaid buvttadeapmái. Gávppálaš bálvalusaid sáhtta sajustit fitnodatvisttiid goartilguovlluide (AL, AL-1 ja KL) ja turismabálvalusaid goartilguovlluide (RM).

5.2 BIRRASA KVALITEHTA GUOSKEVAŠ ULBMILIID OLLAŠUVVAN

Sajádatlávva lađastallá girkosiidba báikkálaš servodatráhkadusa ja čoahkkebáikegova. Guovddáža ráhkadus lea deahtistuvvon ja máddin ođđa, geidnui nannosabbot doarjaleaddji guovlluiguin leat geahččalan mitalit geainnus johttiide, ahte sii leat buvttahan čoahkkebáikái. Ođđa industriijaguovllus visttiid lea ulbmil bidjat lahka geainnu, go dalle šiljut vejolaš vuorkáguovlluideasetguin báhcet daid duohkáid suodjái. Dát veahkeha čoahkkebáikegova seailuma čorgadin geainnu guvlui.

Čoahkkebáikki deahtistettiin leat seammás geahččalan dahkat ruonasguovlluid viidásabbon, oktilis ollisvuohtan ja joatkašuvvi ruonasfierpmádahkan. Ruonas- ja olgolihkadanoktavuođaid seailun ja joatkašuvvan guovllus ja guovllu olggobeallái lea lávvačovdosa okta dehálaš vuolggasjiin.

Almmolaš mearrádusaiguin stivrejuvvo ođđa guovlluid huksen nu, ahte dat leat olggosoidnit oktilaččat. Ođđa goartilat lea sajustuvvon unna joavkkuide vai dain sáhttet šaddat deahttasut servošat ja vai dat leat olggosoidnit iežasláganat. Erenomážit oainnus vielteguovlluin figgat luonduávdnasiid ja -ivnniid geavaheapmái ja muđuige eanadahkii

heivvolaš huksenvuohká. Seamma láhkái šiljuid garra duohtadeami háliidit garvit. Ulbmilin lea seailluhit viessosajiid huksekehtes osiid nu luonddu dilis go vejolaš. Visttit leat háliidan bisuhit vuollegažžan vai dat báhcet vuollegis soahkevuovddi suodjái, eaige dagat váikkuhusaid gáidduseanadahkii.

Ođđa gáhttalinját leat heivehuvvon eanadathámiide. Viesuid sáhtta hukset vieltái, ná dárbu duohtadit eatnama lea uhcci. Kvalitehta dáfus buriin plánemiin ja ollašuttimiin lea vejolaš hukset duovdagii ja birrasii heivvolaš vugiin.

5.3 GUOVLOVÁRREMAT

5.3.1 Goartilguovllut

Lávas lea čujuhuvvon rávamearriduvvon tontejuohku.

AP Ássansmávvadáluid goartilguovlu

Merkejumiin leat čujuhuvvon ássansmávvadáluid goartilguovllut. Guovlluide sáhtta hukset ráidodáluid, laktojuvvon smávvadáluid ja sierra smávvadáluid.

Vuođđuduvvon ássansmávvadáluid goartilguovlluin lávas čujuhuvvon beaktivuodálohku lea rievdaduvvon tonttiid mielde čujuhuvvon geardenjealjehasmehterin.

Ođđa ássanguovllut leat eanáš čujuhuvvon ássansmávvadáluid goartilin. Ođđa goartilat lea sajastuvvon unna joavkkuide vai dain sáhttet šaddat deahttasut servošat ja vai dat leat olggošaidnit iežasláganat. Oktilisvuolta gáibiduvvo maiddái almmolaš rávamearrádusain nu materiálah, ivnniid go maiddái gáhttoáli ja hámige oasis. Ođđa goartilguovlluin Máttajárguolbana guovllus lea lávas čujuhuvvon huksenvuoigatvuolta 300 geardenjealjehasmehtera, guovlluide guovddáža lahka lea čujuhuvvon 500 k-m². Goartiliin 25 ja 57 lea veháš stuorat tonttiin huksenvuoigatvuolta 900 ja 1200 k-m². Váldooasis viesuin galgá leat okta geardi. Vielteeatnamis lea lohpi ássansajiid sajastit geallergardái ja Máttajávrru guovllus maiddái laktii (1/2 k, u 1/2).

AR Ráidodáluid ja eará laktojuvvon ássanvisttiid goartilguovlu

Merkejumiin leat čujuhuvvon juo vuođđuduvvon ráidodállogoartilat ja okta ođđa goartilguovlu Savela guvlui. Ráidodáluid ja eará laktojuvvon ássanvisttiid goartilguovlluin lea lávas čujuhuvvon beaktivuodálohku rievdaduvvon tonttiid mielde čujuhuvvon geardenjealjehasmehterin, mii molsašuddá 500-1000 gaskkas. Stuorámus lobálaš geardelohku molsašuddá I-II gaskkas.

AO Sierrasmávvadáluid goartilguovlu

Merkejumiin leat čujuhuvvon juo gárves AO-goartilguovllut ja ođđa goartilguovllut Savela guovllus. Tontii guoski huksenvuoigatvuolta 300 geardenjealjehasmehtera. Stuorámus lobálaš geardelohku molsašuddá ja lea I, 1/2 k I, I u 3/4 dahje II.

AL Ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu

Merkejumiin leat čujuhuvvon juo gárves AO-goartilguovllut ja ođđa goartilguovllut guovddáža lahka. Guovddáža lahka fámolaš sajádatlávas čujuhuvvon ollašuvakehtes AO- ja AM- goartilguovllut leat nuppástuhtton AL-goartilguovlun. Dát dahká daid geavaheami mánggabealagabbon ja danin veahkeha daid ollašuvvama.

Goartiliin 10 ja 51 huksenvuoigatvuolta lea čujuhuvvon beaktivuodáloguin, e=0,15 ja 0,3. Ollašuvakehtes AL-tonttiin huksenvuoigatvuolta lea meroštallon viidodaga mielde:

eanemustá 3000 m² tonttes huksenvuoigatvuohta lea 500 k-m², 3000-4000 m² tonttes 750 k-m² ja badjel 4000 m² tonttes 1000 k-m². Gárvves tonttiin huksenvuoigatvuohta molsašuddá 100-500 k-m² gaskkas. Stuorámus lobálaš geardelohku molsašuddá ja lea I tai II.

AL-1 Ássan-, fitnodat- ja doaimmahatviesuid goartilguovlu, gos bensenstašuvnnaid doaimma lea lobálaš.

Merkejumiin leat čujuhuvvon váimmusguovddáža goartilat 4 ja 5. Tontii gullevaž huksenvuoigatvuohta molsašuddá 400-1000 k-m² ja stuorámus lobálaš geardelohku lea II.

YH Hálldahus- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu

Merkejumiin leat čujuhuvvon fámoláš sajádatlávás čujuhuvvon YH-goartilguovllut, nu go gielddadállu, (ovd.) čáskadanstašuvdna ja (dálá) bolesstašuvdna. Stuorámus lobálaš geardelohku lea II. Huksenvuoigatvuohta lea čujuhuvvon tonttiid mielde. Huksenvuoigatvuohta molsašuddá 500-1400 k-m².

YO Oahpahusa bálvleaddji visttiid goartilguovlu

Ohcejohnjálmmi skuvla lea čujuhuvvon YO-merkejumiin. Huksenvuoigatvuohta lea 6000 k-m². Stuorámus lobálaš geardelohku lea II.

YS Sosiáladoaimma ja dearvvasvuođafuolahusa bálvleaddji visttiid goartilguovlu

Merkejumiin lea čujuhuvvon dearvvasvuođastašuvdna. Stuorámus lobálaš geardelohku lea II. Huksenvuoigatvuohta lea 3100 k-m².

KL Fitnodatviesuid goartilguovlu

Guovddáža viesttaroasis Onnelantie guoras hálldahus- ja doaimmahatvisttiid goartilguovllut, ássan- fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu ja toargga guovlu leat rievdaduvvon fitnodatvisttiid goartilguovlun. Merkejumiin leat lassin čujuhuvvon goartilguovlu Gieddemiellis ja gárvves fitnodatráhkanusat goartilis 10. Stuorámus lobálaš geardelohku lea I u ½ dahje II. Huksenvuoigatvuohta lea čujuhuvvon tonttiid mielde ja dat lea 400-1000 k-m². Goartilis 10 tontebeaktivuohta lea 0,3.

TV Vuorkávisttiid goartilguovlu

Ohcejohgeaidnogurrii máttás čujuhuvvon ođđa vuorkáguovlu lea čujuhuvvon merkejumiin TV. Stuorámus lobálaš geardelohku lea I. Huksenvuoigatvuohta lea čujuhuvvon tonttiid mielde ja dat lea ođđa tonttiin 500 k-m². TV-goartilguovllus 24 ii oaččo vuorkut ávdnasiid, mat nuoskkidit eanavuođu dahje čázadagaid.

RM Turismma bálvleaddji visttiid goartilguovlu

Merkejumiin lea čujuhuvvon dálá hotealla ja dan nuorttabeale guovlu. Gohttenguovllu davábealde lea čujuhuvvon ođđa turismabálvalusaid guovlu. Stuorámus lobálaš geardelohku lea I dahje II. Huksenvuoigatvuohta lea čujuhuvvon tonttiid mielde. Ođđa tonttes 1 goartilis 2 huksenvuoigatvuohta lea 750 k-m², goartiliin 7, 47 ja 49 huksenvuoigatvuohta lea 1500 k-m². Gohttenguovllu davábeali guvlui goartilis 23 lea čujuhuvvon huksenvuoigatvuohta 3000 k-m².

RL Gohttenguovlu

Dálá gohttenguovlu lea čujuhuvvon RL-merkejumiin. Guovllus lea oktiibuot 1200 k-m² huksenvuoigatvuohta.

ET Servodatteknihkalaš fuolahusa bálvaleaddji visttiid ja lágádusaid guovlu

Lávvguovllu gaskaoasis valástallangietti davábealde lea gieldda rádju, Ohcejoga gáttis Savela guovllus lea várrečáziváldinsadji. Nuorggángeaidnoguoras leat eaktodáhtolaš čáskkadangotti čáskadanstašuvdna ja geainnu fuolahussii gullelaš priváhtta doaimmat.

ENT Energiijafuolahusa ja industriijaviesuid goartilguovlu, gos biras bidjá doaimma kvalitehttii erenomáš gáibádusaid Doaimmas ii oaččo čuovvut govttohis hehttehus birastahtti ássamii (NsL 17§).

Skuvlla máttabeallái lea čujuhuvvon ođđa várren liggenguovddáži. Guvlui sáhtta maidái sajustit birashehttehusa dagatkehtes industriijadoaimma. Huksenvuoigatvuohta lea čujuhuvvon tonttiid mielde ja dat lea 1000 k-m². Stuurámus lobálaš geardelohkun lea čujuhuvvon I. Geardelohku ii goit ráddje dárbbášuvvon suovvabiippu allodaga. Guvlui huksema ja eará eanageavaheami sáhttet ráddjet čáhceláhka (vuodđočázi nuppástuhttingieldu, VL 3 lohku 2 §) ja birassuodjalanlága vuodđočázi nuoskkidangiieldu (YSL 17 §).

Ohcejohgeainnu nuppe bealde lea ássan. Dat meroštallá gáiddušliggenlágádusa doibmii dihto gáibádusaid ránnjágaskavuodálága mielde (láhka muhtun ránnjágaskavuodain 17 §). Doaimma dihte ii oaččo čuovvut hehttehus ruoja, gavjja, hája, ded. hámis. Lágádusdingoma dagadettiin galgá nappo váldit vuhtii hehttehusaid, mat vejolaččat šaddet ovdamearkka dihte boaldámuša fievrrideamis, vuorkumis ja dan giehtadallamis tonttes sihke suovvagássanuskkiin ja guna giehtadallamis. Vahágiid sáhtta eastadit lágádusas BAT-teknihkain, doarvái buriiguin filtariiguin ja doarvái alla suovvabiippuin.

5.3.2 Eará guovllut ja oasseguovllut

VL Lagašáhpásmahttinguovlu

Goartiliid olggobeale ruonasguovllut leat čujuhuvvon lagašáhpásmanguovlun. Guovllut leat čoahkkebáikevuovddit ja dat leat oaivvilduvvon áhpásman- ja olgolihkadanatnui. Daidda leat čujuhuvvon rávamerostallon olgolihkadanmáđijat, mat čuvvot eanáš dálá bálgáid. Máđijaid jotkkolašvuhtii galgá giddet fuopmášumi.

Máttajárguolbana guovllus lea anus eret guđđojuvvon ja eanadahkii heivehuvvon ja čábbudahtton ruskabáiki ja eanaguovlu, man galgá buhtistit/ordnet (saa). Guvlui ii leat lohpi hukset áhpásmahttinráhkadusaid eanavuodu buhtisteamii haga.

VL-1 Áhpásman- ja guolástanguovlu

Merkejumiin leat čujuhuvvon gáddeguovllut, mat leat árbevirolaš guollebivdosajiid buohta.

VU Valástallan- ja áhpásmanbálvalusaid guovlu

Skuvlla oktavuhtii lea várrejuvvon dálá valástallan- ja áhpásmanbálvalusaid guovlu. Njuorggángeaidnogurrii lea VL-guovllu oassin čujuhuvvon dálá spábbadoaškungieddi (vu).

VV Vuojadangáddeguovlu

Nisojávrrii gáddái lea čujuhuvvon dálá vuojadangáddi.

LT Almmolaš geainnu guovlu

Ohcejohgeaidnu (váldogeaidnu 4/ E75), Njuorggángeaidnu ja Deanugeaidnu (geaidnu 970) leat čujuhuvvon almmolaš geaidnoguovlun. Almmolaš geainnu guovllus leat lobálaččat lávvii merkejuvvon geaidnolavttat. Geaidnolavttat leat ovdanbuktojuvvon

ovdan fámolaš sajádatlávaid ja dálá dili mielde. Guvlui leat čujuhuvvon ruodjaguovllu rádjá 55 dBA.

LV Fanashámman/sátku

Sátkkot leat čujuhuvvon Deatnogáddái okta ja Ohcejohgáddái golbma. Sátkkot, main lea guovlludásis mávssolaš dahje báikkálaččat fuopmášahtti mávssolaš luondutiipa (luo-1) dahje suodjalanvuloš guovlooassi (s-1), galget ollašuttot nu, ahte guovllu luondduárvvut eai riskerejuvvo. Sátkku guovllus roggan ja eanavuodju ja šaddogearddi eará giehtadallan, mii heajuda luondduárvvuid, lea gildojuvvon.

LP Almmolaš parkerenguovlu

Almmolaš parkerenguovllut leat čujuhuvvon guovddáži, valástallan- ja astoáiggebálvalusaid guovllu ja sátkkuid lahkosiidda.

EV Suodjeruonasguovlu

Ohcejohgeaidnogurrii leat ássama ja industrijaguovlluid lahkosiidda čujuhuvvon suodjeruonasguovllut.

/s Guovlu, gos biras seailuhuvvo

Huksendáiddalaččat dahje kulturhistorjjálaččat mávssolaš báiki, man birrasis galgá váldit vuhtii kulturbirrasa mihtilmasvuodaid gáhttema. Merkejumiin lea čujuhuvvon Onnela virgedálu biras.

W Čáhceguovlu

Lávvguovllu jávrrit ja láddot leat čujuhuvvon čáhceguovlun.

s Lunddolažžan seailuhanvuloš guovllu oassi

Merkejumiin leat čujuhuvvon ovddeš poastadálu tontte oasseguovlu Deanugeainnu guoras goartilis 61 ja parkerenguovllu ravddas dan davábealde.

s-1 Guovllu oassi, mii galgá suodjaluvvot. Nuortasiemanástti šaddanguovlu.

Merkejumiin leat čujuhuvvon báikkit luonddučielggadeami mielde.

sr Huksendáiddalaččat dahje kulturhistorjjálaččat mávssolaš visti

Guovllu divrras ráhkadusmáddodaga ja lagasbirrasa galgá seailuhit. Hukseamis, vistti divvun- ja nuppástuhttinbarggus ja eará doaimmaid barggadettiin, seamma láhkai go vistti dahje dan oasi gaikkodeamis galgá fuolahit das, ahte historjjálaččat dahje huksendáiddalaččat divrras viesut dahje giligovva eai biliduvvo. Ođđahuksema galgá heivehit guovllu duovdagiidda ja kulturhistorjjálaš árvvuide Gaikkodanlobi mieđiheami eaktun lea, ahte gaikkodeapmi ii mearkkaš huksejuvvon birrasii gullelaš kultur-, čábbodat- dahje eará árvvuid duššadeami. Vistti ii oaččo gaikkodit almmá bákkolaš siva.

SM Guovllu oassi, gos lea dološbázahuslágain ráfáidahtton giddes dološbázahus / Dološbázahuslágain ráfáidahtton giddes dološbázahus -guovlu

Almmá dološbázahuslága vuodul addojuvvon lobi lea giddes dološbázahusa roggan, gokčan, nuppástuhttin, vahágahttin, eretváldin ja eará dasa duohtadeapmi gildojuvvon. Guvlui áigojuvvon plánain galgá bivdit museaeiseválddi (Guovllu vástumusea) cealkámuša ovdal huksemii dahje eará eanavuđđui guoski doaimmaide álgima ja lassin gárvvistit dárkilut inventerema dološbázahusguovllu viidodagas museaeiseválddi rávvagiid mielde

ge Báikkálaččat divrras buolžaguovlu

Doaimmaid plánedettiin guvlui galgá fuolahit, ahte divrras buolžaguovllu geologalaš ja duovddaárvvut dorvvastuvvojit. Guovllus galgá garvit ovdamearkka dihte eanačuohppamiid.

pv Dehálaš dahje čáziváldimii heivvolaš vuodđočáhceguovlu

Guovllus huksema ja eará doaimmaid ráddjejit birassuodjalanlága 17 §:s oaivvilduvvon vuodđočázi bilidangiellu ja čáhcelága 3 logu 2 §:s oaivvilduvvon vuodđočáhcegávdnoma kvalitehta, meari ja geavahandohkálášvuoda fuonideapmái guoski čáhcedoalloáigumuša almmolaš lobivulošvuolta.

Huksema, rávarokkiid goaivumiid ja eanagoaivuma galgá dahkat dan láchkai, ahte dat eai nuppástuhte vuodđočázi kvalitehta eaige vuodđočázi gieraallodaga bissovaččat.

Vuodđočáhceguvlui boahhti parkerenbáikkiin eanačáziid galgá stivret bázahusčáhcebohccfierpmádahkii. Bázahusčázi njamiheapmi eanavuđđui lea gildojuvvon. Doidásančáziid stivrema dihte giddesávdnasat ja vahátlaš ávdnasat eai oaččo doidasit čázadagaide dahje eanavuđđui.

Liggentánkkaid galgá sajustit oljotánkasadjái viesu sisa dahje eatnan ala jeahkki, gokčojuvvon suodjeáldái, man geassu galgá leat stuorát go vurkenvuloš boaldámuša stuorámuš mearri.

Gáiddussuodjeguovllus leat gildojuvvon mirkkuid vurken ja fuolahusstašuvvna vuodđudeapmi.

Ovdal go huksegoahtá dahje álggaha eará eanageavahandoaimmaid, galgá dárbbu mielde árvvoštallat barggu birasváikkhusaid.

luo-1 Luonddu mánggabealatvuoda dáfos earenomáš dehálaš guovlu

Guovllu dáfos divrras dahje báikkálaččat oalle divrras luonddutiipa, árvoluohkká I ja II.

luo-2 Luonddu mánggabealatvuoda dáfos earenomáš dehálaš guovlu

Báikkálaččat divrras luonddutiipa, árvoluohkká III.

luo-3 Luonddu mánggabealatvuoda dáfos erenomáš dehálaš guovlu

Eará báikkálaččat divrras luonddutiipat árvoluohkká III.

luo-4 Luonddu mánggabealatvuoda dáfos earenomáš dehálaš guovlu

Davvegiehpabeaivelotti mearkkašahtti eallinbiras.

saa Eanaguovlu buhtistanláchkai/ordnenláchkai

Guvlui ii leat lohpi hukset áhpásmuhttinráhkadusaid eanavuodu buhtisteamii haga.

5.3.3 Almmolaš mearrádušat

Sajádatlávvaguovlu gullá ollislaččat váldegottálaččat divrras duovddaguvlui, Ohcejohleagi duovdagat. Huksen galgá heivet guovllu eanadatgovvii ja das galgá garvit stelliid ja eanačuohppamiid eanadathámiide.

Visttit ja viesut galget čohkiidit goartiliid mielde oktilis joavkkuin, main leat olgoseinniin seamma váldomateriálat ja ivnnit.

Visttiid ja viesuid gáhttoálit ja gáhtu hápmi galgá leat goartiliid mielde oktílaš.

Huksenbáikki huksekeahates osiid galgá sealluhit luonddudilis.

Goartiliin 63-68 galgá giddet erenomáš fuopmášumi viesuid heiveheapmái Máttajávrrí duovdagii. Visttiid ja viesuid sajádat, sturrodát, materiála ja ivnnit galget heivet birrasii. Tonttiid muoraid galgá sealluhit erenomážit Ohcejoga ja Máttajávrrí guovllus.

Lávttasvuhtii hearckes viessoosiid galgá sajustit uhcimustá 0,5 m badjelabbui go oktii 100 jagis rehkenaston alimus dulvealldat (HW 1/100), jos láva dohkkeheami manjja válmmaštuvvi čilgehusat eai eará čujut, dahje huksenlobi mieđiheadji eiseváldi ii diliid geažil gáibit viesu sajustuvvot allelii. Jos om. alldat lea muhtumin mannan badjel (ovdamearkka dihte jiekŋabuođu dagahan dulvi), galgá dán alladat alldaga váldit mearrideaddji alldahkan vuolimus huksenalldagaid meroštaldettiin.

Visttiid ja viesuid ássanlanjain galget sisruodjadási ávžžuhusárvvut leat uhcibut go mo stáhtaráđi mearrádusas 993/1992 meroštallo. Ruodjadási ássanviesuid siste ii oaččo leat stuorát go beaiveávžžuhusárvu 35 dBA (LAeq) iige idjaávžžuhusárvu 30 dBA (LAeq). Guvlui galgá hukset nu, ahte viesut ja visttit suddjedít visttiid olgoorodansajiid ruoja vuostá. Ássanguovlluin olgoorodansajiid beaiveruodjadási ii oaččo leat stuorát go Vnp 993/1992 meroštallan beaiveáigge (LAeq 7–22) gaskajietnadási 55 dBA.

5.4 LÁVA VÁIKKUHUSAT

5.4.1 Váikkuhusat huksejuvvon birrasii

Veahkadaga ráhkadus ja ovdáneapmi lávvaguovllus

Lávva dahká vejolažžan bissovaš ássiid lasáhusa guovddáža vel ollašuvakeahates ássangoartiliin sihke máttás čujuhuvvon ođđa ássanguovlluin. Guovddáža guovllus AL-goartiliin boahttevaš ođđa ássiid mearri lea gitta dohko boahtti fitnodagaid mearis. Lávva dahká vejolažžan sierra ahke- ja veahkadatjoavkkuid boahtima guvlui. Guovddáži bálvalusaid lusa bođežit vuorrasut olbmot, go fas máttás bođežit erenomážit mánnábearrašat.

Servodatráhkadus

Ohcejoga dálá báikkálaš servodatráhkadus lea šaddan hárvves báddin Ohcejohgeaidnogurrii. Ođđa goartilguovllut doarjut dálá ráhkadusa, juo vuodđuduvvon goartiliid oktavuhtii. Eandalii guovddáža leat geahččalan deahstít goittotge nu, ahte guovllu árbevirolaš johtinvuogit, dego mohtorgielkkáin vuojášeapmi ja olgolihkadeami dárbbut váldojit vuhtii. Ruonasfierpmádat sealluhuvvo ollislažžan. Oassi fámolaš sajádatlávvas čujuhuvvon AO- dahje AM-guovlluin leat rievdaduvvon AL-guovlun, mii dahká láva vejolašvuodaid mánggabealagabbon ja buorida láva ollašuvvanvejolašvuodaid.

Čoahkkebáikegovva

Duoddariid ja joga gaskasaš leagis lea oalle gáržžit huksemii heivvolaš eana. Dálá ráhkadus lea bieđggus iige guovddáš- dahje čoahkkebáikegovva oainne čielggasin. Báikkálaš servodatráhkadusa deahstistemiin leat figgan čavdudit čoahkkebáikegovva. Erenomážit máddin ođđa guovlluid sajustemiin leat ráhkadan čielgaráját čoahkkebáikki. Dohko buvteheami geaidnoráigge johtti fuomáša álkibut. Visttiin ja viesuin lea máddin eanáš

dušše okta geardi ja dainna láhkai dat heivejit birrasii ja báhcet vuollegis šaddogearddi suodjái. Guovddážis lea lohpi huksen guovtti geardái.

Ássan

Ássanvisttit leat eanáš smávvdálu, guovddáža guovllus lea báikkuid AL-goartiliin vejolašvuohta maiddá eanemustá guovttegeardásaš smávvgeardedáluide láva geardelogu mielde.

Viessojuohkašupmi láva mielde vástida gieldda dálá viessojuohkašumi ja dainna láhkai maiddá viessotiippaid jearu.

Bálvalusat

Ássiidlogu lassáneapmi lasiha gieldda ja gávppálaš bálvalusaid jearu. Skuvla- ja dearvvasvuođabálvalusaid kapasitehtta lea doarvái vástidit ođđa boahttiid bálvalusjearu. Lávva fállá vejolašvuođaid gávppálaš bálvalusaid lassáneapmái.

Bargosajit ja ealáhusdoaimma

Olmmošlogu lassáneami olis maiddá bargobáikkiid dárbu stuorru. Lávva fállá valjis vejolašvuođaid maiddá bargobáikkiid lassáneapmái. Lávas leat čujuhuvvon guovllut ođđa fitnodatlanjaide, doaimmahagaide, turismabálvalusaide ja vuorkumii. Ohcejoga gáddái leat áhpásmanguvlui čujuhuvvon árbevirolaš guollebivdosajit.

Boazodoallu

Sajádatlávuvaguovlu lea boazodoalloguovlu (PHL 2 § 2 mom.) ja huksettiin boazodoalloguovllus galgá váldit vuhtii bohccuid friija guođohanvuoigatvuođa boazodoallolága mielde.

Lávas leat geahččalan gođđit oktii gieldda ulbmiliid eallinfámu fuolaheamis, gilvalannávccain, geasuhanfámus, ássantonttiid, bálvalusaid ja bargosajiid fáldadagas ja lassin turisma ovdideami ja guovllu luondduealáhusaid. Ođđa hüksenguovllut leat sajastuvvon riikkaviidosaš guovlluideavahanulbmiliid ja vejolašvuođaid mielde juo huksejuvvon guovlluid oktavuhtii. Dat maid vuhtiiváldet guovllu uhcimusgáibádušaid dan láhkai, go lea leamašan gieldda ulbmiliid dáfus vejolaš ja heivvolamos. Viiddes duottarguovllut seilot oktilis guođohanguovlun čoahkkebáikki olggobealde. Sajádatlávuvaguovllus leat seilluhuvvon viiddes ruonasguovllut johgáttis ja duoddara vuolde ja čoahkkebáikeráhkadusa siste, erenomážit Máttajárguolbana guovllus. Dáin guovlluin ovtastuvvet ealliid johtinvejolašvuođaid lassin maiddá áhpásman-, duovdda-, kultur- ja luonduárvvut, maid figget sajádatlávain dorvvastit.

Áhpásmahttin

Girkosiida birrasiinnis fállá valjis vejolašvuođaid olgolihkadeapmái ja asttuáiggedoaimmaide, nu go guolásteami ja vánddardeami. Lávas goartilguovlluid birra leat čujuhuvvon lagašastoáiggedoaimmaid guovllut lávuvaguovllu atnui ja dálá valástallan-asttuáiggedoaimmaid guovllut leat dorvvastuvvon lávamerkejumiiguin. Dálá olgolihkadanmáđijat leat eanáš seilluhuvvon dahje buhttejuvvon ođđa oktavuodaiguin.

Máttajárguolbana guovlu lea ássiide dehálaš áhpásmanguovlu ja dat lea seilluhuvvon viiddes guovlun áhpásmahttimis. Dat ovtastuvvá davvin Nisojávrru vuojadagáddái. Áhpásmanguovllut leat čujuhuvvon jotkkolaš fierpmádahkan ja lávuvaguovllu čađa lea várrejuvvon mohtorgielkámáđidja.

Johtolat

Guovllu geaidnofierpmádat seailu eanáš dálážin. Gáhttafierbmi dievasmahttojuvvo ođđa goartiliid oasis.

Lávvakártii leat merkejuvvon johtolaga ruodjaguovllut. Dat eanáš rádjašuvvet geaidnuguovlluide ja daid ravddaid suodjeruonasguovlluide dahje áhpásmanguovlluide. Muhtin sajiin dat ollet gárvvos tonttiide, muhto eanáš dat báhcet huksenavádaga olggobeallái. Ruodja ii dan dihte hehte lávvaguovllus mearkkašahhti láhkai. Huksemis galgá váldit vuhtii stáhtaráđi ruoja rávaárvvuid sihke visttiid siste ja olgoorodansajiin. Olgo-orodansajiid galgá sajustit suoddjás guvlui ruojas.

EJB-guovddáža ulbmilin lea ráhkkanit vázzin- ja sihkelastinmáđija ollašuttimii Gáregasnjárgga guvlui. Deanugeainnu geaidnuguovlu lea govddiduvvon 15 mehtera, nu ahte goartila 22 tonttet unnot seamma olu.

Ássan- ja bargobáikeguovlluid ollašuvvan lasiha muhtun veardde báikkálašjohtolaga váldogeainnuin. Dat soaitá váikkuhit johtolatdovvolašvuhtii, nuoskkideapmái, rudjii ja spargasii.

Johtolatdovvolašvuoda sáhtta buoridit, go ollašuttijit vázzin- ja sihkelastinmáđijat ođđa ássansajiin gitta skuvlii. Leaktoráddjehusaid vuolideapmi lasiha maiddái johtolatdovvolašvuoda ja geahpeda ruoja ja lossa johtolaga spargasa. Lávas ii leat stuorra váikkuhus joavkojohtolahkii. Lávas lea fuolahuvvon, ahte mohtorgielkámáđidja joatkašuvvá ja das lea čujuhuvvon máđidja goartiliid čađa.

Huksejuvvon kulturbiras ja dološbázahusat

Divrras visttit, huksejuvvon guovllut ja dološbázahusat leat merkejuvvon lávvagártii ja váldojuvvon vuhtii guovlovárremiid sajusteamis. Báikkit leat suodjaluvvon lávain áššáigullelaš merkejumiiguin ja mearrádusaiguin. Lávas ii leat váikkuhus huksejuvvon kulturbirrasa árvvuide.

Árbevirolaš sámi huksen oaivvilda dan, ahte viesut huksejuvvojit muoraid suodjái. Visttit ja viesut leat smávva ja dálloalloviesut das lahka šilljobirrasis. Bajiloainnuset dáfus dat eai spiehkkaš suopmelaš huksenvuogis. Sámeviesuid plánema stivre otnábeavve seamma láhkaásaheapmi. Lávas lea dahkkon vejolažžan suddjes huksen árbevieruid mielde ja danin čujuhuvvon doarvái stuorra tonttet. Dalle tonttes sáhtta diktit muoraid šaddat ja šilljovisttiid sáhtta sajáidduhttit váldoviesu birra. Goartiliid birra leat maiddái guđđon viiddes áhpásmanguovllut, maid muorat sealluhuvvojit. Geardelohku lea ráddjejuvvon lávas nu, ahte viesut báhcet vuovddi suodjái. Lassin materiálaid ja ivnniid leat stivren lávas nu, ahte viesut heivejit birrasii čuozekeahhtá liiggás čalbmái.

Teknikalaš fuolahus

Savela guovllus davás leat čáhce- ja duolvačáhcefierpmádat ja vázzin- ja sihkelastinmáđijat Ohcejohgeainnu guoras. Sajádatláva máttabeallái sajustuvvon ođđa guovlluide gártá ráhkadit ođđa gieldateknihkalaš fierpmádagaid. Lávvaguovllu davveoasis leat fas binnáš dievasmahtán gáhtaid ja fierpmádagaid. Dáid guovlluid ollašuttin vuosttasin lea gieldateknihkalaččat ávkkálamos ja govttolamos. Máddin gieldateknihka gártá hukset guvlui álggu rájes ja dáid guovlluid ollašuttin olut leat stuorábut.

Guovlluid ollašuttima sáhtta muddet ja álgit lagamusas dálá guovlluid sihke Ohcejohgeainnu goartiliin ja dievasmahttit gieldateknihkalaš fierpmádaga manjá viessosajiid jearu ja láva ollašuvvama mielde.

Birassuodjaleapmi ja birasheaduštusat

Lávas ii leat mearkkašahtti váikkuhus guovllu áimmu kvalitehttii. Guvlui sajustuvvon industriijadoaibma ja liggenguovddáš galget deavdit birrasa gáibádusaid. Guvlui lea ulbmilin sajustit smávvaliggenfápmorusttega. Smávvaliggenfápmorusttegeat leat jávkku minimerema dihte plánejuvnon nu, ahte daid sáhtta nuoskkideami beales sajustit čoahkkebáikái ássama lahkosiidda. Váikkuhus áimmu kvalitehttii lea nappo uhcci. Lassáneaddji johtolat sáhtta vehá lasihit partihkalnuoskkideami.

Lávvguovllu máttaoasis lea boares ruskabáiki, mii lea čujuhuvvon lávas áhpásmanguovlun ja merkejumiin lea čujuhuvvon eanaguovlu, man galgá buhtistit/ordnet (saa). Guovlu lea heivehuvvon ja čábbudahtton birrasii. Guvlui ii leat lohpi hukset áhpásmahhtinráhkadusaid eanavuodu buhtisteami haga.

Ohcejohgeaidnogurrii máttás čujuhuvvon industriijaguovllu ja geainnu ja dan nuppi bealde ássama gaskii leat guđđojuvvon suodjeruonassneaidat. Daid ulbmilin lea eastit industriijaguovlluid hehttehusaid ja jávkkohuhttit daid. Šaddogardi lea goittotge vuollegaš ja viehka vuorji, nuba dan seailuheapmái bohtá giddet erenomáš fuopmášumi. Johtolaga ruodjajehttehusaid sáhtta geahpedit dárbbášlaš ruodjasuddjemiin ja leaktoráddjehusaid unnidemiin. Lassin ruodjajehttehusat leat váldon vuhtii ja daidda lea lasihan lávvamearrádusaid. Olgo-orodansajiid galgá sajustit suodjái ruoja vuostá. Vuorkáguovllu visttiid leat maiddá geahččalan sajustit tontte geainnobeali oassái. Dalle šilljoguovlu báhcá visttiid duohkái ja visti doaimbá oaidnin- ja ruodjasuodjin ássama guvlui.

ENT-guvlui lea oaivil sajustit smávvaliggenfápmorusttega, man nuoskkit leat lagamustá smávvapartihkkalat. Smávvapartihkálnuskkiiid sáhtta hálldašit beaktilis filtariiguin. Smávvaliggenfápmorusttegeat leat oaivvilduvvon doaimbat gasku ássama, vai fierpmádatgoluid ja liekkasvuodasirdima mielde šaddi jávkku sáhtta minimeret. Váikkuhus áimmu kvalitehttii lea uhcci.

Vuođđočáhceguovlu

Sajádatláva oktavuodas leat gárvvistuvvon sierra vuođđočáhceguovlluid guorahallan (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 4.10.2017) ja váikkuhusaid árvvoštallan (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 8.11.2017). Das gávnnavuvvo ná: *Lávain čujuhuvvon huksensajiid ollašuhttin evttohuvvo dahkkot nu, ahte šiljuid roava giehtadallan garvojuvvo, tonttiid huksekeahates oasit seailuhuvvojit nu luonddudilis go vejolaš eaige arve- ja suddančázit golggahuvvo eret vuođđočáhceguovllus. Ná meannudemiin vuođđočáhceguovlluid vuođđočázi mearri ii mearkkašahtti láhkai geahppán iige dan kvalitehta fuotnán. Buot lávvenvuloš huksensajiid galggašii laktit gieldateknihkalaš fierpmádahkii ja čáhcefuolahuslágádusa doaimmaguovllu galggašii viiddidit gokčat lávvenvuloš guovlluid. Guovlluid mearrideapmi čáhcefuolahuslágádusa doaimmaguovlun sihkkarastá čáhcefuolahuslágádusa doaimmavejolašvuođaid guovllus.*

Oljoliiggenčuozáhagaid galgá ollašuhttit Ártalaš Lappi (Soađegili gieldda) birassuodjalanmearrádusaid 3 LOGU 16 § (Almmolaš mearrádusat buolli golgosiid, kemikálaid ja váralaš bázahusaid giehtadallamis) mielde.

Lávaid ollašuhttin lávas ovdanbukton stivremiiguin ja gieldda birassuodjalanmearrádusaid mielde ii ovdaárvvoštallamiid mielde nuppástuhtte Ohcejoga vuođđočáhceguovllu vuođđočáhcedili nu, ahte ovdanbukton lávvačovdosiid livččii dárbu rievdadit.

Váikkuhusaid árvvoštallama maŋŋá sajádatlávvguovllu máttabeale oassái čujuhuvvon ođđa smávvallogoartilat (AP) leat mearkkašahtti láhkai geahpeduvvon ja

Ohcejohgeainnu viesttarbeallái čujuhuvvon industriijaguovlu (TY) lea rievdaduvvon vuorkáivesuid goartilguovllun (TV), mii geahpeda váikkuhusa vuoddočáhceguvlui. TV-goartilguovllus 24 ii oaččo vuorkut ávdnasiid, mat nuoskkidit eanavuodu dahje čázadagaid.

Sosiálalaš biras ja sámekultuvra

Lávvanuppástus dahká vejolažžan buot ahke- ja olmmošjoavkkuid ja maid bissovaš ja luopmoássiid ássama guovllus. Guovddážiis gávdnojit ássanvejolašvuodát daidda, geat dárbbasit oanehis johtinoktavuođaid bálvalusaide. Viessosajiid lassáneapmi dahká vejolažžan stuorát ássiidvuodu, mii fas dahká vejolažžan buoret bálvalusaid. Dat sáhtta váikkuhit positiivvalaččat ássiid duđavašvuhtii, guovllu imagoi ja servodatlašvuhtii.

Lávas leat geahččalan váldit vuhtii sápmelaččaid árbevieruid ja leat sealluhan ee. oktilis johtinoktavuođaid (olgolihkadeapmi ja mohtorgielkávuodjin) ruonasguovlluin ođđa goartilráhkadusage siste. Seammás leat dorvvastan máđijaid jotkkolašvuoda ja dorvvolaš oktavuođaid ja čoahkkebáikki siskko- ja olggobeale guovlluid buorre olahttivuođa. Lassin lávas leat fuolahan kultur- ja luondduárvvuid seailumis áššáigullevaš suodjalanmerkejumiiguin. Oassin áhpásmanfierpmádagas dat dorvvastit ássiide dehálaš guovlluid ja báikkiid seailuma ja ávkinatnima áhpásmuvvamis ja kultuvrras.

Árbevirolaš guollebivdosajiid seailumis leat fuolahan ja várret danin daid ovddabeali gáttiid áhpásman- ja guollebivdodárbbuide. Valljás AL- ássan- ja fitnodatgoartilvárremat dahket vejolažžan mánggalágan ealáhusaiguin bargama ja daid ovttahttima ássamii. Ássantonttet leat stuorrát ja daidda lea vejolaš hukset árbevirolaš šilljobirrasa oktan dálloallovisttiiguin. Tonttiin leat geahččalan sealluhit njuolggooktavuođa lagašáhpásmanguovlluide, nu ahte šilljui beassá njuolga mohtorgielkkáin.

Huksenvuogi guoski rávvagiiguin siktejit maiddá árbevirolaš birrasa hábmemii. Sápmelaš huksen heive birrasii nu sturrodaga, ivnniid, materiálaid go sajádage ektui.

5.4.2 Váikkuhusat lundui ja luonddubirrasii

Eanadatráhkadus, eanadatgovva

Ođđa goartilguovllut leat sajastuvvon eanáš leahká. Visttiin galget leat huksensaji mielde I – II gearddi, vai dat báhcet vuollegis soahkevuovddi suodjái, eige váikku guovllu eanandatgovvii dahje gáidduseanadahkii. Vieltái huksema oasil galgá giddet erenomáš fuopmášumi visttiid heivemii birrasii ja eanadahkii. Lávas leat dása mearrádušat.

Goartiliid gaskkas leat sealluhuvvon govda ruonasoktavuođat, mii geahpeda huksema váikkuhusaid eanadahkii. Viessosajiid huksenviidodagat leat ráddjejuvvon maiddá nu, ahte ceggosamos vielttit ja viessosaji ruonasguovllu beale oassi seillošii huksekahtta.

Ohcejohgeainnu viesttarbeallái čujuhuvvon ođđa vuorkunguovllus lea geainnu ja tonttiid gaskii guđđojuvvon suodjeruonasguovlu ja visttit leat sajastuvvon šilju suodjin viessosaji geainnobeale oassái.

Árbevirolaš biedggus huksenvuohki maiddá eastá eatnama guorbama liiggás ja dan láchkai veahkeha šattuid seailuma ja geahpeda duovdagii čuohcci váikkuhusaid. Huksekahtes huksensaji osiid galgá sealluhit luonddudilis ja vuovddi galgá sealluhit erenomážit Ohcejoga ja Máttajávrru guovllus.

Divrras duovddaguovllut

Ohcejoga girkosiida gullá oppalačat váldegottálaččat divrras Ohcejohleagi eanadatguvlui. Luondduovdagiid árvvuid lassin guovllus leat valjit sápmelaš kulturárbái gullevaš árvvut ovdahistorjjás gitta otnabeivái. Kulturbirrasa ja luonddu divrras báikkit leat merkejuvvon lávvii suodjalanmerkejumiiguin. HUksen lea sajastuvvon eanáš gárvves huksenmáddodaga oktavuhtii. Ođđa viiddes goartilguovllut leat čohkkejuvvon Ohcejohgeaidnogurrii dan láhkai, ahte lávvaguovllus seilot viiddes, oktilaš áhpásmanguovllut. Máttajárguolbana gaskaoassi seailu huksekeahates áhpásmangeavahusas. Máttajávrrí davábealde sajádatlávaguovllu máttabealde gárvves guovlu viiddiduvvon muhtin veardde sajádatlávaguvlui. Ođđa huksen oidno eanadatgovas, muhto sajusteapmi gárvves čohkkebáikái dálá visttiid ja geainnu lahka unnida váikkuhusaid. Tonttet ja ođđa gáhttaoktavuođas leat sajastuvvon dan láhkai, ahte ollašuhttin ii mearkkašahtti olu duohtat eatnama. Lávvamearráduusat leat stivren huksema ja daiguin leat figgan unnidit váikkuhusaid, mat čuhcet eanadahkii. Dárkilut ollašuhttinplánemiin lea vejolaš heivehit visttiid ja gáhtaid eanadahkii dainna láhkai, ahte váikkuhusat báhcet nu unnin go vejolaš.

Luonddudilit

Luonddučielggadusas gávnnavuvvon divrras luonddubáikkit leat lávas váldon vuhtii ja čujuhuvvon áššáigullevaš merkejumiiguin ja mearrádusaiguin. Báikkit leat eanáš ruonasguovlluin. Olgolihkadanmáđijaid galgá ollašuhttit nu, ahte luondduárvvut eai áitojuvvo. Davvegiehpabeivelotti eallinbirrasiid seailun gáibida guovlluid bissuma jalgadin. Guovllus leat eanáš geaidnoguoraid stelliin. Kulturbirasbáikkit ja beaiveloddebirasin fuomášuvvon goarddaguovllut seilot jeavddalaš dikšundoaimmaid geažil. Lávas eai leat váikkuhusat guovllu luondduárvvuid seailumii.

Divrras buolžaguovllut

Lávaguovlu sajáiduvvá belohakii Ohcejohka-Máttajávrrí mávssolaš buolžaguvlui. Válodoassi Máttajárguolbana guovllus seailu huksekeahates áhpásmanguovlun, eaige dasa leat mearkkašahtti váikkuhusat. Dán guvlui báhcá eanáš oassi guovllu gárrerokkiin ja bálđalasbuolžžain.

Huksema čujuhuvvon goartilguovllut leat geahpeduvvon sakka lávvaproseassa áigge. Ođđa goartilguovllut leat čohkkejuvvon Ohcejohgeainnu gurrii ja Máttajávrrí davábeale gáddái guovllu juo huksejuvvon visttiid lahka. Dáinna leat geahččalan seailuhit viiddes oktilis buolžaguovlluid duohtatmeahttumin. Deahtta huksen ii čuovo sámiiid árbevieruid, muhto vástida dán áigge ulbmiliid ee. riikkaviidosas guovlluideavahanulbmiliid oasil ja geahččala čavdet ja deahtistit dálá čohkkebáikeráhkadusa ja giligova. Ohcejoga girkosiidii dárbbášuvvojit ođđa ássan- ja bargobáike- ja bálvalusguovllut, vai gieldda eallinfápmu dorvvastuvvo.

Huksekeahates guovllut nuppástuvvet báikkuid huksejuvvon guovlun, muhto viesuid lea vejolaš heivehit eanadathámiide ja duovdagii. Leagi buolža lea árbevirolaš huksensadji ja árbevirolaš huksenvuogi čuovvumiin váikkuhusaid divrras buolžaguovlluide sáhtá ain geahpedit.

Viesuid ávžžuhit hukset nu, ahte daid birra lea doarvái vuovdi suodjin ja ahte ivnnit leat ruškes- dahje ránesláganat, vai dat heivejit eanadatgovvii. Guovllus sáhtá viessomateriálaid, ivnniid, stiilla ja allodaga ja guovlluid čuovggaid stivret nu, ahte viesut eai menddo sakka čuoze čalbmái duovdagis. Maiddái gáhttomateriála galggašii leat čohkkat iige oččoše šealgut. Fuolalaš plánemiin ja huksema stivremiin viesuid lea vejolaš heivehit buolžaduovdagii. Buolžaguovllu šaddogardi lea rašši ja dat ođasmuvvá njozet.

Erenomážit ceakko vilttiid ii galgga giehtadallat ja šaddogearddi galgá suddjet ja seailuhit nu ollu go vejolaš.

Máttajárguolbana guovllus leat geahččalan váldit vuhtii guovllu geologalaš ja duovdagiid árvvuid, ja danin leat čujuhan guvlui mášolaččat huksema. Lassin leat stivren goartiliid ollašuttima ja huksema lávvamearrádusaiguin. Visttiid ja viesuid lea vejolaš hukset vieltái almmá eanačuohppamiid, mii dorvvasta mávssolaš buolžaguovllu geologalaš ja duovdagiid árvvuid.

POSKI 2 raporttas maiddá turismahotealla guovlu lea merkejuvvon divrras buolžaguovlun. Guovllus lea fámoláš sajádatláva mielde váldon vuhtii turismadoaimma ovddideapmi ja viidánanvejolašvuohta ja guovddášgoartiliid ovdáneapmi. Viesuid lea vejolaš hukset duolba eatnamii, amaset dat čuohccit mearkkašahhti sakka eanavuđđui.

Eana- ja vuovdedoallu

Sajádatláva viiddidanguovlu máddin lea dán áigge eanáš áhpásmangeavahusas. Guovllut, mat heivejit eana- ja vuovdedollui buorebut, leat guhkkelabbos girkosiidas eret, sajádatlávvguovllu olggobealde. Lávas ii leat nu čielga váikkuhus eana- ja vuovdedollui. Lávas leat goit sihkkarastan lunddolaš ja buriid johtinoktavuođat dáidda láva olggobeale eana- ja vuovdedoalloguovlluide, ja dain leat fuolahan ruonasguovlluid ja -oktavuođaid seailumis ja joatkašuvvamis sajádatlávvguovllu čađa.

5.5 BIRRASA HEHTTEJEADDJI DAHKKIT

Boares ruskabáikeguovlu lea heivehuvvon ja čábbudahtton birrasii ja dat lea čujuhuvvon áhpásmanguovlun. Guvlui ii leat lohpi hukset áhpásmahttinráhkadusaid eanavuođu buhtisteami haga. Guovddášguovllus bensenstašuvnnaid doaibma joatkašuvvá biraslobiid mielde.

5.6 LÁVVAMERKEMAT JA MEARRÁDUSAT

Gč. Čuovus 3.

5.7 NAMAT

Sajádatláva nuppástusain sihkkojuvvojit eret Boaresbáiki ja Outatie -nammasaš gáhtat. Guvlui šaddet ođđa gáhtat.

Geainnut

Ohcejohgeaidnu, Deanugeaidnu, Njuorggángeaidnu

Gáhtat

Inguna ganda, Luossa, Veaksi, Onnelantie, Miessipolku, Abraham madii, Mäkeläntie, Seitatie, Siula, Rievanrandnu, Ringi, Jorri, Jorrinjalka, Sturraluobbal, Beahcet / Pyrstö, Buodđoluobbal / Patolompolo, Heargemáđi / Härkäpolku, Mantokierro, Oivoš, Faggi / Haka, Bunci / Tappi

Párkkat (dahkuvuovddit)

Nisulammenpuisto (Nisoláddo párka)

5.8 LÁVA GASKAVUOHTA FÁMOLAŠ OPPALAŠLÁVVII, EANAGODDELÁVVII JA ÁSAHUVVON ULBMILIIDDA

Oppalašlávva

Sajádatlávvas ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid guovllut ja turismabálvalusaid guovllut leat čujuhuvvon oppalašlávva prinsihpaid mielde ja dat leat eanaš guovddáži. Erenomážit guovddáža eanageavahanulbmilat leat nuppástuvvan. Sihke turisma ja bálvalusaide čujuhuvvon guovlluid dáfus lávvavárrejumiid leat muhtin muddui dárkkálmuhttán. Turismii várrejuvvon guovllut leat čohkkejuvvon girkosiiida davábeallái. Lulás Ohcejohgeaidnogurrii oppalašlávvas merkejuvvon guovllut eai leat čujuhuvvon sajádatlávvas. Vuorkunguovlu oppalašlávva mielde lea merkejuvvon veháš viiddibun, ja Ohcejohgeainnu viesttarbeallái lea čujuhuvvon ássan. Muđui guovlu lea várrejuvvon áhpásmahhtima várás. Áhpásmanguovllut, geinnodagat, kulturbiras-, duovdda- ja luondduárvvut oppalašlávva mielde leat čujuhuvvon sajádatlávvas.

Gieldda váldostivra dohkkehii jagi 2019 Ohcejoga oasseoppalašlávva, mii ii fidnen lágafámu das dahkon váidaga geažil. Lávvas ii leat vel lágafápmu. Váiddabáiki lea ain vázzin- ja sihkkelastinmáđidja Gáregasnjárgga guvlui. Ohcejoga gielddaráđdehus mearridii, ahte lávva bohtá fápmui muđui MRL 201 § mielde.

Sajádatláva ođđa guovlovárremiiguin leat geahččalan doarjut dálá čohkkebáikeráhkadusa ja hábmet doaimbi ja geasuhahti oppalašvuoda, mii doarjala guovddáža bálvalusaide ja atná ávkin dálá servodateknihka. Gieldateknihka gokčan guovllus leat muhtun veardde luohpatkeahces huksensajit ja guovlovárremat leat dárkkistuvvon ja rievdaduvvon mánggabealagabbon dálá dárbbu mielde. Bohttevuoda várás leat čujuhuvvon ođđa ássanguovllut máttás, gosa gieldateknihka sáhtá viiddidit dárbbu mielde muttuid mielde. Go ollašuhttá muttuid mielde, de sáhtá fuolahit ekologalaš suvdilisvuodas ja ekonomalašvuodas sihke ávkinadnit dálá servodatráhkadusa beaktilit. Ássanguovllut leat sajastuvvon bálvalusaid lahka, muhtin oassái guovddáža gávppalaš bálvalusaid ja muhtin oassái gieldda bálvalusaid máddelabbos.

Luonddu-, duovdda- ja kulturbáikkiid suodjaleapmi gáibida báikkuid viiddes ruonasguovlluid seailuheami čohkkebáikeráhkadusa siste. Seammás dat doarju áhpásmuvvamii heivvolaš guovlluid doarvái stuorra meari čohkkebáikkis. Buriiguin olgohkadanmáđidjaoktavuođiguin leat fuolahan maiddá čohkkebáikki olggobeale ruonasguovlluid olahttivuođas.

Fitnodateallima doaimmaevttuid leat dorjon guovlovárremiiguin, maid vuodđun leat buorit johtolatoktavuođat. Lassin leat dahkan ássama ja fitnodatdoaimma vejolažžan mánggain tonttiin. Ealáhusaid ja ássiidlogu ovdáneapmi doarju maiddá gieldda ekonomiiija. Oppalašmearrádusaiguin ja guovlovárremiiguin leat geahččalan geahpedit birashehttehusaid ja dorvvastit maiddá dorvvolaš ja dearvvaslaš eallinbirrasa šaddama, vai ássamii čuohcci hehttehus livččii nu uhcci go vejolaš.

Eanagoddelávva

Eanagoddelávva mearrádusain gáibiduvvon luonddu, eanadaga ja kulturbirrasa árvvut leat sajádatlávva barggus čielggaduvvon ja váldon vuhtii lávvas merkejumiiguin ja mearrádusaiguin nu, ahte eavttut daid seailumii leat leamen. Huksema sajusteapmái ja huksejuvvon birrasa kvalitehttii leat gidden fuomášumi guovlovárremiin ja mearrádusain. Sajádatlávvaiguin lea eanagoddelávvas turisma ja asttuáigge ovddidanguovlu, mii lea váldon vuhtii láva ráhkadeamis. Eanagoddelávvas girkosiiida lea čujuhuvvon guovddášdoaimmaid guovlun ja čohkkebáikedoaimmaid guovlu - báikemerkejumiin. Dát

mearkkaša, ahte eanagoddelávva ii mearrit dáid sajádahkii dárkilut gáibádusa. Guovlluid sajusteapmi lea meroštallon sajádatlávain. Dehálaš vuoddočáhceguovlu lea merkejuvvon sajádatlávvi ja váldon vuhtii guvlui čujuhuvvon doaimmain ja lávveamearrádusain.

Fámolaš Davve-Lappi eanagoddeláva ulbmiliid ja plánenmearrádusaid mielde Ohcejohgeainnu guoras lea sajádatlávvas dahkon vejolažžan fitnodathuksen ja fitnodatdoaimma ja lassin guovddáža bálvalusaid ovddideapmi bálvalit sihke turisttaid ja ássiid. Guovddážiis ássan- ja fitnodattonttiide (AL-1) lea lobálaš ollašuttit bensenstašuvnna, go váldá vuhtii geainnuid dehálaš mearkkašumi riikkaidgaskasaš jođáhahkan. Johtolat doarjala eanáš gáhtaide, geaidnolavttaide ja vázzima ja sihkelastima fierpmádahkii. Ođđa gáhtaid oasil lea giddejuvvon fuopmášupmi Ohcejohgeainnu geaidnolavttaid doarvái buorre oidnolavttodagaide. Goartiliid ja geainnu gaskkas leat seailuhan suodjeruonasguovlluid. Ruodjasuddjema stáhtaráđi mearrádusa mielde lea vejolaš váldit vuhtii joatkkaplánemis. Guovllu dálá sihke ođđa turisma- ja áhpásmandoaimmaid viidodagat dorjot eanagoddeláva ulbmila ovddidit turismma ja áhpásmuvvama. Guovllut doarjalit sajádagaset dáfos nubbi nubái, guovddáži ja ássamii. Dat mannet latnjalagaid olgolihkadan- ja gielkávuodjinmáđijain, mii lasiha daid geasuhanfámu ja ovttasbargo- ja ovddidanvejolašvuodaid.

Guovlu lea eanagoddelávvas sámiid ruovttuguovlu. Sajádatlávvas tonttet leat doarvái stuorrá šilljobirrasiid huksemii sámeárbevieru mielde. Tonttiin lea njuolggooktavuohta ruonasguovlluide, mat leat seailuhuvvon viidát goartiliid birra. Čoahkkebáikki čađa lea čujuhuvvon mohtorgielkámáđidja. Maiddái divrras kulturárbi lea suodjaluvvon, vai dan seailun dorvvastuvvo. Divrras luonddubirrasat ja duovddaguovllut leat váldon vuhtii huksejuvvon guovlluid sajusteamis. Lassin dat leat váldon vuhtii huksenmearrádusain, maiguin geahččalit heivehit ođđa viesuid birrasii ja duovdagii. Gáttiin leat seailuhuvvon áhpásmanguovllut. Ná gáddeavádagas vuovdi seailu, iige huksen váikkut mearkkašahtti láchkai duovdagiidda. Seammás seailu johtinoktavuohta gátti mielde.

Davve-Lappi eanagoddeláva 2040 ulbmilin lea lassin doarjut guovllu ássama ja seailuhit ja ovddidit mánggabealagat eananguovllu ealáhusaid, bálvalusaid, ássama ja kulturbirrasa. Dat vuhtiiváldá erenomážiit čoahkkebáikki sajádaga sámiid hállddahu- ja kulturguovddážiin ja sajádaga turismma geasuhanfápmoguovllus ja Jiekŋameara manahaga guoras. Lassehuksen sajustuvvo vejolašvuodaid mielde dálá sajádatlávvguvlui dahje dastán dan lahkosiidda. Dalle dat dievasmahtá ja čavduda dálá ráhkadusa. Sajádatlávvas leat čujuhan ulbmiliin meroštallon guovlovárremiid dan láchkai, ahte dat deahtistit ja viiddidit guovddášguovllu. Sajádatláva áhpásmanguovlluin ollašuvvá ekologalaš oktavuoha, mii leamašan figgamuššan. Sajádatlávvas leat merkejuvvon suodjalanvuloš viesso-, kulturbiras- ja luonddubáikkiit ja addojuvvon mearrádusat daidda.

Lávain geahččalit ealáskahttit girkosiidda, buoridit bálvalusaid ja rievdadit ealáhusaid mánggabealagabbon ja lasihit sihke bissovaš ja turismii ja luomu doallamii gullevaš ássama dainna láchkai, ahte dat vuhtiiváldá guovllu kulturárbevieruid ja luondduárvvuid. Girkosiidda ráhkadusa leat geahččalan viiddidit árbevirolaš stiilla mielde ja seailuhit buriid oktavuodaid birastahtti duottarguovlluide.

Vuoddočáhceguovlluid oasil lea gárvvistuvvon sierra čilgehus dáid guovlluid huksenvejolašvuodain. Čielggadusain siktejit sihke dorvvolaš ja dearvvaslaš eallinbirrasa hábmemii ja vuoddočáziid suodjaleapmái.

Ovddabealde máinnašuvvon áššiiguin geahččalit hábmet geasuhahtti, dorvvolaš ja dearvvaslaš birrasa, nu mo eanagoddeláva mearrádusain meroštallo.

5.9 LÁVA GASKAVUOHTA VÁLDEGOTTÁLAŠ GUOVLLUIDGEAVAHEAMI ULBMILIIDDA

Váldegottálaš guovlluideavaheami ulbmilat gullet guovlluideavaheami plánenvuogádahkii, mat čuvvot eanageavahan- ja huksenlága. Riikkaviidosáš guovlluideavahanulbmilat leat bohtán fápmui jagi 2000 ja daid dárkkisteapmi 14.12.2017. Eanageavahan- ja huksenlága 24 § mielde ulbmiliid galgá váldit vuhtii buot guovlluideavahanplánemis ja daid ollašuvvama galgá ovddidit eanagotti plánemis, gielddaid lávvaráhkadeamis ja stáhta eiseválddiid doaimmas.

Čuovvovaš tabeallas čilgejuvvo sajádatláva gaskavuolta sajádatláva dáfos guovddáš riikkaviidosáš guovlluideavahanulbmiliidda.

RIKKAVIIDOSAŠ GEAVAHANULBMILAT	GUOVLLUID SAJÁDATLÁVA NUPPÁSTUS JA VIIDDIDEAPMI
DOAIBMI SERVODAGAT JA SUVDILIS JOHTIN	
<p>Ovddidit oppa riikka mángga guovddáža ja fierpmáiduvvi guovloráhkadusa, mii vuodđuduvvá buriide oktavuodaide, ja doarjut sierra guovlluid eallinvuoimmi ja ávkkástallat nanusvuodaiguin. Hukset vejolašvuodaide ovddidit ealáhus- ja fitnodatdoaimma ja maiddái doarvái buorre ja mánggabealat vistebuvttadeami, man álbmotmeari ja -ráhkadusa ovdáneapmi gáibida.</p> <p>Hukset vejolašvuodaide vátnačinat ja resursabeaktilis servodatovdáneapmái, mii geavaha vuosttamuzžan juo gárvves ráhkadusaid.</p> <p>Ovddidit bálvalusaid, bargosajiid ja asttuáiggi guovlluid buorre olahattivuođa iešguđet álbmotjovkui. Ovddidit vázzima, sihkelastima ja joavkohtolaga ja gulahallan-, johtin- ja fievrridanbálvalusaid.</p> <p>Ássan-, bargosadje- ja bálvalusdoaimmaid mearkašahtti ođđa viidodagat sajastuvvojit nu, ahte daid lea joavkohtolagain, vácci ja sihkelastimiin álki olahit.</p>	<p>Sajádatlávas leat dálá báikkálaš servodatráhkadusa dievasmahttimiin čujuhuvvon ođđa guovllut ássama ja fidnodoaimma ja industriija dárbbuide. Fámolaš sajádatláva ollašuvakeahtes guovlovárremat leat dahkkon mánggabealagabbon dainna láhkai, ahte leat rievadan AO ja AP - smávvdálloguovlluid AL - ássan- ja fitnodatvistiid goartilguovllun eandalii guovddážis. Dát dahká daid geavahanvejolašvuodaide mánggabealagabbon dárbbuid mielde.</p> <p>AL-goartilat dahket vejolažžan omd. gáiddusbargobáikkiid fálli fitnodagaid bohtima guvlui. Dát doarju guovllu turismma ja ealáhusaid.</p> <p>Dálá bieđggus guovddášráhkadus lea čavdejuvvon. Váldooassi nuppástusain guoská geavahanulbmiliid rievdadeami mánggabealagabbon ja fámolaš sajádatláva ollašuvakeahtes guovlovárremiid rievdadeami. Ollásit ođđa guovllut leat guovddážis čujuhuvvon uhcán. Smávvdálloguovllut leat rievdaduvvon ássan- ja fitnodathuksemii dahje industriijaguovllun. Lassin juo ollašuvvan guovllut leat beaviduvvon sajádatlávas. Nuppástusaiguin leat sáhtán rievdatit mánggabealagabbon ja čavdet guovddáža dainna láhkai, ahte leat vuhtiiváldán seammás guovllu luondduárvvuid ja várren doarvái guovlluid áhpásmuvvama dárbbuide.</p> <p>Fámolaš sajádatláva leat háliidan viiddidit máddin, gosa lea čujuhuvvon ođđa ássanguovlu. Guovlluid lea vejolaš ollašuttit muttuid mielde.</p>
BEAKTILIS JOHTOLATVUOGÁDAT	
Buoridit riikkaviidosáš johtolatvuogádaga doaibmivuođa ja ekonomalašvuođa. Ovddidit vuosttas sajis dálá johtolatoktavuodaide ja	Váldooassi guovllus doarjala dálá geaidno- ja gáhttafierpmádahkii. Ođđa gáhttaguovlluid dievasmahttindárbbut leat lagamustá máttabeale

<p>fierpmádagaid ja sihkkarastit vejolašvuođaid sierra johtolathámiid ja -bálvalusaid oktasašatnui vuodđuduvvi goallosmátkkiide ja -fievrridemiide ja lassin gálvo- ja olmmošjohtolaga čuolbmasajiid doaimbivuhtii.</p> <p>Dorvvastit riikkaidgaskasaččat ja váldegottálaččat mearkkašahtti johtolagaid bissovašvuođa ja ovddidanvejolašvuođaid ja dasa lassin riikkaidgaskasaččat ja váldegottálaččat mearkkašahtti rájárasttildanbáikkiid ovddidanvejolašvuođaid.</p>	<p>ođđa guovlluin. Guovlluid sáhtá váldit atnui muttuid mielde, nu ahte vuos ávkkástallat guovlluiguin, mat leat bálvalusaid lahka ja main leat juo oktavuodát. Johtolatdorvvolašvuođa leat figgan buoridit ee. nu, ahte leat deattuhan čađajohtinjohtolahiid čoaħkebáikái buvttuheami dan láhkai, ahte čujuhuvvojit ođđa goartilat geainnu lahka. Ođđa goartilguovllut máddin leat plánejuvvon nu, ahte mohtorgielkkáin sáhtá vuodjit guovllu čađa máđija mielde, mii lea dán áiggege anus, almmá gáhtaid rasttildeami.</p> <p>Ohcejohgeaidnu (vt4) lea mearkkašahtti riikkaviidosaš váldogeaidnu. Eanagoddelávas dasa lea čujuhuvvon jiekŋameara manahaga ovddidanprinsihppamerkejupmi. Danin ee. johtolatdorvvolašvuođa leat ovddabealde máinnašuvvon vugiin geahččalan buoridit ja fuolahit ođđa geaidnolavttaid doarvá buori oidnolatviidodagain. Guovddáži lea dahkkon vejolažžan maidái bensenstašuvdnadoaimma.</p> <p>Sajádatlávvanuppástusain guovddáš deahtistuvvo ja ná lea ássan sihke bálvalusaid mánggabealatgahttin vejolaš. Dat geahpeda dárbbu johtit biillain, veahkeha bálvalusaid ovdáneami ja olahtahttivuođa ja lasiha ealáhusdoaimmaid sajustanvejolašvuođaid guovddáš guovlluin. Lassin dat dahká maidái vejolažžan, ahte guvlui sajáiduvvi doaimmat dorjot nubbi nuppi. Ráhkadusa deahtisteapmi doarju áššiid dikšuma vácci ja sihkkelastimiin.</p> <p>Váldogeainnuid guoras lea dálá ráhkadusa buohta vázzin- ja sihkkelastinmáđidja. Máttabeale ođđa guovlluide galgá ollašuttit vázzin- ja sihkkelastinmáđidjaoktavuođa.</p> <p>Váldooassi sajádatláva nuppástusain čuohcá juo gárves, muhto ollašuvakeahtes guovlovárreimiid nuppástussii.</p> <p>EJB-guovddáža ulbmilin lea ráhkkaniid vázzin- ja sihkkelastinmáđija ollašuttimii Gáregasnjárgga ja Njuorggáma guvlui. Ođđa lávvaevttohusas leat vuhtiiváldán vázzin- ja sihkkelastinmáđija ollašuttima Deanugeaidnogurrii.</p>
DEARVVAŠLAŠ JA DORVVOLAŠ EALLINBIRAS	
<p>Ráhkanit erenomáš garra dálkefenomenaide ja dulvviide ja dálkkádatnuppástusa váikkuhusaide. Ođđa viesut huksejuvvojit dulveriskaguovlluid olggobeallái dahje dulveriskkat hálddašuvvojit muđui.</p>	<p>Sajádatlávvguovllus eai leat dulvevárraguovllut.</p> <p>Ruskabáikeguovlu, mii ii leat šat anus, báhcá viiddes áhpásmanguvlui. Guvlui ii leat lohpi hukset</p>

<p>Eastadit ruodja- doarggistan- ja heajos áibmokvalitehta hehttehusaid, mat čuhcet birrasii ja dearvvasvuhtii.</p> <p>Vuhtiiváldit oktasášgotti oppalašdorvolašvuoda dárbbuid, erenomážit rádjegozihandárbbuid, ja sihkkarastit daidda doarvái buorre ovddidaneavttuid ja doaibmanvejolašvuodaid guovllus.</p>	<p>áhpásmahttinráhkadusaid eanavuodu buhtisteamii haga.</p> <p>Eastadit biras- ja dearvvasvuodahehttehusaid, mat šaddet ruoju, doarggisteamis ja áimmu heajos kvalitehtas. Guvlui lea čujuhuvvon ruodjaguovllu rádjá 55 dBA. Goartilat leat sajáidahtton geainnu lahkosiidda. Ná leat figgan buoridit geaidnoráigge johtti áddejumi čoahkkebáikái buvttteamis. Dáinna geahččalit ee. váikkuhit vuoddiid vuodjinláhttemii ja ná buoridit ássiid dorvolašvuoda ja lassin muitalit johttiide bálvalusain, mat leat farga fidnemis.</p> <p>Sajádatlávas čujuhuvvon industriija- ja vuorkundoaimma (TY, ENT) berre vuhtiiváldit gáibádusaid, mat šaddet birrasis.</p> <p>Sajádatlávas lea várrejuvvon tullui dárbbalaš viidodat fámoláš sajádatláva mielde. Ođđa dárbbut eai leat almmuhuvvon.</p>
EALLINFÁMOLAŠ LUONDDU- JA KULTURBIRAS JA LUONDDURIGGODAGAT	
<p>Fuolahit váldegottálaččat divrras kulturbirrasiid ja luondduárbbi árvvuid dorvasteamis.</p> <p>Ovddidit luonddu mánggahámatvuoda dáfos divrras guovlluid ja ekologalaš oktavuodaid seailuma.</p> <p>Fuolahit áhpásmanatnui heivvolaš guovlluid doarvái stuorra mearis ja ruonasguovlofierpmádaga joatkašuvvamis.</p> <p>Láhčit vejolašvuodaid bio- ja suvdilis ekonomijai ja ovddidit luondduriggodagaid suvdilis ávkinatnima. Guovlluideavaheami plánemis galgá fuolahit eana- ja vuovdedoalu dáfos mearkkašahtti oktilis bealdo- ja vuovdeguovlluid ja maid sámekultuvrra ja -ealáhusaid ja boazodoalu dáfos mearkkašahtti guovlluid seailumis.</p>	<p>Sajádatlávvaguovlu gullá ollislaččat váldegottálaččat divrras duovddaguvlui, Ohcejohleagi duovdagat. Guovlu sajáiduvvá oassái Ohcejohka-Máttajávri divrras buolžaguvlui. Lávain figgat gođđit oktii luonddu- ja duovddaárvvuid ja gieldda ovdáneapmi. Ođđa goartilguovllut leat čohkkejuvvon Ohcejohgeaidnogurrii ja Máttajávrii davábeale gáddái guovllu juo huksejuvvon viesuid ja visttiid lahka. Lávás leat addon mearrádušat heivehit visttiid eanadahkii. Válodoassi Máttajárguolbana guovllus seailu huksekahtes áhpásmanguovlun, eaige dasa leat mearkkašahtti váikkuhusat. Dán guvlui báhcá eanáš oassi guovllu gárrerokkiin ja báldalasbuolžžain.</p> <p>Guovllu luondu ja kultuvra leat leamašan plánema vuolggasadjin. Sajádatlávas leat seailuhuvvon jotkkolaš ruonasfierpmádat vánddardeami ja mohtorgielkávuodjima dárbbuide. Luondu ja kultuvra leat guovllus geasuheaddji dahkkit.</p> <p>Ruonasguovlluin leat geahččalan hábmet oktilis fierpmádaga, mii joatkašuvvá guovllu čađa. Seammás leat sáhttan sihkkarastit olgohkadangeinnodagaid jotkkolašvuoda.</p> <p>Kulturbirrasa ja luonddu árvvut leat čielggaduvvon ja suodjalanbáikkid leat čujuhuvvon lávas. Divrras viesut leat bieđgguid, eaige hábme oktilis guovlluid.</p>

	<p>Maiddáí ođđasut huksejuvvon guovllut ja huksenstiila molsašuddet.</p> <p>Máttabeale ođđa guovlluid oktavuodas sealluhuvvon viiddes ruonasguovllut, vuollegis viesut ja vistit ja huksensajiin seilluhanláhkai gáibiduvvon lunddolašvuohta ja lassin huksenvuogi birra addojuvvon mearrádusat geahpedit váikkuhusaid duovdagii. Jávregátti lahkosiidda lea čujuhuvvon dušše soames tonte. Dáinna láhkai lávvaguovllu máttabeali Máttajávrrí duovdagii eai šatta mearkkašahtti váikkuhusat.</p> <p>Girkosiidda ráhkadusa leat geahččalan viiddidit árbevirolaš stiilla mielde ja seilluhit buriid oktavuodaid birastahtti duottarguovlluide. Dálá, guvlui mihtilmas bieđggus ja leahkevuodu ja geaidnoguoraid čuvodeaddji huksenvuohki lea luonddulagaš ja váldá bures vuhtii luondduárvvuid. Buot tontesajiin lea eanáš njuolggooktavuohta viiddes luondduguovlluide. Luondu ja dan lagašvuohta gullá guovllu árbevirrui maiddáí guovddášguovlluin.</p> <p>Guovllu eatnamat leat guorbasat ja hearkkit liiggálaš guorbamii. Árbevirolaš bieđggus huksenvuohki maiddáí eastá eatnama guorbama liiggás ja dan láhkai veahkeha šattuid seailuma ja geahpeda duovdagii čuoheci váikkuhusaid.</p> <p>Lávva dahká vejolažžan ee. kultuvrra árbevieruide gullelaš mohtorgielkávuodjima iige ássangoartiliid lagaš luondduguovlluide čuoze liiggás guorbadeapmi.</p> <p>Guovddášguvlui leat čujuhuvvon ássan- ja fitnodattonttet govttolaš deahtásit ja daid lea maiddáí álki olahit. Ođđa ássanguovllu máddin leat figgan hukset árbevirolaš luonddulagaš huksenstiilla mielde.</p>
OĐASMUVVANNÁVCCALAŠ ENERGIJAFUOLAHUS	
<p>Ulbmilin lea ráhkkanit ođasmuvvi energiija buvttadeami ja dan logisttalaš čovdosiid dárbbuide.</p>	<p>Sajádatlávvas lea čujuhuvvon ođđa várren girkosiidda bálvaleaddji liggerfápmorusttegii Ohcejohgeaidnogurrii.</p>

6. SAJÁDATLÁVA OLLAŠUHTTIN

6.1 OLLAŠUHTTIMA STIVREJEADDJI JA ÁICCALMAHTTI PLÁNAT

Ollašuhttima stivrejit lávas addojuvvon mearráduusat ja lassin birrasa ja huksema almmolaš láhkaásahusat ja lágat. Johtolatruoja oasis berre fuomášit, ahte stáhtaráđi ásahan ruoja rávaárvvuid badjel ii manno ii olgoorrunsajiin iige sislanjain.

Guovlluid ollašuhttin ja vuogit láva birasváikkuhusaid unnideapmin leat govviduvvon dasa lassin čilgehusas guovlovárremiid mielde (lohku 5).

6.2 OLLAŠUHTTIN JA ÁIGEPLÁNA

Váldooassi lávvanuppástusguovllu davveoasis ja dan gieldatekniikas lea juo huksejuvvon. Davveoasi ollašuhttin vuodđuduvvá dálá gieldatekniika dievasmahttimii unnánaš.

Máttaoasi ođđa ássan- ja vuorkáguovllut gáibidit gieldatekniika huksema. Guovlluid ollašuhttima olis maiddá Ohcejohgeaidnoguora vázzin- ja sihkelastinfierpmádaga skuvlla ja guovddáža guvlui berre buoridit.

Guovlluid lea vejolaš ollašuhttit dađistaga. Vuos sáhtá hukset juo gárves ráhkadusa siste ollašuvakeahces tonttiide. Čuovvovaš muttus sáhtá váldit atnui ođđa guovlluid, madda gieldatekniika sáhtá ollašuhttit hálbbumusat. Dákkár ođđa guovllut leat guovddázis ja Savela guovllus. Máttás šaddi ođđa industriijaguovllu olis, maiddá dan lagaš ássanguovlluid sáhtá váldit atnui. Guovlluid, mat leat guhkkelis geainnus, sáhtá váldit atnui manjimužžan.

Stuorámuš oasis guovllu vuodđobálvalusain leat juo leamen ja kapasiteahtha reahkká bálvalit maiddá olmmošlogu lassáneami.

Sajádatláva sáhtá ollašuhttigoahit go dat lea fidnen lágafámu.

6.3 OLLAŠUHTTIMA ČUOVVUN

Láva ollašuhdetettiin bohtá čuovvut olmmošlogu lassáneami ja tonttiid jearu, vai gieldatekniika ollašuhttimii dárbbášlaš investerema sáhtá ovddalgihtii váldit vuhtii ja gieldatekniika ollašuhttit jearu mielde.

Birrasa oasis galgá čuovvut ruonasguovlluid luonddubáikkiid dili ja álgit dárbbášlaš doaimmaide daid suodjaleami várás.

Huksema oasis galgá čuovvut huksenvuoigatvuođa ja geavahanulbmila ollašuvvama láva ja mearrádušaid mielde.

Ollašuhttima čuovvuma vástida gielda.

Vantaas 2.9.2024

AFRY Finland Oy

Maarit Suomenkorpi
bargojoavkohoavda
duovddaarkiteakta, YKS-359